

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

İNSANLAR VE CİNLERİN
YARATILIŞ GÂYESİ OLAN

TEVHÎD

Yazan
Prof. Dr. Sâlih el-Fevzân

Çeviren
Muhammed Şahin

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ÖNSÖZ

Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. Salât ve selâm, Allah Teâlâ'nın elçisi, doğru sözlü ve emîn insan, Peygamberimiz Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e, âile halkına ve ashâbına olsun.

Tevhîd hakkındaki bu kitabın ibârelerinin kolayca anlaşılın, kısa ve öz olmasına çalıştım. Kitabı yazarken de birçok tanınmış âlimin, özellikle Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye, onun öğrencisi İbn-i Kayyim ve Muhammed Temîmî ile onun mübârek dâvetinin öğrencileri olan âlimlerin yazdıkları kitaplardan alıntı yaptım.

Amellerin geçerli olup Allah Teâlâ tarafından kabul edilebilmesi için özellikle inkârcılık, tasavvufçuluk, ruhbanlık, kabirde yatan ölümlere yalvarıp yakaran putperestlik ve Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine aykırı her türlü bid'atlar gibi sapık akımların çoğaldığı bir zamanda, bu amelleri işleyenlere fayda verebilmesi için hiç şüphesiz ki İslâm inancının temeli olan tevhîdi, herkesin öğrenmesi,

öğretmesi ve ona göre hareket etmesi gerekir. Müslüman, buna karşı Kur'an,sünnet ve ilk müslümanların sahip olduğu doğru inanç silahı ile silahlanmazsa, bu akımlar onun için tehlikeli olur.Zirâ bu sapık akımların onu sürüklemesi kaçınılmazdır.Bundan dolayı müslümanların doğru inancı çocuklarına asıl kaynağından öğretmelerini zorunlu bir hale getirmektedir.

Allah Teâlâ, Peygamberimiz Muhammed'e, âile halkına ve ashâbına salât ve selâm eylesin.

Prof.Dr.Sâlih el-Fevzân

1. BÖLÜM

BEŞERİYET HAYATINDA MEYDANA GELEN SAPMALAR, KÜFÜR, İNKÂR, ŞİRK VE NİFÂK KONULARINA TARİHİ BAKIŞ:

Bu bölüm aşağıdaki fasılları içermektedir:

1. Fasil: Beşeriyet hayatındaki sapmalar.
2. Fasil: Şirkin tanımı ve çeşitleri.
3. Fasil: Küfrün tanımı ve çeşitleri.
4. Fasil: Nifâkın tanımı ve çeşitleri.
5. Fasil: Câhiliye, Fısk, Dalâlet ve Riddet terimlerinin hakikatinin açıklanması, Riddetin kısımları ve hükümleri.

BEŞERİYET HAYATINDA MEYDANA GELEN SAPMALAR:

Bütün varlıklar yalnızca kendisine ibâdet etmeleri için yaratan Allah Teâlâ, ibâdeti yerine getirirken de yardımcı olması için onlara rızıklar hazırlamıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ * مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا * إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ} [س-ورة الدّٰرِیَات ۵۸-۵۶]

"Ben, cinleri ve insanları ancak bana ibâdet etsinler diye yarattım.Onlardan ne bir rızık,ne de beni doyurmalarını istiyorum.Şüphesiz ki (yarattıklarına) rızık veren, güç ve kuvvet sahibi (yalnızca) Allah'tır."¹

İnsan, fıtrat üzere bırakıldığı takdirde Allah Teâlâ'nın yegâne ilâh olduğunu kabul edecek, O'na severek ibâdet edecek ve O'na hiçbir şeyi şirk koşmayacaktır. Ancak ondaki bu fıtratı bozan ve onu bu yoldan saptıran insan ve

¹ Zâriyât Sûresi:56-58

cin şeytanları, ona bâtil şeyleri güzel ve süslü göstererek onu aldatmak için birbirine yaldızlı sözler fısıldarlar.

Tevhîd inancı, insanın fitratında yerleşik, şirk ise ârızî olup sonradan yerleşmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{قَأْمِ وَهْكَ لِّلْدِينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ} [سورة الروم من الآية : ٣٠]

"(Ey Muhammed!) Allah'ın insanları fitrat üzere yarattığı dîne (İslâm'a) yüzünü hanîf olarak çevir. Allah'ın yarattığında hiçbir değişme yoktur (bulamazsın)."¹

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((كُلُّ مَوْلُودٍ يُوْلَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ.)) [متفق عليه]

"Her yeni doğan çocuk, fitrat (İslâm) üzere doğar. Ancak anne ve babası, onu ya yahûdî, ya hristiyan, ya da mecûsî yapar."¹

¹ Rûm Sûresi:30

Âdem oğlunda aslolan, tevhîd inancıdır.

Âdem-*aleyhisselâm*- ile ondan sonra asırlar boyu gelen nesillerin dîni, İslâm'dır.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

**{كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ} [س-ورة
البقرة من الآية: ٢١٣]**

"İnsanlar, tek bir ümmet idiler.(Allah'a îmân konusunda ittifak halindeydiler.Sonra dînlerinde ayrılığa düştüler).Bunun üzerine Allah (insanları dînine dâvet eden ve kendisine itaat edeni cennetle) müjdeleyici ve (isyân edeni de cehennemle) uyarıcı olmaları için peygamberler gönderdi."²

Şirk, ilk defa Nûh-*aleyhisselâm*-'ın kavminde meydana gelmiş ve insanlar doğru inançtan sapmaya başlamıştır.Bu sebeple, Allah Teâlâ'nın insanlara gönderdiği ilk elçi (peygamber), Nûh-*aleyhisselâm*- olmuştur.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

¹ Buhârî ve Müslim

² Bakara Sûresi:213

{إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ} [سورة النساء
من الآية: ١٦٣]

"(Ey Muhammed!) Şüphesiz ki biz, Nûh'a ve ondan sonraki peygamberlere vahyettiğimiz gibi, (elçilik görevini tebliğ etmen için) sana da vahyettik."¹

İbn-i Abbas-Allah ondan ve babasından râzı olsun- bu konuda şöyle der:

"Âdem-aleyhisselâm- ile Nûh-aleyhisselâm-'ın arası on asır idi. Hepsi de İslâm üzere idiler."

İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle der²:

"Bu görüş,tartışmasız doğru olan görüştür.Çünkü Ubey b. Ka'b'in Bakara Sûresi 213. âyetindeki şu kırâatı bu görüşü doğrulamaktadır:

((فَاحْتَلَفُوا فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ))

"(Onlar dînlerinde) ayrılığa düştüler. Bunun üzerine Allah peygamberler gönderdi."

¹ Nisâ Sûresi:163

² İğâsetul-Lehfân; cilt:1, sayfa:102

Yukarıdaki kırâatın anlamını pekiştiren başka bir delil ise, Allah Teâlâ'nın şu sözüdür:

{وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْلُقُوا} [سورة يونس من الآية: ١٩]

"İnsanlar, tek bir ümmet idiler. (Aynı dîn üzereydiler, o dîn de İslâm idi). Sonra ayrılığa düştüler."¹

İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- yukarıdaki sözünü peygamberlerin gönderilmelerinin sebebinin, insanların üzerinde bulundukları doğru dînde ayrılığa düşmeleri olduğunu belirtmek istemiştir.

Nitekim Amr b. Luhay el-Huzâî, Arabistan yarımadasına, özellikle de Hicâz bölgesine put getirip İbrahim -aleyhisselâm-'ın dînini değiştirerek Allah Teâlâ'dan başkasına ibâdet edilmesine ve bu kutsal belde ile diğer çevre beldelerde şirkin yayılmasına sebep olmazdan önce araplar, İbrahim-aleyhisselâm-'ın dîni üzereydiler. Nihâyet Allah Teâlâ'nın, peygamberlerin sonuncusu olan Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i göndermesiyle bu durum sona ermiş, O

¹ Yunus Sûresi: 19

-sallallahu aleyhi ve sellem- insanları tevhîd inancına ve İbrahim -aleyhisselâm-'ın dînine uymaya dâvet etmeye başlamıştır.

Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-, tevhîd inancı ve İbrahim-aleyhisselâm-'ın dîni Arap yarımadasına tekrar dönünceye, putlar yerle bir edilinceye, Allah Teâlâ onunla dînini kemâle erdirinceye ve âlemlere nimetini tamamlayıncaya kadar Allah yolunda hakkıyla mücâdele etmiştir.

Bu ümmetin en fazîletli üç döneminde yaşayan sahâbe, tâbiîn ve onlara en güzel bir şekilde uyanlar, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in yolundan gitmişlerdir. Son asırlarda cehâlet yayılıp diğer dînlerden İslâm dînine başka şeyler sızmaya başlayınca, dalâlet dâvetçileri ve kabirlerin üzerine binâ yapılması sebebiyle ümmetin çoğuna şirk yeniden dönmüştür. Evliyâ ve sâlihleri yüceltmek, onlara sevgi ve muhabbet beslemek iddiâsı ile kabirlerin üzerine binâlar yapılmış, böylece kabirlerde yatanlara yalvarıp yakarmak onlardan yardım istemek, onların makamlarına kurbanlar kesmek ve onlara adaklar adamak gibi, Allah Teâlâ'ya yapılması gereken ibâdetler, O'ndan başkasına yapılarak O'nun dışında ibâdet edilen putlar edinilmiş oldu.

Bu kimseler, işlenen bu şirki de sâlih kimselerle tevessülde bulunmak diye adlandırmışlardır. Güyâ bunu yapmakla onlara sevgilerini gösterdiklerini, onlara ibâdet etmediklerini iddiâ etmişlerdir. Oysa iddiâ ettikleri bu şeyin, İslâm'dan önceki müşriklerin söyledikleri sözün aynısı olduğunu unutmışlardır. Zirâ ilk müşrikler şöyle demişlerdi:

{ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى } [سورة الزمر من الآية: ٢٣]

"(Müşrikler dediler ki:) Biz, onlara (putlara) **ancak bizi Allah'a iyice yaklaştırsınlar diye ibâdet ediyoruz.**"¹

Meydana gelen eski veya yeni şirke rağmen beşeriyetin çoğu, Allah Teâlâ'nın yegâne Rab olduğuna îmân etmekte, ancak ibâdetle O'na ortak koştaktadırlar.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ} [سورة يوسف الآية: ١٠٦]

"Onların çoğu, (yaratan, rızık veren ve ibâdetle lâıık olanın yalnızca Allah olduğuna) **ancak Allah'a ortak koşarak îmân ederler.**"¹

¹ Zümer Sûresi:3

Firavun ve günümüzdeki inkârcı ateist ve komünist kimseler gibi, pek az bir kesimin dışında, hiç kimse Allah Teâlâ'nın varlığını inkâr etmemiştir. Bu kimselerin inkârları da, büyüklük taslamaları ve kibirlenmelerinden dolayıdır. Yoksa onlar vicdanlarına ve kendi halllerine bıraksalar, O'nun varlığını kabul etmek zorunda kalacaklardır.

Nitekim Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

{وَجَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعَلُوًّا فَأَنظَرُكُمْ--فَ كَذَّبُوا--إِنْ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ} [سورة النمل الآية: ١٤]

"Kendileri de bunlara kalpten inandıkları halde, zulûm ve kibirlerinden onları inkâr ettiler. (Ey Muhammed! Allah'ın âyetlerini inkâr ederek yeryüzünde) bozgunculuk yapanların sonlarının nice olduğuna bir bak!"²

Yaratılan her şeyin bir yaratıcısı, kâinattaki her şeyi var eden birisinin olması gerektiğini onlar da bilmektedirler. Kâinatın ahenkli ve kusursuz düzenini idâre eden, hakîm,

¹ Yûsuf Sûresi:106

² Neml Sûresi:14

herşeye gücü yeten ve herşeyi hakkıyla bilen birinin olması gerekir.Bunu inkâr eden, ya aklını yitirmiş ya da kibrinden dolayı aklı çalışmayan ve kendini bilmez birisidir. Böyle kimseye de zaten itibar edilmez.

ŞİRKİN TANIMI VE ÇEŞİTLERİ:

Şirkin Tanımı:

Şirk: Rubûbiyet ve ulûhiyette Allah Teâlâ'ya ortak koşmak demektir. Şirk, genellikle ulûhiyette vukû bulur. Örneğin Allah Teâlâ ile birlikte başkasına yalvarıp yarmak, O'ndan başkasına kurban kesmek ve adak adamak, O'ndan başkasından korkmak, ümit etmek ve O'ndan başkasını sevmek gibi ibâdet çeşitlerinden herhangi birisini Allah Teâlâ'dan başkasına yapmak şirktir.

Şirk, şu sebeplerden dolayı günahların en büyüğüdür:

1. Şirk; ulûhiyet özelliklerinde yaratılanı yaratana benzetmektir. Her kim, birisini Allah Teâlâ'ya şirk koşarsa, onu Allah Teâlâ'ya benzetmiş olur ki bu en büyük zulûmdür.

Nitekim Allah Teâlâ şirk hakkında şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ} [سورة لقمان من الآية: ١٣]

"Şüphesiz ki şirk, büyük bir zulûmdür."¹

Zulûm, anlam olarak bir şeyi olması gereken yere koymamaktır. Her kim, Allah Teâlâ'dan başkasına ibâdet ederse, ibâdeti yapılması gereken yere yapmamış ve hak etmeyen birisine yapmış olur ki bu, en büyük zulûmdür.

2. Allah Teâlâ, şirkten tevbe etmeyi asla bağışlamayacağını haber vermiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا} [سورة النساء الآية: ٤٨]

¹ Lokman Sûresi:13

"Şüphesiz ki Allah, kendisine ortak koşulmasını (ve küfrü) asla bağışlamaz. Bunun dışındaki günahları dilediğine bağışlar. Her kim, Allah'a şirk koşarsa, büyük bir günahla iftirâ etmiş olur."¹

3. Allah Teâlâ, kendisine şirk koşana cenneti haram kılmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّهُ مَنْ يَشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ} [سورة المائدة من الآية: ٧٢]

"Şüphesiz ki her kim Allah'a şirk koşarsa, Allah ona cenneti haram kılmıştır. Onun barınağı cehennemdir. Zâlimler için (onları cehennemden kurtaracak) yardımcıları da yoktur."²

4. Şirk, bütün amelleri boşa götürür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

¹ Nisâ Sûresi:48

² Mâide Sûresi: 72

**{وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَنْ أَشْـُرَكَتْ لِيحـَـ بِطْنِ
عَمَلِكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ} [سورة الزمر الآية: ٦٥]**

"(Ey Muhammed!) Şüphesiz ki sana ve senden önceki (elçi)lere şöyle vahyolundu: 'Şayet (Allah'a) şirk koşarsan, amelin boşa gider ve mutlaka hüsrana uğrayanlardan olursun.'"¹

5. Allah Teâlâ'ya şirk koşanın kanı ve malı helâldir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

**{قَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوا مِنْهُمْ وَاجِدُوا صُرُوفَهُمْ
وَأَعِدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ} [سورة التوبة من الآية: ٥]**

"Müşrikleri nerede bulursanız öldürün, (kaldıkları yerlerde) onları kuşatıp hapsedin ve her geçtikleri yolda oturup onları bekleyin."²

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmaktadır :

¹ Zümer Sûresi:65

² Tevbe Sûresi:5

((أُمِرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، فَإِذَا قَالُوها عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ))

[متفق عليه]

"Lâ ilâhe illallah deyinceye kadar, insanlarla (müşriklerle) savaşmakla emrolundum. Bu sözü söylerlerse, kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. İslâm'ın hakkı* ile olması gereken bundan müstesnâdır."¹

6. Şirk, büyük günahların en büyüğüdür.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكِبَائِرِ؟ قُلْنَا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ ! قَالَ: الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ))

[متفق عليه]

* İslâm'ın hakkı ile olması yani öldürülmesi gerekenler: Zinâ eden evli erkek veya kadın recmedilerek, kasten adam öldüren kısas uygulanarak, dininden dönen ise boynu vurularak öldürülür. (Mütercim)

¹ Buhârî ve Müslim

"Büyük günahların en büyüğünü size haber vereyim mi? (Sahâbe): 'Evet, Ey Allah'ın Rasûlü, dedik. 'Buyurdu ki: 'Allah'a şirk koşturmak ve ana-babaya itaatsizlik etmektir.'"¹

Büyük âlim İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- şöyle der:²

"Allah Teâlâ, yaratmak ve emretmekten kastının; isim ve sıfatlarının bilinmesi, sadece kendisine ibâdet edilmesi, kendisine şirk koşulmaması ve insanların, göklerin ve yerin yaratılış sebebi olan adâleti kendi aralarında uygulamaları olduğunu haber vermektedir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيُتَّقُوا} [سورة الحديد من الآية: ٢٥]

"Şüphesiz ki biz, elçilerimizi apaçık delîllerle gönderdik ve insanlar adâleti ayakta tutsunlar diye onlarla (elçilerle) birlikte Kitab'ı ve Mîzân'ı indirdik."³

¹ Buhârî ve Müslim

² el-Cevâbu'l-Kâfi; sayfa:109

³ Hadid Sûresi:25

Allah Teâlâ, bu âyet-i kerîmede adâleti ayakta tutmaları için insanlara elçiler gönderdiğini ve kitaplar indirdiğini haber vermektedir. Bu sebeple tevîd en büyük adâlettir. Çünkü tevîd, adâletin başı ve esası, şirk ise zulmün tâ kendisidir. Nitekim şirk hakkında şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ} [سورة لقمان من الآية: ١٣]

"Şüphesiz ki şirk, büyük bir zulümdür."¹

Şirk; zulûmlerin, tevîd ise adâletlerin en büyüğüdür. Bu sebeple şirk, bu amaca en aykırı olduğundan dolayı büyük günahların en büyüğü sayılmıştır."

İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- devamla şöyle der:

"Şirk, bu gâyeye bizzât aykırı olunca tartışmasız en büyük günah sayılmıştır. Bu sebeple Allah Teâlâ, ibâdetle kendisine şirk koşanlara cenneti haram kılmış, kanlarını, mallarını, âilelerini ve kendisine ibâdet etmeyi terkettikleri için onları köleler edinmelerini tevîd ehline helâl kılmıştır. Allah Teâlâ kendisine şirk koşanın amelini kabul etmekten, ona şefa'at edecek olandan, âhirette duâsını kabul etmekten

¹ Lokman Sûresi:13

ve duâsının kabul edilmesi için ricâ edecek olandan yüz çevirmişti. Çünkü yarattığı şeylerden birisini Allah Teâlâ'ya eş ve benzer kıldığından dolayı müşrik en câhil kimsedir. Bu durum, zulüm olduğu gibi, cehâletin de en büyüğüdür. Hakikatte müşrik, Rabbine zulmetmemiştir, kendine zulmetmiştir."¹

7. Şirk, bir noksanlık ve kusurdur. Allah Teâlâ ise kendisini bundan tenzîh etmiştir. Her kim, Allah Teâlâ'ya şirk koşarsa, Allah Teâlâ'nın kendisinden tenzîh ettiği şeyi, O'na isnat etmiş olur ki bu, Allah Teâlâ'ya yapılan en büyük düşmanlık, onunla inatlaşmak ve O'na en büyük karşı gelmedir.

ŞİRKİN ÇEŞİTLERİ:

Şirk iki çeşittir:

1. **BÜYÜK ŞİRK:** İnsanı dînden çıkaran, tevbe etmediği takdirde sahibinin ebedî olarak cehennemde kalmasına sebep olan şirktir. Allah Teâlâ'dan başkasına yalvarıp yakarmak, kabirlerde yatan ölümlere veya cinlere ve şeytanlara yaklaşabilmek için onlara kurbanlar kesmek

¹ İbn-i Kayyim'in sözü burada bitmektedir.

ve adaklar adamak gibi, (Allah'a yapılması gereken) ibâdetleri O'ndan başkasına yapmak büyük şirktir. Ölüler, cinler ve şeytanların kendisine zarar vermesinden veya kendisini hasta etmesinden korkmak, ihtiyaç ve sıkıntıları gidermesi için günümüzde evliyâ ve sâlih kimselerin kabirlerinin üzerine yapılan kubbelerin çevresinde yapılan ve Allah Teâlâ'dan başkasının gücünün yetmediği şeyleri, O'ndan başkasından beklemek ve ümit etmek de şirktir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ ۚ وَكُلُّهُمْ شَاقُونَ عِنْدَ اللَّهِ {سورة يونس من الآية: ١٨}

"Onlar müşrikler), Allah'ı bırakıp kendilerine zarar ve fayda vermeyen şeylere ibâdet ediyor ve: 'Bunlar, bizim Allah katındaki şefaathçilerimizdir' diyorlar."¹

2. KÜÇÜK ŞİRK: İnsanı dînden çıkarmayan, ancak tevhidî noksanlaştıran şirktir ki bu şirk, insanı büyük şirke götürebilir.

KÜÇÜK ŞİRK İKİ KISMA AYRILIR:

¹ Yûnus Sûresi:18

Birincisi: Söz ve fiillerdeki açık şirktir.

Sözlü şirke örnek: Allah Teâlâ'dan başkası adına yemîn etmek gibi.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ))

[رواه الترمذي وحسنه ، وصححه الحاكم]

"Her kim, Allah'tan başkası adına yemîn ederse, kâfir veya müşrik olur."¹

Şu söz de sözlü şirke örnektir:

"Allah ve sen diledin (de bu iş oldu)."

Bir adam Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'e:

"Allah ve sen dilediniz (de bu iş oldu)" deyince, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- ona:

"Beni Allah'a eş ve benzer mi kıldın? Sadece Allah diledi, de."¹ buyurmuştur.

¹ Tirmizî rivâyet etmiş ve "hadîs, hasendir" demiştir. Hâkim de hadîsin sahîh olduğunu belirtmiştir.

"Allah ve filanca olmasaydı, (bu iş olmazdı)" gibi söz de sözlü şirke örnektir.

Doğru olan: "Önce Allah, sonra da filanca diledi (de bu iş oldu)" veya "Önce Allah, sonra da filanca olmasaydı (bu iş olmazdı)" şeklinde söylenmesidir.

Çünkü (ثُمَّ) "sonra" lafzı, Allah Teâlâ'nın irâdesi ile kulun irâdesinin aynı anda olmadığını, kulun irâdesinin Allah Teâlâ'nın irâdesinden sonra geldiğini gösteren bir edâtıdır. Nitekim şu âyet de buna örnektir :

{وَمَا تَشَاؤُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ} [سورة التکویر الآية: ۲۹]

"Âlemlerin Rabbi olan Allah dilemedikçe, siz (hiçbir şey) dilemeyemezsiniz."²

(وَ) "ve" bağlacı ise, Allah Teâlâ'nın irâdesi ile kulun irâdesinin birlikte olduğunu gösteren bir atıf edâtıdır. Bu fiilin birlikte olması, o fiilin sıra ile gelmesini veya sonra olmasını gerektirmez. Şu iki söz de buna örnektir:

"Benim, Allah Teâlâ ve senden başka kimsem yoktur."

¹ Nesâî

² Tekvîr Sûresi:29

"Bu (nimet), Allah Teâlâ ve senin bereketindendir."

Fîlî şirke örnek: Belâyı gidermek veya savuşturmak için halka ve ip bağlamak gibi.

Nazar değmesinden korktuğu için muska bağlamak da bunun gibidir.Bu gibi şeylerin belâyı gideren veya savuşturan sebeplerden olduğuna inanmak, küçük şirktir. Çünkü Allah Teâlâ, bu gibi şeyleri sebep kılmamıştır.Fakat belâyı gideren veya onu savuşturan şeyin bizzat muska olduğuna inanmak, büyük şirktir.Çünkü bu durum, Allah Teâlâ'dan başkasına bağlanmak demektir.

KÜÇÜK ŞİRKİN İKİNCİ KISMI:

Gizli şirktir ki bu şirk, riyâ ve şöhret gibi irâde ve niyetlerde olur. Buna örnek olarak şunları verebiliriz:

"İnsanlar kendisini methetsinler diye Allah Teâlâ'ya yakınlaşmak için bir işi yapmak, namazını güzelleştirerek kılmak,insanlar kendisini methetsinler diye sadaka vermek, sesli zikir çekmek veya insanlar işitsin de kendisini methetsinler diye sesini güzelleştirerek Kur'an okumak gibi."

Bir amele riyâ karıştığı zaman, riyâ o ameli boşla götürür ve onu geçersiz kılar.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

**{ثَمَنَ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ
أَحَدًا} [سورة الكهف من الآية : ١١٠]**

"Her kim, (azabından korkmak ve sevabını ümit etmek sûretiyle) Rabbine kavuşmayı arzu ederse, sâlih amel işlesin ve ibâdetinde Rabbine hiç kimseyi ortak koşmasın."¹

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- de küçük şirk hakkında şöyle buyurmaktadır:

((أَخَوْفُ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ الشِّرْكَ الْأَصْغَرَ. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا الشِّرْكَ الْأَصْغَرُ؟ قَالَ: الرِّيَاءُ))

[رواه أحمد والطبراني والبيهقي في شرح السنة]

"Sizin için en çok korktuğum şey, küçük şirktir. (Sahâbe): Küçük şirk nedir? Ey Allah'ın Rasûlü! dediler. Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-: Riyâdır"¹ buyurdu.

¹ Kehf Sûresi:110

Yine, dünyalık menfaatler elde etmek için hac yapan, müezzinlik veya insanlara imamlık yapan, dînî ilim öğrenen veya mal elde etmek için cihâd eden kimselerin yaptıkları da küçük şirke örnektir.

Yine, -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmaktadır:

((تَعَسَّ عَبْدُ الدِّينَارِ، تَعَسَّ عَبْدُ الدَّرْهَمِ، تَعَسَّ عَبْدُ الْخَمِيسَةِ))
 ، تَعَسَّ عَبْدُ الْخَمِيلَةِ إِنَّ أُعْطِيَ رَضِي، وَإِنْ لَمْ يُعْطَ سَخِطَ))

[رواه البخاري]

"Dînara köle olan helâk olsun.Dirheme köle olan helak olsun.İpek elbiseye köle olan helak olsun.Kadife elbiseye köle olan helak olsun.(Bu kimse) kendisine istediği verildiğinde râzı olur, verilmediğinde ise öfkelenir."²

İmam İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- şöyle der:

"İrâde ve niyetlerde olan şirke gelince, bu şirk sâhili olmayan denize benzer ki bundan çok az kimse kurtulur.Her kim, ameliyle Allah Teâlâ'nın rızâsından başka bir şeyi ister, O'na yaklaşmanın yollarından başka bir şeye niyet eder ve

¹ İmam Ahmed Müsned'inde, Taberânî Mu'cem'inde, Beğavî de 'Şerhus-Sünne'de rivâyet etmişlerdir.

² Buhârî

karşılığını ondan isterse, hiç şüphe yok ki niyet ve irâdesinde Allah Teâlâ'ya şirk koşmuş olur. İhlâs; davranış ve sözlerinde, irâde ve niyetinde, Allah Teâlâ için samimîyet göstermektir. Bu, Allah Teâlâ'nın bütün kullarına uymalarını emrettiği ve ondan başka bir dîni asla kabul etmeyeceği, İslâm dîninin hakîkati olan İbrahim-*aleyhisselâm*-'ın dînidir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ} [سورة آل عمران الآية: ٨٥]

"Her kim, İslâm'dan başka bir dîn ararsa, bilsin ki o dîn ondan aslâ kabul olunmayacak ve o âhirette hüsrâna uğrayanlardan olacaktır."¹

Âyette geçen İslâm, İbrahim-*aleyhisselâm*-'ın dînidir ki, o dînden ancak kendini bilmezler yüz çevirir."²

BÜYÜK ŞİRK İLE KÜÇÜK ŞİRK ARASINDAKİ FARKLARI ŞÖYLE ÖZETLEMEK MÜMKÜNDÜR:

¹ Âl-i İmrân Sûresi:85

² İbn-i Kayyim: "el-Cevâbu'l-Kâfi"; sayfa:115

1. Büyük şirk, insanı dînden çıkarır. Küçük şirk ise, insanı dînden çıkarmaz.
2. Büyük şirk, sahibinin cehennemde ebedî olarak kalmasına sebep olur.Küçük şirk ise, sahibi cehenneme girse bile ebedî olarak orada kalmasına sebep olmaz.
3. Büyük şirk, bütün salih amelleri boşa götürür.Küçük şirk ise, bütün amelleri boşa götürmez.Riyâ, dünyalık bir menfaat için yapılan amele karışır, sadece o ameli boşa götürür.
4. Büyük şirk, kanı ve malı mübâh kılar. Küçük şirk ise, kanı ve malı mübâh kılmaz.

KÜFRÜN TANIMI VE ÇEŞİTLERİ:

Küfrün Tanımı:

Küfür, sözlük olarak, örtmek ve gizlemek demektir.

Küfür terim olarak ise, îmânın zıddıdır. Çünkü küfür, ister yalanlama ile olsun isterse olmasın, Allah Teâlâ'ya ve peygamberlerine îmân etmemek demektir. Aksine yalanlama daha büyük günah olmakla birlikte şüphe duymak, haktan yüz çevirmek, hakka karşı kibirlenmek veya risâlete uymayıp yüz çevirmek ve bazı konularda hevâya uymak da küfür sayılır.

Yine, peygamberlerin doğru olduklarına kalbiyle îmân ettiği halde hasedinden dolayı onları yalanlayan kimse de aynıdır.¹

KÜFRÜN ÇEŞİTLERİ:

Küfür iki çeşittir.

1. Büyük Küfür: İnsanı dînden çıkaran küfürdür ki bu küfür beş kısımdır:

Birincisi: Yalanlama (tekzîb etme) küfrüdür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

¹ İbn-i Teymiyye Külliyyâtı; cilt: 12, sayfa: 335

**{ومن أظلم ممن افترى على الله كذبا أو كذب بالحق لما جاءه
أليس في جهنم مثوى للكافرين} [سورة العنكبوت الآية: ٦٨]**

"Allah'a iftirâ eden ya da kendisine hak geldiğinde onu yalanlayandan daha zâlim kim olabilir? Cehennemde kâfirlere barınak mı yok!"¹

İkincisi: Kaçınma ve büyüklük taslama küfrüdür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

**{وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ
وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ} [سورة البقرة الآية: ٣٤]**

"(Ey Muhammed!) Hani biz meleklerle; (fazîletini göstermek için) Âdem'e secde edin, dedik.İblis'in dışında bütün melekler hemen secde ettiler.O secde etmekten kaçındı ve büyüklük tasladı.Böylece kâfirlerden oldu."²

Üçüncüsü: Şüphe ve zannetme küfrüdür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

**{وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا * وَمَا
أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رَّدَدْتِ إِلَىٰ رَبِّي لَأُجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا *}**

¹ Ankebût Sûresi:68

² Bakara Sûresi:34

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ
نُطْقَةٍ ثُمَّ سَوَّاهُ رَجُلًا * لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَغَدًا {
[سورة الكهف: ٣٥-٣٨]}

"(Yeniden dirilişi inkâr ederek kıyâmetin kopacağından şüphe edip) kendine zulmetmiş olarak bağına girdi ve şöyle dedi: Bu bağın yok olacağını ebedîyyen zannetmem. Kıyâmetin kopacağını da zannetmem. (Senin iddiâ ettiğin gibi kıyâmetin kopacağı ve) Rabbime döndürüleceğim (farz olursa bile), hiç şüphe yok ki onun yanında bundan daha hayırlı bir âkıbet bulurum. (Mü'min olan) arkadaşı ona şöyle dedi: Seni topraktan, sonra bir damla sudan (spermden) yaratan, daha sonra da seni düzgün bir adam sûretine koyan Allah'ı nasıl inkâr edersin? Fakat ben (derim ki) O Allah, Rabbimdir ve ben kimseyi Rabbime ortak koşmam."¹

Dördüncüsü: Yüz çevirme küfrüdür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مَعْزُونُونَ} [سورة الأحقاف الآية: ٣]

¹ Kehf Sûresi: 35-38

"İnkâr edenler, (Kur'an tarafından) uyarıldıkları şeylerden (öğüt almayıp) yüz çevirirler."¹

Beşincisi: Nifâk (ikiyüzlülük) küfrüdür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ} [سورة المنافون الآية: ٣]

"Bu, şu sebeptendir:Onlar (görünüşte) îmân ettiler, sonra inkâr ettiler.Bu (inkârları) yüzünden onların kalpleri mühürlenmiştir.Artık onlar anlamazlar."²

2. Küçük küfür: İnsanı dînden çıkarmayan amelî küfürdür. Bu, Kur'an ve sünnette küfür diye adlandırılan günahlardır.Büyük küfür derecesine ulaşmaz.Bu küfür, şu âyette olduğu gibi, nimete nankörlük etmek anlamındadır.

{وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُّطْمَئِنَّةً بِأَنْهَارِهَا رِزْقًا مِّنْ رَبِّهَا - نَ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ} [سورة النحل من الآية: ١١]

¹ Ahkâf Sûresi:3

² Minâfikûn Sûresi:3

"Allah bir beldeyi (Mekke'yi) örnek verdi: Burası huzur ve güven içerisindeydi. Ona her yerden bol bol rızık gelirdi. Derken onlar (Mekke halkı) Allah'ın nimetlerine nankörlük ettiler."¹

Müslüman ile savaşmak da küçük küfürdür.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((سِبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ، وَقِتَالُهُ كُفْرٌ)) [متفق عليه]

"Müslümana sövmek, fışk (Allah'a itâatten çıkmak), onunla savaşmak ise (amelî) küfürdür."²

((لَا تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفْرًا، يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ))

[متفق عليه]

"Benden sonra kâfirlerin yaptıkları gibi, birbirinizin boynunu vurmayın."³

¹ Nahl Sûresi:112

² Buhârî ve Müslim

³ Buhârî ve Müslim

Not: Âlimler, hadisin anlamı hakkında 7 görüş belirtmişlerdir:

Allah Teâlâ'dan başkası adına yemîn etmek de küçük küfürdür.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ))

[رواه الترمذي وحسنه، وصححه الحاكم]

"Her kim, Allah'tan başkası adına yemîn ederse, kâfir veya müşrik olur."¹

Birincisi: Haksız yere kan akıtmayı helal sayan kimse için bu küfürdür.

İkincisi: Hadisteki küfürden kasıt; nimete ve İslâm'ın hakkına nankörlük etmektir.

Üçüncüsü: Birbirinin boynunu vurmak, insanı küfre yaklaştırır ve küfre iletir.

Dördüncüsü: Birbirinin boynunu vurmak, kâfirlerin fiiline benzer.

Beşincisi: Buradan kastedilen küfrün gerçek anlamıdır. Anlamı; kâfir olmayın, aksine müslümanlar olarak kalmaya devam edin.

Altıncısı: Hattâbî'nin de dediği gibi, hadiste geçen kâfirlerden kasıt, silah kuşananlardır. Ezherî "Tehzibu'l-Luğa" adlı eserinde şöyle der: 'Silah kuşanan kimseye kâfir denir.'

Yedincisi: Hattâbî yine şöyle der: 'Bunun anlamı; sizden kiminiz, kiminizi kâfir sayıp birbiriyle savaşmayı helal saymasın.' Mütercim

¹ Tirmizî rivâyet etmiş ve hadîs hasen'dir demiştir. Hâkim de "hadîs sahîhtir" demiştir.

Nitekim Allah Teâlâ, büyük günah işleyeni mü'min sayarak şöyle buyurmaktadır:

{يا أيها الذين آمنوا كتب عليكم الفصاص في القتلى} [سورة البقرة: ١٧٨]

"Ey îmân edenler! Öldürülenler hakkında size kısâs (misilleme) farz kılındı."¹

Allah Teâlâ, öldüren kimseyi îmân edenlerin dışında tutmamış ve onu, öldürülen kimsenin kısâstaki velîsine kardeş saymıştır.Nitekim yukarıdaki âyetin devamında şöyle buyurmaktadır:

{فمن عفي له من أخيه شيء فاتباع بالمعروف وأداء إليه بإحسان} [سورة البقرة من الآية: ١٧٨]

"Ancak kimin cezâsı, kardeşi (öldürülenin velîsi) tarafından affedilir (ve diyet almakla yetinir)se, her iki taraf da hakkaniyete uysun, (öldüren) de ona (öldürülenin velîsine) hakkını (diyetini) güzelce versin."²

¹ Bakara Sûresi:178

² Bakara Sûresi:178

Âyette geçen kardeşlikten kastın, dîndeki kardeşlik olduğunda şüphe yoktur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

﴿وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا ۖ فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَىٰ فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّىٰ تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأُنْصِبُوا ۖ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ * إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ ۚ وَانْزِلُوا إِلَهُ الْكَافِرِينَ﴾
[سورة الحجرات: ٩ - ١٠]

"(Ey mü'minler!) Şayet mü'minlerden iki grup birbiri ile çarpışırsa, (muhâkeme etmek için her iki grubu da Allah'ın kitabı ve Rasûlullah'ın sünnetine dâvet ederek) aralarını düzeltin. İkisinden birisi (bu dâvete uymayıp) diğer gruba saldırırsa, Allah (ve elçisinin) hükmüne dönünceye kadar saldıran gruba karşı savaşın. Şayet dönerse, aralarını adâletle düzeltin ve (verdiğiniz hükümde, Allah ve elçisinin hükmünü geçmeyecek şekilde) adâletli davranın Şüphesiz ki Allah, (kulları arasında adâletle hüküm vererek) adâletli davrananları sever. Ancak mü'minler (dînde) kardeşirler. Şu halde (birbirleri ile savaştıkları zaman) iki kardeşinizin

arasını düzeltin ve (her işinizde) Allah'tan korkun ki merhamet olunasınız."¹

BÜYÜK KÜFÜR İLE KÜÇÜK KÜFÜR ARASINDAKİ FARKLAR:

1. Büyük küfür, insanı dinden çıkarıp amelleri boşa götürür.Küçük küfür ise, dinden çıkarmaz, amelleri de boşa götürmez.Fakat miktarına göre amelleri eksiltir, sahibini Allah Teâlâ'nın azabına maruz bırakabilir.
2. Büyük küfür, sahibinin ebedî olarak cehennemde kalmasına sebep olur.Ancak küçük küfürün sahibi cehenneme girse bile ebedî olarak orada kalmasına sebep olmaz.Ayrıca Allah Teâlâ onu bağışlayıp hiç cehenneme de koymayabilir.
3. Büyük küfür, kanı ve malı mübâh kılar. Küçük küfür ise, kanı ve malı mübâh kılmaz.

¹ Hucurât Sûresi:9-10

4. Büyük küfür, sahibi ile mü'minler arasında gerçek düşmanlığı gerektirir. Müslümanın en yakını bile olsa kâfiri sevmesi ve ona dostluk beslemesi câiz değildir. Küçük küfür ise, mutlak anlamda sahibine dostluk beslemeye engel teşkil etmez. Aksine îmânına göre sevilir ve ona dostluk beslenir, isyan ve günahına göre de ona buğzedilir ve düşmanlık beslenir.

NİFÂKIN TANIMI VE ÇEŞİTLERİ:

Nifâkın Tanımı:

Nifâk, sözlük olarak (نَافِقًا) "Nâfikâ" kelimesinden gelmektedir. "Nâfikâ", çöl faresinin girip-çıktığı iki delikten birisine denir. Çünkü çöl faresi bir delikten yakalanmaya çalışıldığında diğer deliğe kaçar ve oradan dışarıya çıkar.

Nifâk, sözlük olarak (نَفَقًا) "Nefâk" kelimesinden geldiği de söylenir ki bu kelime, gizli yol ve tünel anlamına gelmektedir.¹

¹ İbnul-Esîr: "en-Nihâye"; cilt:5. sayfa:98

Nifâk, terim olarak müslüman olduğunu göstermek, küfrü ve şerri gizlemek demektir. Böyle adlandırılmasının sebebi, dînen bir kapıdan girip, bir diğer kapıdan çıkmasından dolayıdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ} [سورة التوبة من الآية: ٦٧]

"Şüphesiz ki münâfıklar, fâsıkların (dînden çıkanların) tâ kendileridir."¹

Allah Teâlâ, münâfıkları kâfirlerden daha şerli sayarak onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا} [سورة النساء الآية: ١٤٥]

"Şüphesiz ki münâfıklar, (kıyâmet günü) cehennemin en alt tabakasında olacaklardır."²

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

¹ Tevbe Sûresi:67

² Nisâ Sûresi:145

{إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ} [سورة النساء مـن الآية: ١٤٢]

"Şüphesiz ki münâfıklar, (müslüman olduklarını gösterip kâfir olduklarını gizleyerek) Allah'ı aldatmaya çalışırlar, oysa Allah onların hilelerini başlarına geçirir."¹

Yine onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

{يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ} * فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ قَرَّاهُمْ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ} [سورة البقرة الآية: ٩ - ١٠]

"Onlar (müslüman olduklarını gösterip kâfir olduklarını gizleyerek) Allah'ı ve îmân edenleri aldatmaya çalışırlar. Oysa onlar, sadece kendilerini aldatırlar da onlar bunun farkında bile olmazlar. Onların kalplerinde hastalık (şüphe hastalığı) vardır. Bu sebeple Allah da onların hastalığını artırmıştır. Söylemekte oldukları yalanlar sebebiyle onlar için acıklı bir azap vardır."²

¹ Nisâ Sûresi:142

² Bakara Sûresi:9-10

NİFÂKIN ÇEŞİTLERİ:

Nifâk iki çeşittir:

1.İTİKÂDÎ NİFÂK: Bu, büyük nifâktır ki sahibi kendisini müslüman olarak gösterir, fakat kâfir olduğunu gizler. Bu nifâk, insanı dînden çıkarır.Sahibi cehennemin en alt taba-kasında olacaktır.Allah Teâlâ, büyük nifâkın sahibini kâfir olmak,îmân etmemek,İslâm ve müslümanlarla alay ederek onlara gülmek ve İslâm'a düşmanlık beslemekte aynı şeyi paylaşarak dîn düşmanlarına tamamen meyletmek gibi, bütün kötü sıfatlarla vasfetmiştir.

Münâfıklar her zaman vardılar.Özellikle İslâm'ın güçlü olduğu ve açıktan İslâm'a karşı koyamadıklarında ortaya çıkarlar, gizli olarak İslâm'a ve müslümanlara zarar vermek, onlarla beraber yaşamak, kanları ve mallarından emîn olabilmek için İslâm'a girdiklerini gösterirler.Münâfık, Allah'a, O'nun meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve âhiret gününe îmân ettiklerini gösteren, fakat kalbi

bütün bunlardan soyutlanan, bunları yalanlayan ve Allah Teâlâ'ya îmân etmeyen kimsedir.

Nitekim Allah Teâlâ, izniyle insanları doğru yola iletmek ve çetin azabı ile uyarıp korkutmak için elçisine indirdiği kelâm ile münâfıkları haber vermiştir. Allah Teâlâ, münâfıkların sır perdelerini ortadan kaldırıp onların gizli taraflarını ortaya çıkarmış, kullarının nifâk ve münâfıklara karşı dikkatli olmaları için onların hallerini mü'minlere açıklamıştır.

Allah Teâlâ, Bakara sûresinin başında üç grup insanı yâni mü'minleri, kâfirleri ve münâfıkları zikretmiş, mü'minlerde dört, kâfirlerde iki, münâfıklarda ise on üç haslet olduğunu belirtmiştir. Çünkü münâfıklar çoğunlukta olurlar. Genel olarak bütün belâlar onlardan gelir. İslâm ve müslümanlar, en fazla onlardan çekmiştir. İslâma mensup olarak kabul edilip ona yardım ediyor ve onu seviyor görünmelerine rağmen gerçekte onlar İslâm'a düşmandır-

lar. Câhil birisi, münâfığı âlim ve ıslah edici zanneder, oysa münâfık en büyük câhil ve bozguncudur.¹

BÜYÜK NİFÂK ALTI ÇEŞİTTİR²:

1. Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i yalanlamak.
2. Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirdiklerinin bir kısmını yalanlamak.
3. Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e buğzetmek, ona kin beslemek, ondan hoşlanmamak ve ondan nefret etmek.
4. Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirdiklerinin bir kısmına buğzetmek, ondan hoşlanmamak ve ondan nefret etmek.
5. Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in dînine uyanların azalmasına sevinmek ve bundan hoşnut olmak.

¹ İbn-i Kayyim'in münâfıkların özellikleriyle ilgili olarak yazdığı risâleden alınmıştır.

² "Mecmûat'ut-Tevhîd en-Necdiyye", sayfa:9

6. Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in dîninin üstün gelmesini çirkin görmek ve bundan hoşnut olmamak.

2. AMELÎ NİFÂK: Bu nifâk, kalpte îmânın kalmasıyla birlikte münâfıkların amellerinden birisini yapmakla olur. Amelî nifâk insanı dînden çıkarmaz, fakat büyük nifâka götürebilir. Amelî nifâkın sahibinde îmân ile nifâk birlikte olabilir. Fakat bu ameller arttıkça, sahibi hâlis münâfık olur.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا ، وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنَ النِّفَاقِ حَتَّى يَدْعَهَا : إِذَا ائْتُمِنَ خَانَ ، وَإِذَا حَدَّثَ كَذَبَ ، وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ ، وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ)) [متفق عليه]

"Dört haslet kimde bulunursa, o kimse hâlis bir münâfık olur. Kimde de bu hasletlerden birisi bulunursa, onu terk edinceye kadar onda nifâk hasletlerinden birisi

bulunmuş olur.(Bunlar:Kendisine bir şey) emânet edildiğinde emânete ihânet eder, konuştuğunda yalan söyler, söz verdiği sözünde durmaz, münâkaşa ettiğinde haktan meyledip bâtil ve yalan söyler, küfreder ve çirkin şeylerle suçlar."¹

Her kimde bu dört haslet biraraya gelirse, o kimsede şer toplanmış ve münâfıkların özellikleri katıksız hâle gelmiş demektir.Her kimde de bunlardan birisi bulunursa, o kimse de münâfıkların hasletlerinden birisi bulunmuş demektir. Zirâ bir kulda hayır ve şer hasletleri, îmân ve küfür veya nifâk hasletleri birarada bulunabilir. Kendisinde bu hasletler bulunan kimse, iyilik işlediği kadar sevap, şer işlediği kadar da günah kazanır.Cemaatle namaz kılmakta tembellik göstermek, münâfıkların hasletlerindendir.Bundan dolayı nifâk, kötü ve ciddî bir tehlikedir.Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbı-Allah onlardan râzı olsun- nifâka düşmekten çok korkarlardı.

Nitekim (tâbîinden) İbn-i Ebî Muleyke-Allah ona rahmet etsin- şöyle der:

¹ Buhârî ve Müslim

"Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbından otuz kişiye kavuştum (aynı asırda yaşadım).Hepsi de nifâka düşmekten korkarlardı."

BÜYÜK NİFÂK İLE KÜÇÜK NİFÂK ARASINDAKİ FARKLAR:

1. Büyük nifâk insanı dînden çıkarır. Küçük nifâk ise, insanı dînden çıkarmaz.
2. Büyük nifâkta gizlilik ve açıklık, itikatta birbirine aykındır. Küçük nifâkta ise gizlilik ve açıklık sadece amellerdedir, inançta değildir.
3. Büyük nifâk, mü'minden vukû bulmaz.Fakat küçük nifâk mü'minden vukû bulabilir.
4. Büyük nifâkın sahibi genel olarak tevbe etmez.Tevbe etse bile,hâkimin huzurunda tevbesinin kabul edilmesi konusunda âlimler arasında ihtilaf vardır.Fakat

küçük nifâk öyle değildir. Sahibi tevbe edebilir, tevbe ettiği takdirde Allah Teâlâ tevbesini kabul edip onu bağışlayabilir.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin- şöyle der:¹

"Çoğu zaman nifâkın şûbelerinden birisi mü'minin başına gelebilir.Allah Teâlâ sonra onu bağışlar.Mü'minin kalbine nifâkı gerektiren haller gelebilir.Fakat Allah Teâlâ kendisinden onu giderir. Mü'min, şeytanın vesveseleri ve gönlünde olmasıyla sıkıntı duyacağı küfrün vesveseleriyle imtihan olunur.Nitekim sahâbe-Allah onlardan râzı olsun-: "Ey Allah'ın Rasûlü! Bizden birisi, gökten yere düşüp paramparça olmayı, çirkin bir şeyi konuşmaktan daha sevimli bulmaktadır, deyince, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-:İşte o, katıksız (gerçek) îmândır"² buyurdu.

Başka bir rivâyette sahâbe-Allah onlardan râzı olsun-:

"(Ey Allah'ın Rasûlü! Bizden birisi) o çirkin şeyi konuşmayı, büyük günah olarak görmektedir, deyince, Rasûlullah

¹ İbn-i Teymiyye: "İmân Kitabı".Sayfa:238

² Ahmed ve Müslim

-sallallahu aleyhi ve sellem-: Şeytanın hîlesini, vesveseye çeviren Allah'a hamdolsun." buyurdu.

Yani bu büyük çirkinliğe rağmen bu vesvesenin olması ve bu vesvesenin kalpten kovulması, saf ve katıksız îmândandır. Büyük nifâkın sahibine gelince, Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

{صم بكم عمي فهم لا يرجعون} [سورة البقرة الآية: ١٨]

"Onlar (hakkı işitmekten) sağır, (onu konuşmaktan) dilsiz ve (hidâyet nûrunu görmekten) kördürler. Bu sebeple onlar, (İslâm'a) geri dönemezler."¹

Başka bir âyette ise şöyle buyurmaktadır:

{أولاً يرون أنهم يفتنون في كل عام مرة أو مرتين ثم لا يتوبون ولا هم يذكرون} [سورة النوبة الآية: ١٢٦]

"Onlar (münâfıklar), her yıl bir veya iki defa (Allah tarafından kılık ve gizledikleri nifâkın ortaya çıkarılmasıyla) imtihan edildiklerini görmüyorlar mı? Sonra onlar (bununla birlikte küfür ve nifâklarından) ne tevbe ediyorlar, ne de

¹ Bakara Sûresi:18

(gözleriyle gördükleri Allah'ın âyetlerinden) **ibret alıyorlar.**"¹

Yine, Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin-
şöyle der:

"İslâm âlimleri, münâfıkların görünüşte yaptıkları tevbenin hakikatte bilinmemesi sebebiyle kabul edilip edilmemesi konusunda ihtilafa düşmüşlerdir. Zirâ münâfıklar, her zaman müslüman olduklarını gösterirler."²

CÂHİLİYET, FISK, DALÂLET VE RİDDET TERİMLERİNİN HAKİKATİNİN AÇIKLANMASI, RİDDETİN KISIMLARI VE HÜKÜMLERİ:

1. CÂHİLİYET:

Allah Teâlâ'yı, peygamberlerini ve dînin hükümlerini bilmemek, soyla övünmek ve kibirlenmek gibi şeyler, İslâm-dan önceki Arapların içerisinde bulundukları hallerdir.³

¹ Tevbe Sûresi:126

² Bknz: "İbn-i Teymiyye Külliyyâtı".Cilt:28. Sayfa:434-435

³ Bknz:İbn-i Esîr: "en-Nihâye".Cilt:1. Sayfa:323

Câhiliyet, bilgisizlik veya ilme uymamak anlamına gelen cehâlet kelimesine nisbettir.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin- şöyle der:

"Gerçeği bilmeyen birisi, basit bir câhildir. Gerçeği bildiği halde, onun aksine inanan kimse ise zır câhildir. Bu apaçık belli olduktan sonra, Muhammed-sallallahu aleyhi ve selem-'in peygamber olarak gönderilişinden önce insanlar câhiliyete nisbet edilen bir cehâlet içerisindeydiler. Üzerinde bulundukları söz ve davranışları onlara çıkaran câhil birisiydi. Zaten bunları da ancak câhil birisi yapardı.

Yine, yahûdîlik ve hristiyanlık gibi peygamberlerin getirmiş oldukları şeriatlara aykırı olan herşey cehâlet idi. Bu cehâlet, genel anlamdaki bir cehâlet idi. Fakat Muhammed-sallallahu aleyhi ve selem-'in peygamber olarak gönderilişinden sonra, kâfirlerin diyârında olduğu gibi, bir ülkede cehâlet olabilir, başka bir ülkede olmayabilir. Yine, bir şahısta cehâlet olabilir, başka bir şahısta olmayabilir. Örneğin bir kimse, müslüman olmadıkça, İslâm diyârında yaşasa bile cehâlettedir. Fakat Muhammed-sallallahu aleyhi ve selem-'in peygamber olarak gönderilişinden sonra mutlak anlamda bir câhiliyet yoktur. Çünkü

O'nun ümmetinden bir grup, kıyâmete kadar hak üzere muzaffer olacaktır.Sınırlı anlamda bir câhiliyet ise, bazı müslüman ülkelerle birçok müslümanda olabilir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve selem- bir hadiste şöyle buyurmaktadır:

((أَرْبَعٌ فِي أُمَّتِي مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ لَا يَتْرُكُونَهُنَّ: الْفَخْرُ فِي الْأَحْسَابِ وَالطَّعْنُ فِي الْأَنْسَابِ وَالِاسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُومِ وَالنِّيَاحَةُ، وَقَالَ: النَّايِحَةُ إِذَا لَمْ تَتَّبَقْ قَبْلَ مَوْتِهَا تُقَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَيْهَا سِرْبَالٌ مِنْ قَطْرَانٍ وَدِرْعٌ مِنْ جَرَبٍ)) [رواه مسلم]

"Ümmetimde dört haslet, câhiliyet işlerindendir. (Ümmetim) bu hasletleri bırakmayacaktır.(Bu hasletler:) Şerefiyle övünüp iftihar etmek, (başkasının) soyunu karalamak, yıldızlar aracılığıyla yağmur yağmasını istemek ve ölünün ardından ağıt yakmaktır.(Sonra) buyurdu ki: Ölünün ardından ağıt yakan kadın, tevbe etmeden ölürse, kıyâmet günü üzerinde katrandan bir elbise ve kor ateşten bir gömlek olduğu halde kıyama durdurulacaktır."¹

¹ Müslim

Peygamber-sallallahu aleyhi ve selem- Bilâl'i, anası (siyahî bir köle olduğu)ndan dolayı ayıplayan Ebû Zer'e-Allah her ikisinden de râzı olsun- şöyle demiştir:

((إِنَّكَ أَمْرٌ فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ)) [رواه البخاري ومسلم]

"(Yâ Ebâ Zer!) **Şüphesiz ki sen, üzerinde câhiliyet ahlâkı olan bir kimsesin.**"¹

Ömer ve Âişe'den-Allah her ikisinden de râzı olsun- de bunun gibi câhiliyet hakkında rivâyetler vardır.²

Bu saydıklarımızı şöyle özetleyebiliriz:

Câhiliyet, bilgisizlik anlamına gelen cehâlete nisbettir ki bu câhiliyet iki kısımdır:

Birincisi: Muhammed-sallallahu aleyhi ve selem-'in elçi olarak gönderilişinden önceki genel câhiliyettir ki, Muhammed -sallallahu aleyhi ve selem-'in elçi olarak gönderilişinden sonra bu durum sona ermiştir.

¹ Buhârî ve Müslim

² İbn-i Teymiyye: "İktidâus-Sırâtil-Mustakim" Cilt:1.Sayfa: 254-257. Tahkik: Prof.Dr.Nâsır b. Abdulkerîm el-Akl.

İkincisi: Bazı devletlere, milletlere ve şahıslara has olan câhiliyettir ki, bu câhiliyet günümüze kadar kalmıştır. Böylelikle günümüz câhiliyetini "**Bu yüzyılın câhiliyeti**" veya buna benzer şekilde genelleştirenin hata ettiği açıkça ortaya çıkmaktadır. Doğrusu, "**Bu yüzyıldaki bazı insanların câhiliyeti**" veya "**Bu yüzyıldaki birçok insanın câhiliyeti**" şeklinde olmasıdır. Câhiliyeti genelleştirmek câiz değildir. Zîrâ Muhammed-sallallahu aleyhi ve selem-'in elçi olarak gönderilişinden sonra genel anlamdaki câhiliyet ortadan kalkmıştır.

2. FİSK (FÂSIKLİK):

Fisk kelimesi, sözlük olarak çıkmak demektir. Terim olarak ise, Allah Teâlâ'ya itaatten çıkmak demektir.

Fisk kelimesi, dînden tamamen çıkmayı içerdiği gibi dînden çıkmamayı da içerir. Nitekim kâfire "**fâsık**" denildiği gibi, büyük günah işleyen mü'mine de "**fâsık**" denilmiştir.

Bu sebeple fisk (fâsıklık) iki türlüdür:

Birincisi: Dînden çıkararak ve küfür anlamına gelen fısktır.Bu nedenle kâfire fâsık denilmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ İblis hakkında şöyle buyurmaktadır:

{تَفْسُقْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ} [سورة الكهف من الآية: ٥٠]

"(İblis, kibir ve hasedinden Âdem'e secde etmeyerek) Rabbinin emrinden çıktı."¹

İblis'in Rabbinin emrinden çıkması ise, küfür idi.

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

{وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ} [سورة السجدة من الآية: ٢٠]

"Fâsıklara (Allah'a itaatten çıkan kâfirlere) **gelinece**, onların barınağı cehennemdir."²

Âyette geçen fâsıkların, kâfirler olduğuna âyetin devamı delâlet etmektedir:

{كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَكْذِبُونَ} [سورة السجدة من الآية: ٢٠]

¹ Kehf Sûresi: 50

² Secde Sûresi: 20

"Onlar (kâfirler), cehennemden her çıkmak istediklerinde geri çevrilirler ve onlara: (Dünyada) yalanlamakta olduğunuz cehennem azabını tadın ! denilir."¹

Günah işleyen müslüman, fâsık diye adlandırılır. Fakat fâsık olması, onu İslâm'dan çıkarmaz.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{والذين يرمون المحصنات ثم لم يأتوا بأربعة شهداء فاجلـدوهم
ثمانين جلدة ولا تقبلوا لهم شهادة أبدا وأولئك هم الفاسـقون}
[سورة النور الآية: ٤]

"İffetli kadınlara zinâ isnadında bulunup, sonra (bunu ispat etmek için) beraberinde dört (âdil) şâhit getirmeyenlere, seksen kırbaç vurun ve onların şâhitliğini asla kabul etmeyin. Onlar, fâsıkların (Allah'a itaatten çıkanların) tâ kendileridir."²

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

¹ Secde Sûresi: 20

² Nûr Sûresi: 4

{قَمْنُ فَرَضِ فِيهِنَّ الْحَجِّ فَلَا رَفَثَ وَلَا تُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ}
[سورة البقرة من الآية: ١٩٧]

"Her kim, o aylarda (hac aylarında ihrama girerek) hacca niyetlenirse, hac sırasında cimâ etmek, günah işlemek (sûretiyle Allah'a itaatten çıkmak) ve (öfkeye götüren faydasız şeyleri) tartışmak yoktur."¹

Tefsir âlimleri, âyette geçen "Fusûk" kelimesinin "günahlar" anlamında olduğunu belirtmişlerdir.²

3. DALÂLET (SAPIKLIK):

Sırât-ı Müstakîm'den sapmak demek olan dalâlet, hidâyetin zıddıdır.

Nitekim Allah Teâlâ'nın şu sözü buna örnektir:

{قَمْنُ اهْتَدَىٰ قَانِمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ قَانِمَا يَضِلَّ عَلَيْهَا} [سورة
الإسراء الآية: ١٥]

¹ Bakara Sûresi: 197

² Geniş bilgi için bkz: Şeyhul-İslâm İbn-i Teymiyye'nin "İmân" adlı kitabı, sayfa: 278.

"her kim hidâyet yolunu seçerse, sevâbı ancak kendisinedir. Her kim de hidâyetten saparsa, onun cezâsı ancak kendisinedir."¹

Dalâlet kelimesi, birçok anlama gelmektedir:

1. Dalâlet kelimesi, bazen "küfür/inkâr" anlamına gelir.

Nitekim Allah Teâlâ'nın şu sözü buna örnektir:

{وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا} [سورة النساء الآية: ١٣٦]

"Her kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, elçilerini ve âhiret gününü inkâr ederse, (dinden çıkmış ve hak yoldan) büsbütün uzaklaşmıştır."²

2. Dalâlet kelimesi, bazen "şirk" anlamına gelir.

Nitekim Allah Teâlâ'nın şu sözü buna örnektir:

{وَمَنْ يَشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا} [سورة النساء من الآية: ١١٦]

¹ İsrâ Sûresi: 15

² Nisâ Sûresi: 136

"Her kim (ibâdetinde başkasını) Allah'a ortak koşarsa, (hak yoldan) **büsbütün uzaklaşmıştır** (şirke düşmüştür)."¹

3. Dalâlet kelimesi, bazen küfür sayılmayan, "aykırı/muhâlif" anlamına gelir.

Örneğin "Dalâlet Fırkaları" demek, "Kur'an ve Sünnete Aykırı /Muhâlif Fırkalar" demektir.

4. Dalâlet kelimesi, bazen "hata" anlamına gelir.

Nitekim Musâ-Aleyhisselâm-'ın şu sözü buna örnektir:

{قَالَ فَعَلْتُهَا إِذًا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ} [سورة الشعراء الآية: ٢٠]

"Musa (Firavun'a) dedi ki: Ben, o işi o anda (Allah bana vahyetmeden ve beni peygamber olarak göndermeden önce) **bilmeyerek** (kasıtsız olarak) yaptım."²

5. Dalâlet kelimesi, bazen "unutmak" anlamına gelir.

Nitekim Allah Teâlâ'nın şu sözü buna örnektir:

{أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى} [سورة البقرة مـ. ن الآية: ٢٨٢]

¹ Nisâ Sûresi: 116

² Şuarâ Sûresi: 20

"İki kadından biri unutursa, diğerinin ona hatırlatması için..."¹

6. Dalâlet kelimesi, bazen "kaybetmek" anlamına gelir.

Örneğin Arap dilinde "Dâlletul-İbil"; "Kaybolan Deve" anlamına gelir.

RİDDETİN ANLAMI, KISIMLARI VE HÜKÜMLERİ:

Riddet kelimesi, sözlük olarak geri dönmek demektir.

Nitekim Allah Teâlâ'nın şu sözü buna örnektir:

{ولا تزدوا على أديباركم فتقلبوا خاسرين} [سورة المائدة من الآية: ٢١]

"(Kâfirlerle savaşırken) arkanıza geri dönmeyin. Yoksa hüsrana uğrayanlar olarak dönersiniz."²

Riddet kelimesi, terim olarak İslâm'dan sonra küfre dönmek yani kâfir olmak demektir.

¹ Bakara Sûresi: 282

² Mâide Sûresi: 21

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{ومن يرتدد منكم عن دينه فيمت وهو كافر فأولـئـك حبطـت أعمالهم في الدنيا والآخرة وأولـئـك أصحاب النار هـم فيها خالدون} [سورة البقرة من الآية: ٢١٧]

"(Ey müslümanlar!) Sizden kim dîninden döner de kâfir olarak ölürse, işte onların hem dünyada, hem de âhirette yapmış oldukları boşa gitmiştir. Onlar cehennemliklerdir ve onlar orada ebedî olarak kalıcıdırlar."¹

RİDDETİN (DÎNDEN DÖNMENİN) KISIMLARI:

Riddet, insanı dînden çıkaran hususlardan birini işlemekle meydana gelebilir ki, bu hususlar pek çoktur.

Bu hususlar dört kısma ayrılmaktadır:

Birincisi: Söz sebebiyle dînden dönmek.

Allah Teâlâ'ya, O'nun peygamberlerine, meleklerine veya herhangi bir peygamberine sövmek, gaybı bildiğini iddiâ etmek, peygamberlik iddiâsında bulunmak, peygamberlik iddiâsında bulunan kimseyi tasdik etmek,

¹ Bakara Sûresi: 217

Allah Teâlâ'dan başkasına yalvarıp yakarmak, O'ndan başka hiç kimsenin gücünün yetmeyeceği bir konuda O'ndan başkasından yardım istemek veya O'ndan başkasına sığınmak için söylenen sözler, insanı dînden çıkaran hususlardır.

İkincisi: Davranış sebebiyle dînden dönmek.

Put, ağaca, taş ve kabirlere secde etmek, kabirlerde yatan ölümlere (yakınlaşmak için) onlara kurban kesmek, Kur'an-ı Kerîm'i pis yerlere atmak, sihir yapmak, öğrenmek ve öğretmek, helâl olduğuna inanarak Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerden başka hükümlerle hükmetmek gibi davranışlar, dînden çıkaran hususlardır.

Üçüncüsü: İnanç sebebiyle dînden dönmek.

Allah Teâlâ'nın bir ortağı bulunduğu inanmak, zinâ, içki ve fâizin helâl olduğuna, ekmeğin haram olduğuna veya namazın farz olmadığına inanmak ve bunun gibi İslâm âlimlerinin helâl, haram veya farz olduğu konusunda kesin görüş birliğine vardıkları ve herkesin bildiği hususlardan helâl olanın haram, haram olanın da helâl

veyahut farz olanın farz olmadığına inanmak, dînden çıkaran hususlardır.

Dördüncüsü: Bu hususların herhangi birisinde şüphe etmek sebebiyle dînden dönmek.

Şirk, zinâ ve içkinin haram veya ekmeğin helâl olduğu konusunda şüphe etmek, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in veya Allah Teâlâ tarafından gönderilen bir peygamberin, peygamberliği konusunda şüphe etmek veyahut da onun peygamberliğinde doğru olup olmadığı konusunda şüphe etmek ve İslâm'ın bu devirde geçerli olup olmadığı konusunda şüphe etmek gibi davranışlar, dînden çıkaran hususlardır.

Riddet (Dînden Dönme) Sâbit Olduktan Sonra Ne Yapılması Gerekir?

1. Dînden dönen kimsenin tevbe etmesi dilenir. Eğer üç gün içerisinde tevbe eder de İslâm'a dönerse, tevbesi kabul edilir ve serbest bırakılır.

2. Tevbe etmeyi kabul etmezse, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu emri gereği öldürülür:

((مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ)) [رواه البخاري]

"Her kim dînini değiştirse, onu öldürün."¹

3. Tevbe etmesi dilendiği süre içerisinde malını kullanmasına engel olunur. Tevbe eder de İslâm'a dönerse, malı kendisine geri verilir. Aksi takdirde dînden dönmüş olarak öldürüldüğü veya öldüğü andan itibaren malı ganimet olarak devlet hazinesine kalır. Bazı âlimler dînden dönen kimsenin malının, dînden döndüğü andan itibaren müslümanların yararına olan yerlerde kullanılması gerektiği görüşündedirler.

4. Dînden dönen kimse ile akrabaları arasındaki verâset durumu ortadan kalkar. Zirâ ne o akrabasından, ne de akrabası ondan miras alabilir.

5. Dînden dönen kimse, bu hal üzere öldürülür veya ölürse cenâzesi yıkanmaz, cenâze namazı kılınmaz ve cenâzesi, müslümanların değil de kâfirlerin kabristanına

¹ Buhârî, Ebû Dâvûd ve başkaları rivâyet etmişlerdir.

defnedilir veya müslümanların kabristanının dışında başka bir yerde toprakla üzeri örtülür.

2. BÖLÜM

TEVHÎDE AYKIRI OLAN VEYA TEVHÎDİ NOKSANLAŞTIRAN SÖZ VE DAVRANIŞLAR:

Bu bölüm, şu fasıllardan meydana gelmektedir:

Birinci Fasil: Avuç içi ve fincana okuyup yıldızlara ve başka şeylere bakarak gayptan haber verdiğini iddiâ etmek.

İkinci Fasil: Sihirbazlık, kâhinlik ve falcılık.

Üçüncü Fasil: Türbe ve mezarlara kurbanlar kesmek, adaklar adamak, bu yerleri yüceltmek ve bu yerlere tâzim göstermek.

Dördüncü Fasil: Yontu, heykel ve anıtlara tâzim göstermek.

Beşinci Fasil: Dîn ile alay etmek, dînin kutsal değerlerini hafife almak ve bu kutsal değerleri küçümsemek.

Altıncı Fasil: Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerden başka hükümlerle hükmetmek.

Yedinci Fasil: Kanun koyma (yasama), helâl ve haram kılma hakkına sahip olduğunu iddiâ etmek.

Sekizinci Fasil: İnkârcı ideolojilere, doktrinlere ve câhilî partilere üye olmak.

Dokuzuncu Fasil: Materyalistlerin hayata bakış açısı.

Onuncu Fasil: Nazarlık ve muskalar

Onbirinci Fasil: Allah Teâlâ'dan başkası adına yemîn etmek, Allah Teâlâ'dan başkasıyla tevessülde bulunmak ve O'ndan başkasından yardım istemek.

1. FASIL

AVUÇ İÇİNE VEYA FİNCANA OKUMAK, YILDIZLARA VE BAŞKA ŞEYLERE BAKMAK SÛRETİYLE GAYPTAN HABER VERDİĞİNİ İDDİÂ ETMEK:

Gayptan kasıt: İnsanlardan uzak olan ve onların görmedikleri, geçmiş ve gelecekle ilgili şeylerdir. Gaybı bilmek, yalnızca Allah Teâlâ'nın yetki ve tasarrufundadır.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

**قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ
أَبَانَ يَعْتُونُ} [سورة النمل الآية: ٦٥]**

"(Ey Muhammed! Onlara) De ki: **Göklerde ve yerde, Allah'tan başka gaybı hiç kimse bilemez. Onlar ne zaman (yeniden) diriltileceklerini de bilemezler.**"¹

Gaybı, yalnızca Allah Teâlâ bilir. Fakat O, bazen bir hikmet ve maslahat gereği, elçilerinden dilediğine gaybı haber verir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

**{عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يَطَّهِّرُ عَلَى عَيْنِهِ أَحَدًا * إِلَّا مَنْ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ
فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا} [سورة الجن الآية: ٢٦-
[٢٧]**

¹ Neml Sûresi: 65

"Gaybı bilen, yalnızca O'dur. Hiç kimseyi gaybından haberdar etmez. O'nun seçip râzı olduğu elçi bundan müstesnâdır. (Zirâ mucize olsun diye ona bazı gaybî şeyleri bildirir). Onun (elçinin) önünden ve arkasından, onu cinlerden koruyup gözetlemesi için gözcüler (melek ve şihâb adlı gök taşlarını) gönderir."¹

Yani Allah Teâlâ elçilik (risâlet) görevini tebliğ etmesi için seçtiği ve dilediği kimseye gaybın ancak bir kısmını gösterir. Zirâ bir elçi, elçi olduğunu ancak mucizelerle ispatlayabilir. Gayptan haber vermek de, işte bu mucizelerden birisidir. Gaybı o elçiye gösteren de, yalnızca Allah Teâlâ'dır.

Allah Teâlâ'nın gaybı haber verdiği elçi, insan olabileceği gibi, melek de olabilir. Bunların dışında hiç kimseye gaybı haber vermez.

Her kim, ister avuç içine veya fincana okuyarak, kehânette bulunarak, sihir ve falcılık yaparak veya başka hangi yolla olursa olsun, Allah Teâlâ'nın bildirdiği elçilerin dışında gaybı bildiğini iddiâ ederse, o yalancı bir kâfirdir.

¹ Cin Sûresi: 26-27

Bazı hokkabaz, yalancı, şarlatan ve sahtekâr kimse-lerden, kaybolan ve görülmeyen eşyaların yerlerini haber vermek ve bazı hastalıkların nedenlerini bildirmek gibi şeyler vukû bulmaktadır.Bu kimseler: "**Falanca kimse, sana şunu şunu yaptı da o yüzden sen hastalandın**" derler. Oysa onlar, cinlerle şeytanları kullanarak bunu yapmakta ve hile yaparak bâtilı hak gösterip bunların kendileri tarafından olduğunu insanlara göstermektedirler.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-*Allah ona rahmet etsin*- bu konuda şöyle der:¹

"Örneğin kâhinlerden birisinin, şeytanlardan bir arkadaşı olur ve kulak hırsızlığı yaparak çaldığı pek çok gaybî şeyleri onlara haber verir.Kâhinler de doğru olan bu habere, yalan haberi karıştırırlar."

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-*Allah ona rahmet etsin*- devamla şöyle der:

"Şeytan, kâhinlerden kimisine yiyecek, meyve, tatlı ve orada bulunmayan şeyleri getirir.Kimisini de Mekke'ye veya

¹ Bknz: "Mecmûatu't-Tevhîd en-Necdiyye". Sayfa: 797-801.

Beytul-Makdis'e (Kudüs'e) veyahut da başka bir yere uçurur."

Kâhinler, yıldızlara bakarak falcılık yoluyla gayptan haber verebilirler. Rûzgârın ne zaman eseceği, yağmurun ne zaman yağacağı, fiyatların ne zaman değişeceği ve bunun gibi yıldızların yörüngelerinde hareket etmesi, biraraya gelmesi ve birbirinden ayrılması gibi şeylerin bilinebileceğini iddiâ ederler.

Yine, kâhinler şöyle derler:

"Her kim şu şu burç zamanında evlenirse, onun için şöyle şöyle şeyler olur."

"Her kim, şu burç zamanında sefere çıkarsa, onun için şöyle şöyle şeyler olur."

"Her kim, şu burç zamanında dünyaya gelirse, onun için şöyle mutluluk veya bahtsızlık olur."

Nitekim bazı müstehcen ve ahlaksız dergilerde bu burçlar ve bu burçlarda cereyan eden şanslar hakkında hurâfeler ilân edilmektedir.

Bazı câhil ve îmânî zayıf kimseler, bu gibi falcılara gidip geleceğini, hayatta kendisi ve evliliği hakkında neler cereyan edeceğini sorabilir. Her kim, gaybı bildiğini iddiâ eder veya gaybı bildiğini iddiâ eden kimseyi tasdik ederse, o müşrik ve kâfirdir. Çünkü o, Allah Teâlâ'nın özelliklerinden olan bir konuda ona ortak olduğunu iddiâ etmektedir. Yıldızlar, insanların hizmetine sunulan, yaratılmış varlıklardır. Dolayısıyla yıldızların hiçbir işte etkileri yoktur. Uğursuzluğa veya mutluluğa veya ölüme veyahut da yaşamaya delâlet edemezler. Bütün bunlar, ancak kulak hırsızlığı yapan şeytanların işleridir.

2. FASIL

SİHİRBAZLIK, KÂHİNLİK VE FALCILIK:

Bütün bu ameller, akîdeyi bozan veya ona zıt ve haram olan şeytânî şeylerdir. Çünkü bunlar, şirk olan şeylerle meydana gelmektedir.

1. Sihir (büyü): Görünmeyen ve sebebi çok ince olan şeylerden ibârettir. Böyle adlandırılmasının sebebi; gizli ve gözle görülemeyen şeylerde meydana gelmesinden dolayıdır.

Sihir; muska, rukye, konuşulan dil, ilaç ve tûtsü gibi şeylerde olur. Sihirin gerçek olanı da vardır. Kimi sihir, kalple ve bedenlere tesir eder ve sahibini hasta edip öldürür. Kimisi karı ile kocanın arasını açar. Sihir, Allah Teâlâ'nın izni ve kevnî kaderiyle tesirli olur. Sihir, şeytânî bir ameldir. Sihirin çoğu, Allah Teâlâ'ya şirk koşturmak ve kötü ruhlara sevdiklerini yerine getirerek onlara yakınlaşmakla elde edilir. Allah Teâlâ'ya şirk koşturmakla da kötü ruhlar, (kendisine hizmette) kullanılır.

Bu nedenle Allah Teâlâ ve elçisi Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem- sihiri, şirkle birlikte zikretmiştir.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُؤَيَّقَاتِ. قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا هُنَّ؟
قَالَ: الشِّرْكُ بِاللَّهِ وَالسَّحَرُ وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا

بِالْحَقِّ وَأَكُلُ مَالِ الْيَتِيمِ وَأَكُلُ الرِّبَا وَالتَّوَلَّيْتُ يَوْمَ الزَّحْفِ
وَقَذَفْتُ الْمُحْصِنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ ((متفق عليه]

"İnsanı helâk eden yedi şeyden kaçının.(Sahâbe):
'O yedi şey nedir, yâ Rasûlallah? dediler.Buyurdu ki:
Allah'a şirk koşmak, sihir yapmak, Allah'ın haksız yere
öldürmeyi haram kıldığı cana kıymak, yetim malı yemek,
fâiz yemek, savaşta cepheden kaçmak ve iffetli gâfil
mü'min kadınlara zinâ isnadında bulunmaktır."¹ buyurdu.

Sihir, iki yönden şirk sayılmaktadır:

1. Sihir işinde şeytanları kullanma, onlara bel bağla-
ma ve hizmet etmeleri için sihirbaza sevdiği şeyleri sunarak
şeytanlara yakınlaşma vardır.Şeytanlar, bunun için sihiri
öğretirler.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{وَأَكُنَ الشَّيَاطِينُ كَقَرۡوَا يَعْلَمُونَ النَّاسَ السَّحَرُ} [سورة البقرة - م- ن
الآية: ١٠٢]

¹ Buhârî ve Müslim

"Fakat şeytanlar,(dînlerini bozmak için) insanlara sihri öğreterek kâfir oldular."¹

2. Sihir işinde gaybı bildiğini iddiâ etme ve bu işte Allah Teâlâ'ya ortak olma vardır. Bu ise, küfür ve dalâlettir.

Nitekim Allah Teâlâ âyet-i kerîmenin devâmında şöyle buyurmaktadır:

{وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ} [سورة البقرة من الآية: ١٠٢]

"Onlar (yahûdiler), sihri satın alanın âhirette (hayırdan yana) hiçbir nasibi olmadığını çok iyi bilmektedirler."²

O halde sihirin küfür, şirk ve akîdeye aykırı olduğu, sihir yapanın öldürülmesi gerektiği konusunda hiç şüphe yoktur. Nitekim sahâbenin ileri gelenlerinden bir kesim, sihir yapanları öldürmüşlerdir. Günümüzde insanlar, sihir ve sihirbazları hafife almışlar, öyle ki iffihar edilen ve yapanlara ödüller verilerek teşvik edilen bir sanat olarak kabul etmiş-

¹ Bakara Sûresi: 102

² Bakara Sûresi: 102. âyetin devamı

ler, sihirbazlar için kulüplerde merasimler ve yarışmalar düzenlemişlerdir.Bu gibi yerlere binlerce seyirci gelmekte ve bunu da "Sirk" olarak adlandırmaktadırlar.Bu durum, İslâm'ı bilmemek, akîdeyi hafife almak ve boş şeylerle uğraşanları, söz sahibi kılmak demektir.

2. KÂHİNLİK VE FALCILIK:

Kâhinlik ve falcılık; gökteki haberleri (meleklerle ulaşmadan önce) çalan şeytanları kullanmak sûretiyle yeryüzünde nelerin meydana geleceğini, neyin olacağını ve kaybolan şeyin nerede olduğunu haber vermek gibi, gaybı bildiğini iddiâ etmek ve görünmeyen şeyleri haber vermektir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle bu konuda buyurmaktadır:

{هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَا تُنَزِّلُ الشَّيَاطِينُ * تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ *
بَلْفُؤْنِ السَّمْعِ وَأَكْثَرُهُمْ كَاذِبُونَ} [سورة الشعراء: ٢٢١-٢٢٣]

"(Ey insanlar!) Şeytanların kime ineceğini haber vereyim mi? Onlar, her yalancı ve çok günah işleyen (kâhinler)e inerler. Şeytanlar, (meleklerle) kulak vererek onlardan duyduklarını (kâhinlere) bildirirler. Onların (kâhinlerin) çoğu yalancıdırlar."¹

Çünkü şeytan, meleklerin konuşmalarına kulak verip bir sözü çalar ve onu kâhinin kulağına fısıldar. Kâhin de doğru olan bu söze yüz yalan söz daha ilâve ederek onu insanlara söyler. İnsanlar da şeytanın meleklerden işitip haber verdiği söz nedeni ile onu tasdik ederler. Oysa gaybı yalnızca Allah Teâlâ bilir. Her kim, kâhinlik veya benzeri yollarla gaybı bildiğini iddiâ ederek o işte Allah Teâlâ'ya ortak olur veya gaybı bildiğini iddiâ eden kimseyi tasdik ederse, Allah Teâlâ'nın husûsiyetlerinden olan bir konuda O'na şirk koşmuş olur.

Kâhinlik şirkten uzak değildir. Zirâ kâhinlik, sevdikleri şeyleri şeytanlara sunarak onlara yakınlaşmak demektir.

¹ Şuarâ Sûresi: 221-223

Kâhinlik, ilminde ortak olduğunu iddiâ etmek bakımından rubûbiyette, O'ndan başkasına ibâdet etmek bakımından da ulûhiyette Allah Teâlâ'ya şirk koştur.

Nitekim Ebû Hureyre'den-Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ أَتَى حَائِضًا أَوْ امْرَأَةً فِي دُبْرِهَا أَوْ كَاهِنًا فَصَدَقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ)) [رواه أبو داود وابن ماجه]

"Her kim,hayızlı (eşi) ile cinsel ilişkide bulunur veya (âdet gören veya temiz olan) kadına arkasından (anüsünden) yaklaşır veyahut da bir kâhine gider de (ona bir şey sorar ve) söylediği şeyi tasdik ederse, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e indirileni inkâr etmiş olur."¹

* Hadis âlimleri bir görüşe göre:"Bu sayılan haramları yapan kimse, bunları helâl sayarak yaparsa, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e indirileni inkâr etmiş olur" demişlerdir.Diğer bir görüşe göre ise, 'Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e indirileni inkâr etmiş olur sözü, tehdit etmek ve korkutmak içindir' demişlerdir. Yani 'Bu sayılanları yapan kimse, inkâr eden kimsenin yaptığı şeyleri yapmış gibi olur' (Mütercim).

¹ Ebû Dâvûd ve İbn-i Mâce.

Bilinmesi ve dikkat edilmesi gereken hususlardan birisi de sihirbaz, kâhin ve falcılar, kendilerine doktor süsü vererek insanların inançlarıyla oynarlar.Örneğin onlar, hastalara Allah Teâlâ'dan başkası için şu özellikte bir koyun veya tavuğu kurban olarak kesmelerini emrederler.Boncuk şeklinde şirk içeren tılsımlar ve şeytânî muskalar yazıp onların boyunlarına asarlar veya bunu onların sandıklarına veyahut da evlerinin içerisine koyarlar.

Sihirbaz, kâhin ve falcılardan kimisi de kendisine gayptan ve kaybolan eşyaların yerlerini haber veren kimse süsü vererek kendisine gelen câhillere, kaybolan eşyalarını haber verir veya kendisi için çalışan şeytanlar aracılığıyla o eşyaları getirirler.

Kimisi de kendisinde olağanüstü hal ve kerâmetler olan velî görüntüsü verir.Örneğin ateşe girdiği halde ateşin kendisini yakmaması, kendisini silahla vurması, kendisini arabanın altına atması ve üzerinden araba geçtiği halde arabanın kendisini hiç etkilememesi veya buna benzer hokkabazlıklar, gerçekte şeytanın amellerinden sihir olan bu davranış, imtihan için bu kimselerin ellerinde vukû bulan

hokkabazlık veya bu gibi şeyler gerçek olmayıp hayâfidir. Aksine bunlar, Firavun'un sihirbazlarının ip ve sopalarla yaptıkları şeyler gibi, insanların gözleri önünde el çabukluğuyla yapılan hîlelerdir.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin- Rufâî tarikatının bir kolu olan Betâihiye-i Ahmediye'ye mensup sihirbazlarla yaptığı münâzarasını şöyle anlatır:

"Betâihiyye şeyhi sesini yükselterek şöyle dedi: Bizim şöyle şöyle hallerimiz (kerâmetlerimiz) vardır. Ateşe girmek ve buna benzer hârikulade haller gibi şeylere sadece kendilerinin sahip olduklarını ve bu sebeple kendilerine teslim edilmesini iddiâ etti."

-Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye şöyle dedi:-

"Bunun üzerine ben sesimi yükselttim ve hiddetlenerek şöyle dedim: Ben, yeryüzünün doğu ve batısında bulunan her Ahmediye mensubuna sesleniyorum ve diyorum ki: Ateş konusunda ne yapmışlarsa, ben de sizin yaptığınızı yapacağım. Ateş kimi yakarsa, o mağluptur. -Belki de ateş kimi yakarsa, Allah'ın lâneti onun üzerine olsun, demişimdir-. Fakat vücudlarımızı sirke ve sıcak suyla yıkadıktan sonra ateşe gireceğiz.

Bunun üzerine emirler ve insanlar, niçin bunu istediğimi sorunca, ben de onlara:Çünkü onlar, ateşle irtibata geçmeden önce bazı hileler yaparlar ve ateş kendilerini yakmasın diye vücutlarına kurbağa yağı, turunç kabuğu ve talk taşı gibi şeyleri sürerler.İnsanlar bunu duyunca bir gürültü kopardılar. Betâhiyye şeyhi gücünü göstermeye başladı ve şöyle dedi: Ben ve sen,vücudumuzu kükürtle sıvadıktan sonra bir elbiseyi kendimize dolayacağız.Bunun üzerine ben:O halde ayağa kalk, dedim ve sürekli ayağa kalkmasını ona tekrarlamaya başladım. Elini uzattı ve gömleğini çıkarır gibi yaptı.Ben ona: Hayır, sıcak su ve sirke ile yıkanmadan olmaz, dedim.Bunun üzerine her zamanki alışkanlıkları gibi aldatmaya başladı ve:Kim emiri seviyorsa,ağaç veya bir bağ odun getirsin, dedi.Bunun üzerine ben:Bu, işi uzatmak ve toplanan insanları dağıtmaya yöneliktir ve bununla arzulanan şey hâsıl olmaz, dedim. Aksine bir kandil yakılsın, vücutlarımızı yıkadıktan sonra ben ve sen, parmaklarımızı yanan kandile sokacacağız.Allah'ın lâneti, parmağı yananın üzerine olsun veya parmağı yanan, mağluptur, dedim. Böyle deyince yüzü değişti ve zelfî oldu."¹

¹ İbn-i Teymiyye Külliyyâtı (Mecmû'ul-Fetâvâ).Cilt: 11.Sayfa:446-465

Bundan kasıt, bu yalancı sahtekârlar, böyle görünmeyen hîlelerle insanlara yalan söylerler.

3.FASIL

TÜRBE VE KABİRLERE KURBAN KESMEK, ADAK ADAMAK, BU YERLERE HEDİYELER SUNMAK VE BURALARI YÜCELTMEK:

Hiç şüphesiz ki Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- şirke götüren bütün yolları tıkamış ve ümmetini de şirkten şiddetle sakındırmıştır.

İşte şirke götüren yollardan birisi de kabirler meselesidir ki, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- kabirlere ibâdet etmemek ve kabirlerde yatan ölümler konusunda aşırıya gitmemek için şirkten korumak amacıyla bazı ölçüler koymuştur.

Bu koruyucu ölçülerden bazıları şunlardır:

1. Peygamberimiz-sallallahu aleyhi ve sellem- evliyâ ve sâlih kimseler hakkında aşırıya gitmekten şiddetle sakındırmıştır. Çünkü bu durum, onlara ibâdet etmeye kadar götürür.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((إِيَّاكُمْ وَالْغُلُوءَ، فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِالْغُلُوءِ))

[رواه أحمد والترمذي وابن ماجه] (في الدين)

"Dinde aşırılığa gitmekten sakının.Zirâ sizden önceki ümmetleri, ancak dinde aşırıya gitmek helâk etmiştir."¹

Başka bir hadiste şöyle buyurmaktadır:

((لَا تُطْرُونِي كَمَا أَطَرَتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ، إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ فَقُولُوا : عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ)) [متفق عليه]

"Hristiyanların Meryem oğlu İsa'yı aşırı bir şekilde övdükleri gibi beni övmeyin.Ben ancak bir kulum ve (benim için) Allah'ın kulu ve elçisidir, deyin."¹

¹ İmam Ahmed, Tirmizî ve İbn-i Mâce

2.Kabirlerin üzerine (kubbe gibi şeyler) yapmaktan şiddetle sakındırmıştır.

Nitekim Ebul-Heyyâc el-Esedî²-Allah ona rahmet etsin- der ki:

"Ali b. Ebî Tâlib-Allah ondan râzı olsun- **bana şöyle dedi:**

((أَلَا أَبْعَثُكَ عَلَى مَا بَعَثَنِي عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ لَا تَدَعَ تِمْنًا إِلَّا طَمَسْتَهُ وَلَا قَبْرًا مُشْرِفًا إِلَّا سَوَّيْتَهُ)) [رواه مسلم]

"Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in beni yapmaya teşvik ettiği şeye, seni de teşvik edeyim mi? Yok edip ortadan kaldırmadığın hiçbir canlı resim ve yer seviyesine getirmediğin yerden yükseltilmiş hiçbir mezar bırakma."³

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- kabirleri kireçle sıvayıp boyamayı ve kabirlerin üzerine binâ yapmayı yasaklamıştır.

Nitekim Câbir b. Abdullah'tan-Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle der:

¹ Buhârî ve Müslim

² Ebul-Heyyâc el-Esedî'nin adı,Hayyân b.Husayn'dır. (Mütercim)

³ Müslim

((نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ تَجْصِيسِ الْقَبْرِ، وَأَنْ يُقْعَدَ عَلَيْهِ، وَأَنْ يُبْنَى عَلَيْهِ بِنَاءً)) [رواه مسلم]

"Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- kabri kireçle sıvayıp boyamayı, kabrin üzerine oturmayı ve kabrin üzerine binâ yapmayı yasakladı."¹

3. Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- kabirlerin yanında namaz kılmayı yasaklamıştır.

Nitekim Âişe'den-Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olundu-ğuna göre, o şöyle demiştir:

((لَمَّا نَزَلَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَفِقَ يَطْرَحُ خَمِيصَةً لَهُ عَلَى وَجْهِهِ، فَإِذَا اغْتَمَّ بِهَا كَشَفَهَا عَنْ وَجْهِهِ، فَقَالَ وَهُوَ كَذَلِكَ: لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ يُحَدِّثُونَ مَا صَنَعُوا وَلَوْ لَا ذَلِكَ أُبْرِزَ قَبْرُهُ غَيْرَ أَنَّهُ خَشِيَ أَنْ يُتَّخَذَ مَسْجِدًا)) [

متفق عليه]

¹ Müslim

"Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem'-in vefâtı yaklaşıncâ, elbisesini yüzüne örter, acıları artmaya başlayınca da yüzünü açardı.O,bu hal üzere iken şöyle buyurdu:'Allah'ın lâneti,yahûdi ve hıristiyanların üzerine olsun.Zirâ onlar, peygamberlerinin kabirlerini mescidler edindiler.Böylece o, yahûdi ve hıristiyanların yaptıklarından (ümmetini) sakındırıyordu.Eğer böyle olmasaydı,onun kabri de yükseltildi. Fakat o, kabrinin mescit edinilmesinden korkmuştu."¹

عَنْ جُنْدُبٍ قَالَ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : ((أَلَا وَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ ، أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ إِنِّي أَنُهَاكُمُ عَنْ ذَلِكَ)) [رَوَاهُ مُسْلِمٌ]

Cündüb'den-Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim, dedi:

"Dikkat edin.Sizden önceki (ümme)tler, peygamberlerin ve sâlih kimselerin kabirlerini mescitler edinirlerdi.

¹ Buhârî ve Müslim

Sakın ha! Siz de kabirleri mescitler edinmeyin. Ben onu size yasaklıyorum."¹

Kabirleri mescitler edinmek; kabirlerin üzerine mescitler yapılmış olmasa bile, kabirleri, yanında namaz kılınan yerler haline getirmek demektir. Bu sebeple namaz için tahsis edilen her yer, mescit edinilmiş demektir.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmaktadır

((جُعِلَتْ لِيَ الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا)) [رواه البخاري]

"Yeryüzü bana mescit (namaz kılınan yer) ve temiz kılındı."²

Kabrin üzerine mescit yapıldığı takdirde, bunun durumu daha çetin ve şiddetli olur.

Hiç şüphesiz ki birçok insan, bu yasaklara aykırı hareket edip Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in yapmaktan şiddetle uyardığı şeyleri yaparak büyük şirke düşmüşlerdir. Öyleki kabirlerin üzerine mescit, türbe, kümbet ve makamlar

¹ Müslim

² Buhârî

yaparak kabirlerin yanında kurbanlar kesmek, kabirlerde yatanlara yalvarıp yakarmak, onlardan yardım istemek ve onlara adak adamak gibi her türlü şirkin işlendiği yerler haline getirmişlerdir.

Büyük âlim İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- şöyle der:

"Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabirler hakkındaki sünnetini, bu konudaki emir ve yasaklarını, ashâbının üzerinde bulunduğu durum ve günümüzde insanların çoğunun üzerinde bulunduğu durumu kıyaslayan bir kimse, birinin diğerine zıt ve aykırı, kesinlikle biraraya gelemeyecek şekilde olduğunu görecektir.Nitekim Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- kabirlere yönelerek namaz kılmayı yasaklamış,günümüzdeki bu kimseler ise kabirlerin yanında namaz kılmaktadırlar.

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- kabirlerin mescitler haline getirilmesini yasaklamış, bu kimseler ise kabirlerin üzerine mescitler yapıp buralara türbeler adını vererek bu yerleri Allah Teâlâ'nın evleri durumunda olan camilerle kıyaslamaktadırlar.

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- kabirlerin üzerinde kandiller yakılmasını yasaklamış, bu kimseler ise kabirlerin

üzerinde mum ve kandiller yakmak için kabirlerin yanında vakıflar yapmaktadırlar.

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- kabirlerin sürekli ziyâret edilen yerler haline getirilmesini yasaklamış, bu kimseler ise kabirleri ziyâretgâh ve ibâdet edilen yerler haline getirmekte, buralarda bayramlarda olduğu gibi veya daha fazla toplanmaktadırlar.

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- kabirlerin yer seviyesine getirilmesini emretmiştir.

Nitekim İmam Müslim, sahihinde şu olayı rivâyet eder: Ebul-Heyyâc el-Esedî-Allah ona rahmet etsin- der ki: Ali b. Ebî Tâlib -Allah ondan râzı olsun- bana şöyle dedi:

((أَلَا أَبْعُثُكَ عَلَى مَا بَعَثْتَنِي عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ لَا تَدَعَ صُورَةً إِلَّا طَمَسْتُهَا وَلَا قَبْرًا مُشْرِفًا إِلَّا سَوَّيْتُهُ)) [رواه مسلم]

"Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in beni yapmaya teşvik ettiği şeye, seni de teşvik edeyim mi? Yok edip ortadan

kaldırmadığın hiçbir canlı resim ve yer seviyesine getirmediğin yerden yükseltilmiş hiçbir mezar bırakma."¹

Yine İmam Müslim, sahihinde şu hadisi rivâyet eder:

((عَنْ ثُمَامَةَ بْنِ شُفَيْيٍّ قَالَ: كُنَّا مَعَ فَضَالَةَ بْنِ عُيَيْدٍ بِأَرْضِ الرُّومِ بِرُودَسَ فَتُوِّفِيَ صَاحِبٌ لَنَا فَأَمَرَ فَضَالَةُ بْنُ عُيَيْدٍ بِقَبْرِهِ فَسَوَّى ثُمَّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُ بِتَسْوِيتِهَا)) [رواه مسلم

[

"Sümâme b. Şufeyy'den rivâyet olunduğuna göre, o şöyle dedi: Bizler, Fudâle b. Ubeyd ile birlikte Rûm diyarında Ravdes denilen yerde iken arkadaşlarımızdan birisi vefât etti.Bunun üzerine Fudâle, ölen arkadaşımızın kabrinin yer seviyesine getirilmesini emretti.Sonra: 'Ben, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i kabrin yer seviyesine getirilmesini -yani kabrin yükseltilmemesini- emrederken işittim' dedi."

¹ Müslim

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- kabirlerin yer seviyesine getirilmesini emretmiş, bunlar ise bu iki hadise aykırı davranıp aşırıya giderek kabirlerin üzerini ev gibi yerden yükseltmekte ve kabirlerin üzerine kubbeler yapmaktadırlar."

İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- devamla şöyle der:

"Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in meşrû kıldığı ve kabirler hakkında yukarıda geçen şeyleri yasaklamaktan kasdettiği anlam ile bu kimselerin meşrû kıldıkları ve kasdettikleri şeyler arasındaki farkın ne kadar büyük olduğuna bir bakın. Hiç şüphe yok ki bunun bir insanın sayamayacağı kadar zararları vardır."

-Sonra İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- bu zararları saymaya başlar ve - devamla şöyle der:

"Bu zararlardan birisi de, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in, kabirleri ziyâret ederken meşrû kıldığı âhireti hatırlamak, ölüye duâ etmek, ona rahmet okumak, onun için Allah'tan istiğfarda bulunmak, ona âfiyet dilemek ve ihsanda bulunmakla kabirleri ziyâret eden hem kendine, hem de ölüye iyilikte bulunmuş olur ki bu müşrikler, bu işi tersine çevirip dînî emirlerin aksine davranıp ziyâretin amacını, ölüye yalvarıp

yakarmak, onunla Allah'a tevessülde bulunmak, ondan ihtiyaçlarını gidermesini, bereketler indirmesini ve düşmanlarına karşı onlara yardım etmesini istemek gibi, Allah'a ortak koşmak kılмышlardır. Böylece onlar hem kendilerine, hem de ölüye kötülükte bulunmuşlardır. Bu müşrikler, böyle davranmakla, ölüye duâ etmek, ona rahmet okumak ve onun için istiğfarda bulunmak gibi Allah'ın meşrû kıldığı şeylerden, ölüyü mahrum etmişlerdir."¹

Böylece türbe ve kabirlere adaklar adamanın ve onlara kurbanlar kesmenin, büyük şirk olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bunun sebebi ise; kabirlerin üzerine binâ yapmamak ve çevresini mescitler edinmemek gibi, kabirlerin olması gereken halde olmaması ve Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine aykırı olmasından dolayıdır. Zirâ türbelerin üzerine kubbeler, çevresine mescitler ve türbeler yapıldığında câhil kimseler, buralarda yatanların insanlara fayda veya zarar verebileceklerini, onlardan yardım isteyenlere, yardım edeceklerini, onlara sığınanların ihtiyaçlarını gidereceklerini zannederek türbelerde yatan ölümlere adaklar adanmış ve kurbanlar kesmişlerdir. Öyle ki

¹ İğâsetul-Lehfân (İbn-i Kayyim). Cilt:1, sayfa: 214-215-217

bu türbeler, Allah'ın dışında ibâdet edilen putlar haline gelmiştir. Oysa Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ قَبْرِي وَتُتًا يُعْبَدُ ، اَشْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى قَوْمٍ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ)) [رواه مالك وأحمد]

"Allahım! Kabrimi ibâdet edilen bir put haline getirme. Peygamberlerinin kabirlerini mescitler haline getiren kavme Allah'ın gazabı çok çetin olmuştur."¹

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- kendisinin kabrinden başka kabirlerin yanında bunların vukû bulacağını bildiği için böyle duâ etmiştir. Nitekim birçok İslâm ülkesinde bu olay vukû bulmuştur. Onun kabrine gelince, onun duâsının bereketiyle Allah Teâlâ onu bundan korumuştur. Mescid-i Nebevî'de câhil ve hurâfeci kimse-lerden bazı şeyler vukû bulmuş, fakat onlar Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrine ulaşamamışlardır. Çünkü onun kabri, Mescid-i Nebevî'de değil de evinin içinde olup, etrafı duvarlarla çevrilidir.

¹ İmam Mâlik ve İmam Ahmed

Nitekim İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- "**Nûniyye**"sinde şöyle der:

Âlemlerin Rabbi O'nun duâsına icâbet etti

Kabrinin etrafını üç duvarla çevreledi.

HEYKEL VE ANITLARI YÜCELTMENİN HÜKMÜ:

Temâsîl:

Sözlük olarak Arap dilinde timsâl kelimesinin çoğuludur ki insan, hayvan veya herhangi bir canlının heykeline verilen isimdir.

Nusub:

Nusub kelimesi, asıl olarak müşriklerin, lider veya saygı gösterilen birisinin hatırasını yaşatmak amacıyla, resimleri üzerinde kurban kestikleri işaretler ve dikili taşlardır.

Hiç şüphesiz ki Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- canlı varlıkların, özellikle âlim, kral, âbid, komutan ve devlet

başkanı gibi, insanlardan kendilerine saygı gösterilen kimselerin resimlerini çizmeyi veya çekmeyi şiddetle yasaklamıştır. Bu resim çizme olayı, ister bir tablonun, kâğıdın, duvarın veya elbisenin üzerine veyahut günümüzde fotoğraf makinası olarak bilinen âlet aracılığıyla veyahut da büst şeklinde bir taşın üzerine resim işlemek sûretiyle olsun hepsi aynı hükümdedir.

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- duvar ve benzeri yerlere canlı resimleri asmayı şiddetle yasaklamıştır.

Yine, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- heykel ve anıt gibi şeylerden şiddetle yasaklamıştır. Çünkü bu durum, şirke götürür. Zirâ yeryüzünde ilk defa şirkin bulması, resim yapmak ve resimleri duvarlara asma sebebiyle olmuştur.

Nitekim Nuh-aleyhisselâm-'ın kavminde sâlih insanlar vardı. Bu sâlih insanlar ölünce, kavimleri onlara çok üzöldüler. Bunun üzerine şeytan, oturdukları meclislere o sâlih insanların resimlerini asmalarını ve meclislerini de onların isimleriyle isimlendirmelerini onlara ilham etti. Onlar da bunu yaptılar, fakat o resimlere ibâdet etmediler. Onlar öldükten ve ilim unutulduktan sonra, o resimlere

ibâdet edilmeye başlandı.¹Nitekim Allah Teâlâ, peygamberi Nûh -aleyhisselâm-'ı gönderip asılı duran o resimler sebebiyle vukû bulan şirkten onları yasaklamaya başlayınca kavmi, Nûh-aleyhisselâm-'ın dâvetini kabul etmekten kaçınmış, asılı duran ve putlar haline getirilen resimlere ibâdet etmekte ısrar ederek şöyle demişlerdi:

{وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سَوَاعَا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا} [سورة نوح الآية: ٢٣]

"Onlar dediler ki: Sakın ilâhlarınıza (ibâdet etmeyi) bırakmayın.Hele Ved'den, Suvâ'dan, Yeğûs'tan,Ye'ûk'tan ve Nesr'den² asla vazgeçmeyin."³

¹ Buhâri

² Bunlar, Nûh-aleyhisselâm-'ın kavminin,Allah'ın dışında ibâdet ettikleri putların isimleri olup sâlih insanlardı.Onlar ölünce şeytan, onların resimlerini gördüklerinde daha dinç bir şekilde ibâdet edebilmeleri için bunların heykel ve resimlerini dikmelerini onlara ilham etti.Onlar öldükten ve aradan uzun bir zaman geçtikten sonra şeytan onların ardından gelen nesile, atalarının bu heykellere ibâdet ettiklerini ve onlarla Allah'a tevessülde bulunduklarını fısıldadı.Onlar da bu heykellere ibâdet etmeye başladılar.İşte heykelleri dikmenin ve kabirlerin üzerine kubbe gibi şeyler binâ etmenin haram kılınmasının hikmeti budur.Çünkü bu şeyler, zamanın ilerlemesiyle câhil kimseler için kendisine ibâdet edilen ilâhlar haline gelir.(Mütercim)

³ Nûh Sûresi: 23

Bu isimler, anılarını yaşatmak ve onları yüceltmek için kendi sûretlerinde resimleri yapılan erkek isimleriydi.

Allah Teâlâ'ya ortak koşmak ve peygamberlerine karşı direnip inat etmek, bu anıtlar yüzünden olay sonunda nereye gelip dayandı, bir bakın. Öyle ki durum, kendileri tufan ile helâk olmalarına ve Allah Teâlâ ile kullarının nefretine sebep olmuştur. Bu ise, resim yapmanın ve resimleri duvarlara asmanın ne kadar tehlikeli olduğunu gösterir. Bundan dolayı Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- resim yapanlara lânet etmiş, kıyâmet günü insanlar içerisinde en çetin azaba onların mâruz kalacağını haber vermiş ve resimleri silip ortadan kaldırmayı emretmiştir.

Yine, içerisinde resim bulunan eve meleklerin girmediğini haber vermiştir. Bütün bunlar, İslâm ümmetinin inancına zarar ve tehlikelerinin şiddetli olmasından dolayıdır. Zirâ yeryüzünde şirkin ilk defa vukû bulması, meclislerin duvarlarına resimler asmanın sonucunda olmuştur ki meclislere, meydanlara, park ve bahçelere resim ve heykeller dikmek, dînen haramdır. Çünkü bu durum, şirke götürür ve akîdenin bozulmasına sebep olur. Günümüzde kâfirler bu işi yapıyorlarsa, onların muhafaza ettikleri bir inançları

olmadığından dolayıdır. Bundan dolayı müslümanların güç ve saadet kaynağı durumundaki inançlarını korumaları için, kâfirlere benzemesi ve bu işte onlara iştirak etmesi, câiz değildir.

DİN İLE ALAY ETMENİN VE DİNİN MUKADDES DEĞERLERİNİ HAFİFE ALMANIN HÜKMÜ:

Din ile alay etmek, İslâm'dan dönmek ve dinden tamamen çıkmak demektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

**{وَلْتَن سَأَلْتَهُمْ لِيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبَايَـهٗ وَآبَايَـهٗ
وَرَسُولُهُ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ * لَا تَعْذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بـِـهٖـا۟ـيْكُمْ إِن
نَعَفَ عَن مَّآثِقَةٍ مِّنْكُمْ نَعِذْ بِمَآثِقَةٍ بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ} [سـوره:**

[٦٦-٦٥]

“(Ey Muhammed!) Eğer onlara (sen ve ashâbınla) niçin alay ettiklerini sorarsan, ‘bizler sadece lafa dalmış, şakalaşıyorduk’ derler. (Ey Muhammed! Onlara) de ki: Siz,

Allah ile O'nun âyetleri ile ve O'nun elçisi ile mi alay ediyordunuz? (Boşuna) özür dilemeyin.Çünkü siz, îmân ettikten sonra (tekrar) kâfir oldunuz.Sizden (tevbe eden) bir grubu bağışlasak bile, başka bir gruba da suçlu olduk-larından dolayı azap edeceğiz.”¹

Bu âyet-i kerîme, Allah Teâlâ, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- ve Allah Teâlâ'nın âyetleri ile alay etmenin küfür olduğuna delâlet etmektedir.Her kim, bu sayılan şeylerden herhangi birisiyle alay ederse, hepsiyle alay etmiş sayılır.

Yukarıdaki âyet-i kerîmenin nâzil olmasına sebep olan; münâfıkların, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- ve onun ashâbıyla alay etmeleridir.Dolayısıyla bu sayılan şeylerle alay etmek, birbiriyle bağlantılıdır.(Biriyle alay etmek, hepsiyle alay etmek demektir).Tevhîdi hafife alan ve Allah Teâlâ'nın dışındaki ölümlere yalvarıp yakaranlar, kendilerine Allah Teâlâ'yı birlemeleri ve şirki terketmeleri emrolunduğu zaman onu hafife alırlar.

Nitekim Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

¹ Tevbe Sûresi: 65-66

{وَإِذَا رَأَوْكَ إِن يَتَخَذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا * إِن كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ آلِهَتِنَا لَوْلَا أَن صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُ - وَنَ - مِن يَرُونَ الْعَذَابَ مِن أَضَلِّ سَبِيلًا} [سورة الفرقان: ٤١-٤٢]

"(Ey Muhammed!) Onlar seni gördüklerinde: 'Bu mu Allah'ın (kendisini bize) elçi olarak gönderdiği(ni iddiâ eden)? Diyerek seni alaya alırlar. Şayet ilâhlarımıza (putlarımıza) ibâdetle sebât göstermeseydik, gerçekten neredeyse o (güçlü delili ve beyânı ile) onlara ibâdetten bizi saptıracaktı. Onlar azabı gördüklerinde kimin (dîninin) daha sapık olduğunu bileceklerdir."¹

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-, Allah Teâlâ'ya ortak koşmayı yasaklayınca, müşrikler onu alaya aldılar. Peygamberler, tevhîde dâvet ettikleri zaman müşrikler, içlerinde şirke saygı gösterdikleri için peygamberleri ayıplamaya ve onları akılsızlık, sapıklık ve delilikle nitelendirmeye devam etmişlerdir.

¹ Furkân Sûresi: 41-42

Aynı şekilde içerisinde şüphe olan, kendisini tevhide dâvet eden birisini gördüğü zaman, içerisinde bulunduğu şirkten dolayı dâvet eden kimseyi alaya aldığı görürsün.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يُرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ} [سورة البقرة الآية: ١٦٥]

"İnsanlardan bazıları Allah'ı bırakıp birtakım putları Allah'a denk tutar ve onları, Allah'ı sevdikleri gibi severler. Ama îmân edenlerin Allah sevgisi, (onlardan) daha kuvvetlidir. (Allah'a ortak koşarak nefislerine) zulmedenler, şayet (âhirette) azabı gördükleri zaman, güç ve kuvvetin hepsinin Allah'a âit olduğunu ve Allah'ın azabının çok çetin olduğunu önceden bilmiş olsalardı, (Allah'ı bırakıp da putlara tapmazlardı.)"¹

Her kim, Allah Teâlâ'yı sever gibi yaratılanı severse, O'na şirk koşmuş olur. Allah Teâlâ için sevmekle, Allah Teâlâ ile birlikte bir başkasını sevmenin birbirinden ayırt edilmesi

¹ Bakara Sûresi: 165

gerekir.Kabirleri putlar haline getirenleri, Allah Teâlâ'yı birlemek ve yalnızca O'na ibâdet etmek gerektiği konusunda alay ettiklerini ve Allah Teâlâ'nın dışında şefaatçiler edindikleri kimseleri yücelttiklerini, hatta onlardan birisini, Allah Teâlâ adına kolaylıkla yalan yere yemîn ettiğini, fakat şeyhinin adına yalan yere yemîn etmeye cesâret etmediğini görürsün.

Yine, birçok fırkalara mensup olanlardan birisinin, şeyhinin kabrinin yanında veya başka bir yerde şeyhinden meded ve imdat dilemenin, seher vaktinde mescitte Allah Teâlâ'ya yalvarıp yakarmaktan daha faydalı bulunduğunu ve izlediği yoldan kendisini tevhîde döndürmeye çalışan kimseyle alay ettiğini görürsün.

Onlardan birçoğu Allah Teâlâ'nın evleri olan mescitleri tahrip ettiklerini ve türbe ve kabirleri imar ettiklerini görürsün.Bütün bunlar, onların Allah Teâlâ'yı, O'nun âyetlerini ve elçisini hafife aldıklarını ve şirki yücelttiklerini göstermiyor mu?¹

¹ İbn-i Teymiyye Külliyyâtı, cilt: 15, sayfa: 48-49

Bu davranışlar günümüzde, kabirlerde yatanlara yalvarıp yakaran ve onlardan meded dileyen kimselerden daha çok vukû bulmaktadır.

DÎN İLE ALAY ETMEK İKİ TÜRLÜDÜR:

Birincisi: Dîn ile açıkça alay etmek.

Örneğin Tevbe sûresinin 65 ve 66. âyetlerinin nâzil olmasına sebep olan bir münâfiğin olayıdır ki o münâfık, sahâbe hakkında şöyle demişti:

((مَا رَأَيْنَا مِثْلَ قُرَائِنَا هَؤُلَاءِ أَرْغَبُ بُطُونًا وَلَا أَكْذَبَ أَلْسِنًا وَلَا أَجَبْنَ عِنْدَ اللِّقَاءِ، فَقَالَ رَجُلٌ فِي الْمَسْجِدِ كَذَبْتَ، وَلَكِنَّكَ مُنَافِقٌ، لِأَخْبَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَبَلَغَ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، نَزَلَ الْقُرْآنُ، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو: أَنَا رَأَيْتُهُ مُتَعَلِّقًا بِحُقْبٍ نَاقَةٍ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَتَكَبُّهُ الْحِجَارَةُ، وَهُوَ يَقُولُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: {قُلْ أَبِاللَّهِ وَآبَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ} * لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بِإِيمَانِكُمْ

إِنْ نَعَفَ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ نَعَذِّبُ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ} [س-سورة التوبة، الآيات: ٦٥-٦٦]

"Bizim kurrâmızdan gövdesi daha iştahlı (obur), dili daha yalancı ve düşmanla karşılaştıkları zaman onlardan daha korkak kimseler görmedik. Mescitte bulunan sahâbe-den birisi ona: Yalan söyledin, fakat sen münâfıksın, senin söylediklerini mutlaka Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e haber vereceğim, dedi. Bu olay, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e ulaşınca, âyetler nâzil oldu. Abdullah b. Amr şöyle der: Ben o adamı, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in devesinin yularına asılmış ve yerdeki çakılların ayaklarını yaralar bir halde şöyle derken gördüm: Ey Allah'ın Rasûlü! Biz, lafa dalmış, şakalaşıyorduk, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- ise şu âyetleri okuyordu: '(Ey Muhammed! Onlara) de ki: Siz, Allah ile O'nun âyetleri ile ve O'nun elçisi ile mi alay ediyordunuz? (Boşuna) özür dilemeyin. Çünkü siz, îmân ettikten sonra (tekrar) kâfir oldunuz. Sizden (tevbe eden) bir grubu bağışlasak bile, başka bir gruba da suçlu olduklarından dolayı azap edeceğiz."¹

¹ Tevbe Sûresi: 65-66

Bu ve buna benzer sözler, alaya alanların söylediği sözler açıkça alay etmeye örnektir.

Örneğin bazı kimselerin söylediği şu sözler de bu kabildendir:

"Sizin dîniniz, beşinci dîndir.",

"Dîniniz, **illegaldir** (geçersizdir)."

"İyiliği emreden ve kötülükten alıkoyanları gördüklerinde onlarla alay ederek: 'Size dîn ehli geldi'

Bu ve buna benzer zor sayılabilecek kadar çok olan ve haklarında âyet nâzil olanlardan daha büyük olan açıkça alay ifâde eden sözler vardır.

İkincisi: Dîn ile açıkça olmayan, kinâyeli sözlerle alay etmek.

Dîn ile açıkça olmayan, kinâyeli sözlere gelince bu, sâhili olmayan denize benzer.Örneğin kaşgöz işâreti yapmak, dili çıkarmak, dudağı bükmek, Allah Teâlâ'nın kitabı veya Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti

okunurken veyahut da iyiliği emredip kötülükten alıkoyarken elle işâret etmek, bu kabildendir.¹

Bazı kimselerin söyledikleri şu söz de buna benzer:

"İslâm, 21. asır için geçerli olamaz. İslâm, ancak orta çağlar için geçerlidir."

"İslâm, gerilemek ve geriye dönüştür."

"İslâm, katı ve acımasız olup, had ve tâzir cezâlarında vahşidir."

"İslâm, boşanmayı ve birden fazla evlenmeyi mübâh kılmak sûretiyle kadına zulmetmiştir."

"İnsanlar için beşerî kanunlarla hükmetmek, İslâm ile hükmetmekten daha iyidir."

Bazı kimseler tevhîde dâvet eden, türbe ve kabirlere ibâdet edenlere karşı çıkan kimse için şöyle derler:

"Bu kimse, aşırıdır."

"Müslümanların birliğini parçalamak istiyor."

¹ 'Mecmûatu't-Tevhîd en-Necdiyye', sayfa: 409

"Bu kimse, vahhâbîdir."

"Bu kimse, beşinci mezheptendir."

Bu gibi sözler, İslâm'a ve müslümanlara küfretmek ve doğru inançla alay etmek demektir. Bu durumu Allah Teâlâ'ya havâle ederiz.

Yine, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine sınıksı sarılan kimseyle alay edip, "Dîn, sakalda değildir" diyerek sakal ile alay edenlerin sözleri ile buna benzer çirkin sözler, bu kabildendir.

ALLAH TEÂLÂ'NIN İNDİRDİĞİ HÜKÜMLERDEN BAŞKA HÜKÜMLERLE HÜKMETMEK:

Allah Teâlâ'nın hükmüne boyun eğmek ve şeriatına râzı olmak, söz, esas, çekişme ve anlaşmazlıklarda, kan ve mal gibi hukûkî konularda ayrılığa düşüldüğünde Allah'ın kitabı ile elçisi Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine dönmek, Allah'a îmân ve O'na ibâdet etmenin gereklerindendir.Çünkü hakem, yalnızca Allah Teâlâ'dır ve hüküm vermede yalnızca O'na başvurulur.Bu sebeple devlet

başkanlarının, O'nun indirdiği hükümlerle hükmetmeleri, vatandaşların da hakemlik konusunda Allah'ın kitabında indirdiğine ve elçisinin sünnetine başvurmaları gerekir.

Nitekim Allah Teâlâ devlet başkanları hakkında şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حُكِمَ بِكُمْ بِمَا بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعْظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا} [سورة النساء الآية: ٥٨]

"Şüphesiz ki Allah, emânetleri sahiplerine vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adâletle hükmetmenizi emretmektedir. Allah'ın size verdiği öğüt (ve size gösterdiği) şey, ne kadar güzeldir. Şüphesiz ki Allah, (konuştuklarınızı) hakkıyla işiten ve (yaptıklarınızı) hakkıyla görendir."¹

Allah Teâlâ vatandaşlar hakkında da şöyle buyurmaktadır:

¹ Nisâ Sûresi: 58

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا} [سورة النساء: الآية: ٥٩]

"Ey îmân edenler! Allah'a itaat edin. Rasûle itaat edin (hak olarak getirdiği şeylere uyun.) Sizden olan (müslüman) idârecilere (Allah'a isyanı emretmedikçe) itaat edin. Aranızda herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, gerçekten Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsanız, o konuda hüküm vermek için, onu Allah'(ın kitabı Kur'an)a ve elçisi (Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti)ne götürün. Allah'(ın kitabı Kur'an)a ve elçisi (Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti)ne götürmek; sizin için (ayrılığa düşüp görüşlerinizle hareket etmenizden) daha hayırlı, sonuç bakımından da daha güzeldir."¹

Allah Teâlâ, daha sonra îmân ve hakemlik konusunda indirdiği hükümlerden başka hükümlere başvurma birliğinde bulunamayacağını açıklayıp şöyle buyurmaktadır:

¹ Nisâ Sûresi: 59

﴿أَلَمْ نَرِ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أَنزَلَ إِلَيْكَ وَمَا أَنزَلَ مِنْ
 قَبْلِكَ يَرِيدُونَ أَن يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ
 وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا * وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا
 أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتِ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُونَ عَنْكَ صَدُودًا *
 فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ تُمْ جَاؤُوكَ يَحْلِفُونَ
 بِاللَّهِ إِنَّ أَرْدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا * أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي
 قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا * وَمَا
 أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ
 جَاؤُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا
 رَحِيمًا * فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يَحْكُمُونَكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا
 يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيَسْلَمُوا تَسْلِيمًا﴾ [سورة النساء
 الآيات: ٦٠-٦٥]

"(Ey Muhammed!) Sana ve senden öncekilere indirilenlere îmân ettiklerini iddiâ edenleri (münâfikları) görmedin mi? Tâğût'u inkâr etmekle emrolundukları halde, kendi aralarında hüküm vermesi için, Tâğût'a (Allah'ın indirdiğinden başkasına) başvurmak isterler. Oysa şeytan onları hak yoldan tamamen saptırmak ister. Onlara: Gelin,

Allah'ın indirdiğine ve Rasûlün (sünnetin)e başvuralım, denildiğinde münâfıkların senden tamamen yüz çevirdiklerini görürsün. Onlar, elleriyle işledikleri yüzünden başlarına bir belâ gelince, sonra sana gelip özür dilemeleri ve 'Biz (bu amelimizle) sadece iyilik etmek ve arayı bulmak istedik' diyerek Allah'a yemîn ettiklerinde onların hâli nice olur? İşte onlar, Allah'ın kalplerinde olan (nifâk)ı bildiği kimselerdir. (Ey Muhammed! Sen) onlara aldırma, (bulundukları kötü durumdan dolayı) onları uyar ve onlara etkileyici söz söyle. Biz, her elçiyi Allah'ın emriyle ancak kendisine itaat edilmesi için gönderdik. (Ey Muhammed! Sen hayatta iken) şayet onlar, (günah işleyerek) nefislerine zulmettiklerinde tevbe edip Allah'ın kendilerinin günahlarını bağışlamasını isteyip sana gelseler ve Rasûl de onlar için istiğfarda bulunsaydı, mutlaka Allah'ı çok affedici ve merhamet edici bulurlardı. Hayır! Rabbine yemîn olsun ki (Ey Muhammed!) Onlar kendi aralarında çıkan anlaşmazlıklarda (hayatta iken) seni, (vefatından sonra da sünnetini) hakem kılıp sonra da senin verdiğin hükme içlerinde hiçbir sıkıntı duymadan ve ona tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça îmân etmiş olmazlar."¹

¹ Nisâ Sûresi: 60-65

Allah Teâlâ, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in hükmüne başvurmeyen ve onun hükmüne râzı olup ona teslim olmayanın îmânını kesin bir şekilde yemîn edip kabul etmemiş, reddetmiştir.

Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen yöneticilerin de kâfirler, zâlimler ve fâsıklar olduklarına hükmederek şöyle buyurmuştur:

**{وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ} [سورة المائدة
من الآية: ٤٤]**

"Kim, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmez (ya da hükümleri değiştirir veya gizlerse veyahut da inkâr eder)se işte onlar, kâfirlerin tâ kendileridir."¹

**{وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ} [سورة المائدة
من الآية: ٤٥]**

"Kim, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmezse, işte onlar, zâlimlerin tâ kendileridir."¹

¹ Mâide Sûresi: 44

**{ومن لم يحكم بما أنزل الله فأولئك هم الفاسقون} [سورة المائدة
من الآية: ٤٧]**

**"Kim, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmezse,
işte onlar, fâsıkların tâ kendileridir."²**

Âlimler arasındaki içtihadı dayalı görüşler, her anlaşmazlıklarda Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmedilmesi ve hüküm vermek için Allah Teâlâ'nın indirdiğine başvurulması gerekir. Herhangi bir mezhebe körükörüne bağlanmadan ve hiçbir imam için tarafgir davranmadan Kur'an ve sünnetin gösterdiği içtihad ancak kabul edilir. İslâm'a nisbet edilen bazı ülkelerde olduğu gibi, sadece şahsî hallerle sınırlı kalmayıp muhâkeme ve anlaşmazlıklar gibi hukûkî konularda da Allah Teâlâ'nın kitabı Kur'an'a ve elçisi Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine başvurulması gerekir. Çünkü İslâm dîni, bir bütündür, parçalara bölünemez.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

¹ Mâide Sûresi: 45

² Mâide Sûresi: 47

{يا أيها الذين آمنوا ادخلوا في السلم كافة ولا تتبعوا خطوات الشيطان إنه لكم عدو مبين} [سورة البقرة الآية: ٢٠٨]

"Ey îmân edenler! (Bütün hükümlerine göre yaşamak ve ondan hiçbir şeyi bırakmamak kaydı ile) toptan İslâm'a girin. Sakın şeytanın yollarına uymayın. Çünkü o, sizin apaçık düşmanınızdır."¹

Başka bir âyette ise şöyle buyurmaktadır:

{أَفَنُؤْمِنُونَ بِعِصْرِ الْكِتَابِ وَنَكْفُرُونَ بِعِصْرِ مَا جَاءَ مِنْ فِعْلِهِ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَبِئْسَ الْقِيَامَةُ يَوْمَ يَرْدُونَ إِلَى اللَّهِ - عَذَابٌ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ} [سورة البقرة من الآية: ٨٥]

"Yoksa siz, Kitab (Kur'an)'ın bir kısmına îmân ediyor, bir kısmını da inkâr mı ediyorsunuz? Sizden böyle yapanların cezası, dünya hayatında alçalmak ve utanç bir duruma gelmek, kıyâmet gününde ise en şiddetli azaba uğratılmaktır. Allah sizin yapmakta olduklarınızdan habersiz değildir."²

¹ Bakara Sûresi: 208

² Bakara Sûresi: 85

Yine, dört mezhebe mensup kimselerin imamlarının söz ve görüşlerini Kur'an ve sünnete götürmeleri, özellikle de inançla ilgili konularda Kur'an ve sünnete mutabık olmaları, aykırı olanları ise, körükörüne onlara bağlanmadan ve tarafgir davranmadan reddetmeleri gerekir.Çünkü mezhep imamları-Allah onlara rahmet etsin- bunu tavsiye etmişlerdir.Bu, bütün mezhep imamlarının izlediği yoldur. Buna aykırı hareket edenler, imamlara mensup olsalar bile, onlara tâbi olmuş sayılmazlar. Onlar, Allah Teâlâ'nın haklarında şöyle buyurduğu kimselerdendir:

{انْخِذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ} [سورة النوبة الآية : ٣١]

"(Yahûdiler) Allah'ı bırakıp hahamlarını,(hristiyanlar da) **rahiplerini** (Allah'ın haram kıldıklarını helal, helal kıldıklarını da haram kıldıkları hükümlerde onlara itaat ederek onları) **Rabler edindiler.**Meryem oğlu **Mesîh'i** (İsa'yı) da **ilah edinerek ona ibâdet ettiler.**Oysa onlara tek ilah olan (Allah)a **ibâdet etmeleri emrolunmuştu.**O'ndan başka

hakkıyla ibâdete lââyık hiçbir ilah yoktur.O (Allah), onların ortak koştuklarından münezzehtir."¹

Bu âyet, sadece yahûdi ve hıristiyanlara has değildir. Aksine onların yaptığı şeyi yapan herkesi kapsar. Kim, insanlar arasında Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerden başka hükümlerle hükmetmek veya hevâsına uyarak bunu istemek gibi, Allah Teâlâ ve elçisinin emrettiği şeylere aykırı hareket ederse, mü'min olduğunu iddiâ etse bile o, boynundan İslâm ve îmân yularını çıkarmıştır.Çünkü Allah Teâlâ, böyle isteyen kimseleri reddetmiş ve îmân ettiklerini iddiâ etmelerinde onları yalanlayarak şöyle buyurmuştur:

{أَلَمْ نَرِ إِلَى الَّذِينَ بَزَعْمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أَنزَلَ إِلَيْكَ وَمَا أَنزَلَ مِنَّا قَبْلِكَ يَرِيدُونَ أَن يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَن يَكْفُرُوا بِهِ ۚ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا} [سورة النساء الآية: ٦٠]

"(Ey Muhammed!) Sana ve senden önceki (elçi)lere indirilenlere îmân ettiklerini iddiâ edenleri (münâfıkları) görmedin mi? Tâğût'u inkâr etmekle emrolundukları halde, kendi aralarında hüküm vermesi için, Tâğût'a başvurmak

¹ Tevbe Sûresi: 31

isterler.Oysa şeytan onları hak yoldan tamamen saptırmak ister."¹

Nitekim {يزعمون} "iddiâ ediyorlar" lafzı,onlarda îmânın olmadığını (îmânı reddetmeyi) içerir.Çünkü "iddiâ ediyorlar" lafzı, bir şeyin gereğine aykırı olması ve ona aykırı bir hareket edilmesinden dolayı genellikle bir şeyi iddiâ eden ve o şeyde yalancı olan birisi için söylenir. Allah Teâlâ'nın âyetin devamındaki sözü bunu doğrulamaktadır:

{ وَفَدَّ أَمْرًا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ } [سورة النساء من الآية : ٦٠]

"Tâğût'u inkâr etmekle emrolundukları halde..."²

Çünkü Tâğût'u inkâr etmek, Bakara sûresinin 256. âyetinde olduğu gibi, tevhîdin bir rûknüdür.Bu rûkûn olmazsa, muvahhid olunamaz. Olduğu takdirde her ameli geçerli kılan, olmadığında ise her ameli ifsad eden îmânın esası, tevhîddir.

Nitekim bu durum, Allah Teâlâ'nın şu sözünde açıkça bellidir:

¹ Nisâ Sûresi: 60

² Nisâ Sûresi: 60

**{قَمَن يَكْفُر بِالْمَآءُوت وَيُؤْمِن بِاللّٰه فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا
انْفِصَام لَهَا وَاللّٰه سَمِيع عَلِيم } [سورة البقرة من الآية: ٢٥٦]**

"Kim, Tâğût'u inkâr eder ve Allah'a îmân ederse, kopmayan sağlam kulpa sarılmıştır. Allah, (kullarının konuştuklarını) hakkıyla işiten ve (yaptıklarını) hakkıyla bilendir."¹

Çünkü kendi aralarında hüküm vermesi için Tâğût'a başvurmak, ona îmân etmek demektir.²

Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen kimseden îmânın reddedilmesi, her müslümanın Allah'ın şeriatı ile hükmetmeyi dîn olarak benimsemesi gereken îmân, inanç ve Allah Teâlâ'ya ibâdet olduğuna delâlet eder.

Sadece, insanlar için en iyisi ve emniyet bakımından da en disiplinlisi olduğundan dolayı Allah'ın şeriatı ile hükmedilmemelidir. Zîrâ bazı kimseler, şeriatın sadece bu yönüne ağırlık verip birinci yönünü unutmaktadır. Oysa

¹ Bakara Sûresi: 256

² Fethul-Mecîd. Sayfa: 467-468

kendisine ibâdet amacı olmaksızın sadece kendi menfaati için Allah Teâlâ'nın şeriâtı ile hükmeden kimseyi Allah Teâlâ kötüleyerek şöyle buyurmaktadır:

**{وَإِذَا دَعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِحُكْمٍ بَيْنَهُمْ إِذَا قَرَّبَ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ
* وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ} [سورة النور الآية: ٤٨ - ٤٩]**

"Onlar aralarında (çıkan anlaşmazlıklarda), hüküm vermesi için Allah(ın kitabın)'a ve elçisi(nin sünneti)ne dâvet edildikleri zaman, bir bakarsın ki onların bir kısmı (Allah ve elçisinin hükmünü kabul etmeyip) yüz çevirirler. Ama eğer hak kendi menfaatlerine ise, (hak ile hükmedeceğini bildikleri için) onun (elçinin) hükmüne boyun eğerek gelirler."¹

Onlar (münâfıklar), arzularına uygun olan şeylerle ilgilenirler. Arzularına aykırı olan şeylerden yüz çevirirler. Çünkü onlar, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in hükmüne başvurarak Allah Teâlâ'ya ibâdet etmezler.

¹ Nûr Sûresi: 48-49

ALLAH TEÂLÂ'NIN İNDİRDİĞİ HÜKÜMLERDEN BAŞKA HÜKÜMLERLE HÜKMEYEN KİMSENİN HÜKMÜ:

Allah Teâlâ buyuruyor ki:

{وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ} [سورة المائدة
من الآية: ٤٤]

"Kim, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmez (veya hükümleri değiştirir veya gizlerse veyahut inkâr eder)se işte onlar, kâfirlerin tâ kendileridir."¹

Bu âyet, Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerden başka hükümlerle hükmetmenin küfür olduğuna delâlet eder. Bu küfür, kimi zaman dînden çıkaran büyük küfür, kimi zaman da dînden çıkarmayan küçük küfürdür. Bu da hükmeden kimsenin durumuna bağlıdır. Zîrâ bu kimse, Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmenin farz olmadığına ve bu konuda hür olduğuna inanır veya Allah Teâlâ'nın hükmünü hafife alır, beşerî kanun ve nizamların Allah Teâlâ'nın hükmünden daha iyi olduğuna ve Allah Teâlâ'nın hükmü-

¹ Mâide Sûresi: 44

nün bu zamanda geçerli olmadığına inanırsa veyahut da kâfirlerle münâfıkları memnun etmek için Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerden başka hükümlerle hükmetmek isterse, bu dînden çıkaran büyük küfür olur.

Azabı hak edeceğini itiraf etmekle beraber, Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmenin gerektiğine inanır ve bunun böyle olduğunu bilir de bundan dönerse, günahkâr olur ve dînden çıkarmayan küçük küfürle adlandırılır.

Hükmü öğrenmek için gayret sarfederek bütün gücünü harcamakla beraber, bu konuda Allah Teâlâ'nın hükmünü bilemeyip hata ederse, o kimse hatalıdır. İctihadından dolayı kendisine bir ecir verilir, hatası da Allah Teâlâ tarafından bağışlanmıştır.¹

Bu, özel dâvâ ile ilgili hükmüdür. Genel dâvâlarla ilgili hüküm ise değişiktir.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle der²:

¹ Tahâviyye Akidesi Şerhi. Sayfa: 363-388

² İbn-i Teymiyye Külliyyâtı. Cilt: 35. Sayfa: 388

"Eğer hâkim (hükümdâr, yönetici, devlet başkanı), dîndâr olur da (bir dâvâda) bilgisizce hüküm verirse, o cehennem ehliindendir. Eğer bilgili olur da, hak olarak bildiğinin zıddına hüküm verirse, o da cehennem ehliindendir. Eğer adâletsizce ve bilgisizce hüküm verirse, onun cehennem ehliinden olması daha önce gelir. Bu, bir şahsın dâvâsı hakkındaki hükümdür. Ancak hâkim, genel olarak müslümanların dîni hakkında hüküm verir de hakkı bâtıl, bâtılı da hak, sünneti bid'at, bid'atı da sünnet, mârufu münker, münkeri de mâruf kılar, Allah ve Rasûlünün emrettiklerini yasaklar, yasakladıklarını da emrederse, işte bu küfrün başka bir türüdür.

Dünya ve âhirette hamd kendisine âit olan âlemlerin Rabbi, peygamberlerin ilahı, dîn gününün sahibi olan Allah Teâlâ, bu kimse hakkında hükmünü verecektir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} [سورة الفصم الآية: ٨٨]

"Allah ile birlikte başka bir ilaha ibâdet etme (yalvarıp yakarma). O'ndan başka hakkıyla ibâdete lâîk hiçbir ilah yoktur. O'nun vechinin dışında başka herşey

yok olacaktır. Hüküm, yalnızca O'nundur ve (yalnızca) O'na döndürüleceksiniz."¹

Başka bir âyette ise şöyle buyurmaktadır:

{هو الذي أرسل رسوله بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين كله
وكفى بالله شهيدا} [سورة الفتح الآية: ٢٨]

"Bütün dînlere üstün kılmak için elçisini (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i) hidâyet ve hak dîn ile gönderen O'dur. (Ey Muhammed! Sana yardım eden ve senin dînini bütün dînlere üstün kılan) Allah, sana şâhit olarak yeter."²

Yine, Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle der:

"Allah Teâlâ'nın, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e indirdiği hükümlerle hükmetmenin farz olduğuna inanmayanın kâfir olduğunda hiç şüphe yoktur. Kim, insanlar arasında Allah Teâlâ'nın indirdiğine uymayıp, kendi hevâsının adâlet olarak gördüğüyle hükmetmeyi helal sayarsa, o kâfirdir. Çünkü adâletle hükmetmeyi emretmeyen hiçbir millet yoktur. O milletin dîninde ileri gelenlerin uygun gördüğü şey, adâlet

¹ Kasas Sûresi: 88

² Fetih Sûresi: 28

olabilir.Bilakis İslâm'a mensup birçok millet, daha önce kendilerine itaat edilen emirler gibi, Allah Teâlâ'nın indirdiği daha öncekilerin gelenekleriyle hükmetmektedir.Bu emirler, Kur'an ve sünnetin dışında hükmedilmesi gerekenin bu olduğunu uygun görüyorlardı.Bu davranış, küfürdür.Çünkü insanların çoğu İslâm'a girmelerine rağmen, itaat edilen, ileri gelenlerin emirleri sebebiyle yürürlükteki geleneklerle hükmetmektedirler.Bunlar, Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerden başkasıyla hükmetmenin câiz olmadığını bildiklerinde bunu yerine getirmemektedirler.Aksine Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerin tersine hükmetmeyi helal saymaktadırlar. Bu sebeple onlar, kâfirdirler."¹

Değerli âlim Muhammed b. İbrahim-Allah ona rahmet etsin-
der ki:

"Hakkında: Dînden çıkarmayan küfür denilen küfre gelince, bir kimse Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerden başkası ile hükmettiği zaman günahkâr olacağına ve Allah Teâlâ'nın hükmünün hak olduğuna inanmakla birlikte, O'nun indirdiği hükümlerden başkasıyla hükmederse, bu kendisin-

¹ Minhâhus-Sünnetin-Nebeviyye

den bir veya birkaç defa sâdır olan küfür sayılır.Fakat düzene koymak ve boyun eğdirmek için kanunlar koyan kimseye gelince, hata ettik,şeriatın hükmü daha âdildir, dese bile bu kimse kâfirdir ve bu küfür sahibini dînden çıkarır."¹

Değerli âlim Muhammed b. İbrahim-Allah ona rahmet etsin-
tekrarlanmayan kısmî hükümle hükümlerin hepsinde veya çoğunda başvuru mercî konumundaki genel hükmü birbirinden ayırmış ve bu küfrün mutlak olarak insanı dînden çıkaran küfür olduğuna karar vermiştir.Çünkü bir kimse, İslâm şeriatını bir kenara bırakıp onu geçersiz kılar ve onun yerine beşerî bir kanun koyarsa, bu kimse koyduğu kanunun şeriatten daha güzel ve daha uygun gördüğünü gösterir ki bunun dînden çıkaran ve tevhîde zıt olan büyük küfür olduğunda şüphe yoktur.

¹ Şeyh Muhammed b. İbrahim Âl-i Şeyh'in Fetvâları. Cilt: 12. Sayfa: 280.

7. FASIL

KANUN KOYMA, HELÂL VE HARAM KILMA HAKKINA SAHİP OLDUĞUNU İDDİÂ ETMEK:

İbâdetler, sosyal ilişkiler ve diğer alanlarda birbirleri ile olan anlaşmazlıkları gideren ve düşmanlıkları sona erdiren konular gibi, insanların üzerinde gittikleri yol olan hükümleri koyma yetkisi, insanların Rabbi ve yaratıcısı olan Allah Teâlâ'ya aittir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ} [سورة الأعراف من الآية: 54]

"Biliniz ki yaratma ve emretme (mülk ve tasarruf hakkı), yalnızca O'na aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allah, (her türlü noksanlıklardan) münezzehtir."¹

Kullarının yararına olan şeyi en iyi bilen ve onu kullarına meşrû kılan Allah Teâlâ'dır. Allah Teâlâ onların Rabbi olduğu için bunu onlara meşrû kılmakta, onlar da

¹ A'râf Sûresi: 54

O'na ibâdet ettikleri için O'nun hükümlerini kabul ederler.
-Bu konuda fayda yine kullarının lehine dönecektir.-

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{قَالَ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا} [سورة النساء الآية: ٥٩]

"Aranızda herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, gerçekten Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsanız, o konuda hüküm vermek için, onu Allah'(ın kitabı Kur'an)a ve elçisi (Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti)ne götürün. Allah'(ın kitabı Kur'an)a ve elçisi (Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti)ne götürmek; sizin için (ayrılığa düşüp görüşlerinizle hareket etmenizden) daha hayırlı, sonuç bakımından da daha güzeldir."¹

Başka bir âyette ise şöyle buyurmaktadır:

{وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكِّمهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكَُمُ اللَّهُ رَبِّيَ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ} [سورة الشورى الآية: ١٠]

¹ Nisâ Sûresi: 59

"(Ey insanlar!Dîniniz konusunda) ayrılığa düştüğünüz herhangi bir şeyde hüküm vermek, Allah'a âittir.İşte bu Allah, benim Rabbimdir.Ben (her işimde yalnızca) O'na dayandım ve ben,(bütün işlerimde yalnızca) O'na dönerim."¹

Allah Teâlâ, kullarının kendisinden başkasını kanun koyan ve meşrû kılan kimse edinmelerini kınayarak şöyle buyurmaktadır:

{أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} [س-ورة ال-شورى الآية: ٢١]

"Yoksa onların (müşriklerin) Allah'ın izin vermediği bir dîni meşrû kılan ortakları mı var? Eğer Allah'ın süre tanıyarak onlara dünyada azap etmeyeceğine dâir kazâ ve kaderi olmasaydı, derhal onların aralarında azap etmek sûretiyle hüküm verilirdi.Şüphesiz ki zâlim (kâfir)ler için (kıyâmette) acıklı bir azap vardır."²

Kim, Allah Teâlâ'nın kanun koyduğu ve meşrû kıldığından başkasının kanun koymasını ve meşrû kılmasını

¹ Şûrâ Sûresi: 10

² Şûrâ Sûresi: 21

kabul ederse, hiç şüphe yok ki O'na şirk koşmuş olur.Allah Teâlâ ve elçisinin ibâdetlerde meşrû kılmadığı şeyler, bid'attır. Her bid'at ise dalâlettir.

Nitekim Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ)) [متفق عليه]

"Her kim, bu işimizde (dînimizde) onda olmayan bir şeyi ona ihdâs eder (açık veya gizli Kur'an ve sünnette aslı olmayan bir şey getirir)se o ihdâs ettiği şey, reddolunmuştur (bâtıldır)."¹

Başka bir rivâyette ise şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ)) [متفق عليه]

"Her kim işimiz (dînimiz) üzere olmayan bir iş işlerse,o işlediği şey reddolunmuştur (bâtıldır ve ona itibar edilmez)."²

¹ Buhârî ve Müslim

² Buhârî ve Müslim

Siyâset ve insanlar arasında hüküm vermede Allah Teâlâ ve elçisi Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-in kanun koymadığı ve meşrû kılmadığı her şey, Tâğût ve câhiliyetin hükmüdür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوفُونَ-وَنَ}
[سورة المائدة الآية: ٥٠]

"Yoksa onlar (yahudiler, aralarında hüküm vermesi için) câhiliye hükmünü mü istiyorlar? (Allah'ın şariatını akıl edip) îmân eden bir topluluk için, hüküm bakımından Allah'tan daha güzel (adâletli) kim olabilir?"¹

Yine helal ve haram kılma yetkisi, Allah Teâlâ'ya aittir ve bu konuda hiç kimse O'na ortak olamaz.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفُسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لِيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ}
[سورة الأنعام الآية: ١٢١]

¹ Mâide Sûresi: 50

"(Ey müslümanlar!) **Üzerine Allah'ın adı anılmadan kesilen hayvanların etinden yemeyin.** Şüphesiz ki (o hayvanların etinden yemek), fısktır. Şüphesiz ki şeytanlar, dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için (leş etini yemenin haramlığı konusunda şüphelerle) telkinde bulunurlar. Eğer (leş etini helal kılma konusunda) onlara itaat ederseniz, siz de Allah'a ortak koşanlar olursunuz."¹

Allah Teâlâ'nın haram kıldığını, helal kılma konusunda şeytanlara ve dostlarına itaat etmeyi, Allah Teâlâ kendisine şirk koşmak saymıştır. Aynı şekilde, Allah Teâlâ'nın helal kıldığını haram kılma veya haram kıldığını helal kılma konusunda âlimlere ve emirlere itaat eden kimse, onları Allah Teâlâ'nın dışında Rabler edinmiş olur.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{انخدوا أبحارهم ورهبانهم أربابا من دون الله والمسيح ابن مريم وما أمروا إلا ليعبدوا إلاها واحدا لا إله إلا هو سبحانه عما يشركون} [سورة التوبة الآية: ٣١]

"(Yahûdiler) Allah'ı bırakıp hahamlarını, (hristiyanlar da) rahiplerini (Allah'ın haram kıldıklarını helal, helal kıldıkları-

¹ En'âm Sûresi: 121

larını da haram kıldıkları hükümlerde onlara itaat ederek onları) Rabler edindiler. Meryem oğlu Mesîh'i (İsa'yı) da ilah edinerek ona ibâdet ettiler. Oysa onlara tek ilah olan (Allah)a ibâdet etmeleri emrolunmuştu. O'ndan başka hakkıyla ibâdete lâayık hiçbir ilah yoktur. O (Allah), onların ortak koştuklarından münezzehtir."¹

İmam Tirmizî ve başkalarının rivâyet ettikleri hadiste, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-, Tâi kabilesinden Adiyy b. Hâtim'e-Allah ondan râzı olsun- bu âyeti okuyunca, Adiyy b. Hâtim: **"Ey Allah'ın Rasûlü! Biz onlara ibâdet etmiyoruz (onları Rabler edinmiyoruz) ki"** dedi

Bunun üzerine Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-: **"Onlar size, Allah'ın haram kıldığını helal kıldığında siz de onu helal kılmıyor ve Allah'ın helal kıldığını da haram kıldığında siz de onu haram kılmıyor muydunuz?"** diye sordu. Adiyy b. Hâtim-Allah ondan râzı olsun-: **"Evet"** dedi.

¹ Tevbe Sûresi: 31

Bunun üzerine Peygamber-*sallallahu aleyhi ve sellem*- : **"İşte bu davranış, onlara yapılan ibâdettir"**¹ buyurdu.

Helal ve haram kılma konusunda onlara itaat etmek, onlara ibâdet etmek ve Allah Teâlâ'ya ortak koşmak sayılmıştır. Bu şirk, kelime-i şehâdetin delâlet ettiği tevhide aykırı olan büyük şirktir. Zirâ kelime-i şehâdetin delâlet ettiği anlamlardan birisi de helal ve haram kılma yetkisinin, sadece Allah Teâlâ'nın hakkı olmasıdır.²

İlme ve dîne daha yakın olmalarına rağmen Allah Teâlâ'nın şeriatına aykırı olan helal ve haram kılmada âlimlere ve âbid kimselere itaat eden kimse hakkındaki hüküm bu ise -ki âlimler bir konuda içtihad ederek doğruyu bulamazlarsa, hatalarına karşılık olarak bir ecir alırlar-, kâfirlerin ve inkârcıların çıkardıkları beşerî kanunları, İslâm ülkelerine getirip bu hükümlerle hükmeden kimseye itaat eden kimsenin hükmü nice olur?

Bu durumu, Allah Teâlâ'ya havâle ederiz.

¹ Tirmizî, İbn-i Cerîr ve başkaları rivâyet etmişlerdir.

² Fethul-Mecîd.Sayfa: 107

Hiç şüphesiz ki kâfirlerin ve inkârcıların çıkardıkları beşerî kanunları, İslâm ülkelerine getirip bu hükümlerle hükmeden kimse, kendisince hükümler koymak, haramı helal kılmak ve insanlar arasında bu hükümlerle hükmetmekle, kâfirleri Allah Teâlâ'nın dışında Rabler edinmiş olmaktadır.

8. FASIL

İNKÂRCI İDEOLOJİ VE HAREKETLERE, CÂHİLÎ PARTİLERE ÜYE OLMANIN HÜKMÜ:

1. Küfrün ideolojilerinden olan komünizm, laiklik ve kapitalizm gibi inkârcı ideolojilere üye olmak, İslâm dînin-den dönmektir. Bu ideolojilere üye olan kimse, müslüman olduğunu iddiâ ederse, bu büyük nifaktır. Çünkü münâfıklar, içten kâfir olmalarına rağmen dış görünüşleriyle İslâm'a bağlı olduklarını söylerler.

Nitekim Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

{وَإِذَا لَفُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنُوا وَإِذَا خَلَوْا إِلَى شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَؤُونَ} [سورة البقرة الآية: ١٤]

"(Münâfıklar) îmân edenlerle karşılaştıklarında: 'Biz de (sizin gibi) îmân ettik' derler.Şeytanları ile başbaşa kaldıklarında ise:'Biz sizinle beraberiz, biz sadece (onlarla) alay edicileriz!' derler."¹

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

{الَّذِينَ يَتَّبِعُونَكُمْ يَحْنُوكُمْ وَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحِذْكُمْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ} [سورة النساء من الآية: ١٤١]

"(Ey mü'minler!) Onlar (münâfıklar) sizi gözetlerler de eğer size Allah'tan bir fetih gelse:'Biz sizinle beraber değil miydik?' derler.Kâfirlerin nasibi olursa da:'Biz size galip gelemeyebilir miydik?Sizi mü'minlerden biz korumadık mı?' derler.Artık Allah kıyâmet gününde aranızda hükmedecektir.Doğrusu Allah, mü'minler aleyhine kâfirlere asla bir yol vermeyecektir."²

¹ Bakara Sûresi: 14

² Nisâ Sûresi: 141

Bu hilekâr ve düzenbaz münâfıklardan her birinin iki yüzü vardır:

Mü'minlerle karşılaştığında bir yüzü, inkârcı kardeşlerine döndüğünde başka bir yüzü vardır.

Yine bu münâfıklardan her birinin iki dili vardır: Birisi; müslümanlar dış görünüşüyle onu kabul ederler.Diğeri ise onun içinde gizli olan sırrı açıklar.

Nitekim Allah Teâlâ onları şöyle açıklamaktadır:

{وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنُوا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شُيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَؤُونَ} [سورة البقرة الآية: ١٤]

"(Münâfıklar) îmân edenlerle karşılaştıklarında: 'Biz de (sizin gibi) îmân ettik' derler.Şeytanları ile başbaşa kaldıklarında ise:'Biz sizinle beraberiz, biz sadece (onlarla) alay edicileriz!' derler."¹

Münâfıklar, Kur'an ve sünnete bağlı müslümanlarla alay edip onları hakîr görerek Kur'an ve sünnetten yüz çevirmiş, -güyâ- kendi yanlarındaki kesilmeyen ilmin çoklu-

¹ Bakara Sûresi: 14

ğuyyla böbürlenerek şer ve kibirlerinden dolayı Kur'an ve sünnetin hükmüne boyun eğmeyi kabul etmemişlerdir. Onları -vahyin de açıkça belirttiği gibi-, alay etmekte kesinlikle kararlı olduklarını görürsün.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمْدَهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ} [سورة البقرة الآية: ١٥]

"Allah da onlarla alay eder ve azgınlıkları içerisinde bocalar bir halde onlara süre verir."¹

Oysa Allah Teâlâ mü'minlere katılmayı, onlarla birleşmeyi ve onlara mensup olmayı emretmektedir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ} [سورة التوبة الآية: ١١٩]

¹ Bakara Sûresi: 15

Bu konuda, İbn-i Kayyim'in Allah ona rahmet etsin-
"Münâfıkların Sıfatları" adlı risâlesinin 19. sayfasına bakınız.

"Ey îmân edenler! (O'na karşı gelmeyi terkederek) Allah'tan korkun ve (yemîn, söz ve her işinde doğru olan) sâdıklarla birlikte olun."¹

Bu inkârcı ideoloji ve hareketler, birbirleri ile çatışan ideoloji ve hareketlerdir.Çünkü bunlar, bâtil üzere kurulmuşlardır.

Örneğin **komünizm**, yaratıcı olan Allah Teâlâ'nın varlığını inkâr etmekte ve bütün semâvî dînlere savaş açmaktadır.Hangi akıl sahibi, inançsız yaşamaya ve herkes tarafından çok iyi bilinen şeyleri inkâr ederek aklını yok saymaya râzı olur?

Laiklik, bütün dînleri inkâr etmekte, bu dünya hayatında hayvan gibi yaşamaktan başka bir şeyi olmayan, onu yönlendiren ve herhangi bir gâyesi olmayan maddî şeylere dayanmaktadır.

Kapitalizmin tek gâyesi ise,helal ve haram olduğuna bakmaksızın, fakir ve düşkünlere iyilikte bulunmaksızın ve

¹ Tevbe Sûresi: 119

onlara şefkat göstermeksizin hangi yoldan olursa olsun, mal biriktirmektir.

Kapitalizm ekonomisinin temeli, Allah ve Rasûlüne savaş açmak, devletleri ve fertleri yıkmak, fakir toplumların kanlarını emmek olan fâiz üzerine kurulmuştur.

Kalbinde zerre kadar îmân olan kimseyi bir tarafa bırakın, hayatını dîn, akıl ve doğru bir gâyeden yoksun olarak yaşamayı kendine hedef olarak seçen ve bu uğurda mücâdele eden, bu ideoloji ve hareketler üzere yaşamaya hangi akıl sahibi râzı olur? Müslüman ülkelerin çoğunda gerçek İslâm kaybolup müslümanlar kendi öz benliklerini kaybetmiş bir halde yetişerek başkalarının himâyesi altında yaşamaya başlayınca, ancak o zaman bu bâtil ideoloji ve hareketler onlara üstün gelmiştir.

2. Milliyetçi ve ırkçı câhilî partilere üye olmak, yine küfür ve İslâm'dan dönmektir.Çünkü İslâm, câhiliyet döneminin taassup ve şovenizmini şiddetle reddetmektedir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ } [س-ورة الحجرات الآية: ١٣]

" Ey insanlar! Gerçekten biz, sizi bir erkek (Âdem) ve bir diğiden (Havvâ'dan) yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi (birçok) halklar ve kabileler kıldık.Şüphesiz ki Allah katında sizin en üstün olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır (takvaca en ileride olanınızdır).Şüphesiz ki Allah, (takvâ sahiplerini) hakkıyla bilendir, (onlardan) haberdâr olandır."¹

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((لَيْسَ مِنَّا مَنْ دَعَا إِلَىٰ عَصِيَّةٍ ، وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ قَاتَلَ عَلَىٰ عَصِيَّةٍ ، وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ مَاتَ عَلَىٰ عَصِيَّةٍ)) [رواه أبو داود]

"İnsanları ırkçılığa çağıran bizden değildir.Irkçılık adına savaşan bizden değildir.Irkçılık dâvâsı üzere ölen bizden değildir."²

¹ Hucurât Sûresi: 13

² Ebû Dâvûd.

Müslim'in rivâyet ettiği hadis ise şöyledir:

Başka bir hadiste şöyle buyurmaktadır:

((إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عُبْيَةَ الْجَاهِلِيَّةِ، وَفَخَّرَهَا
بِالْأَبَاءِ، إِنَّمَا هُوَ مُؤْمِنٌ تَقِيٌّ وَفَاجِرٌ شَقِيٌّ، النَّاسُ كُلُّهُمْ
بَنُو آدَمَ، وَآدَمُ خُلِقَ مِنْ تُرَابٍ، وَلَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَى
عَجَمِيٍّ إِلَّا بِالتَّقْوَى)) [رواه الترمذي]

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ
قَالَ: ((مَنْ خَرَجَ مِنَ الطَّاعَةِ وَفَارَقَ الْجَمَاعَةَ فَمَاتَ مَاتَ مَيِّتَةً
جَاهِلِيَّةً، وَمَنْ قَاتَلَ تَحْتَ رَايَةٍ عَمِيَّةٍ يَغْضِبُ لِعَصْبَةٍ أَوْ يَدْعُو إِلَى عَصْبَةٍ أَوْ
يَنْصُرُ عَصْبَةً فَقَتِلَ فَقِتْلَةً جَاهِلِيَّةً، وَمَنْ خَرَجَ عَلَى أُمَّتِي يَضْرِبُ بَرَّهَا
وَفَاجِرَهَا، وَلَا يَتَحَاشَى مِنْ مُؤْمِنِهَا، وَلَا يَفِي لِمَنْ عَاهَدَ عَهْدَهُ، فَلَيْسَ مِنِّي
وَلَسْتُ مِنْهُمْ)) [رواه مسلم]

Ebu Hureyre'den-Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre,
Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmaktadır:

"Kim itaatten çıkar ve müslümanlardan ayrılırsa, câhiliye ölümü üzerine ölmüş olur.Kim, kör bir dâvâ uğruna kavmi için hiddetlenir veya kavmiyetçiliğe çağırır veyahut da akrabalarına yardım etmeye çağırırken öldürülürse, câhiliye ölümü üzerine ölmüş olur.Kim ümmetime isyan eder,iyi ile kötüyü birbirinden ayırt etmeden, mü'min olanına dikkat etmeden ve ahid (emân) verilen muâhidi vefâ göstermeden vurup öldürürse, o benden değildir, ben de ondan değilim." Müslim (Mütercim).

"Şüphesiz ki Allah, câhiliyet döneminin kibir ve büyülenmesini, atalarla iftihar edilmesini sizden gidermiş ve üzerinizden kaldırmıştır. İnsanlar iki türlüdür: Ya dîndâr ve takvâlidir ya da (ya kâfir ya da) günahkârdır. Bütün insanlar, Âdem-*aleyhisselâm*-'in evlâtlarıdır. Âdem-*aleyhisselâm*- ise topraktan yaratılmıştır. Arabın, Acem'e (Arap olmayana) takvâdan başka hiçbir üstünlüğü yoktur."¹

Bu partizanlıklar, müslümanları bölmektedir. Oysa Allah Teâlâ, toplanıp biraraya gelmeyi, iyilik ve takvâda yardımlaşmayı emretmekte ve parçalanıp ayrılığa düşmeyi yasaklamaktadır.

Nitekim bu konuda şöyle buyurmaktadır:

وَاَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ فُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا [سورة آل عمران الآية: ١٠٣]

"Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an ve sünnete) sarılın ve ayrılığa düşmeyin! Allah'ın sizin üzerinizdeki nimetini de hatırlayın. (Ey mü'minler!) Hani siz (İslâm'dan

¹ Tirmizî ve başkası rivâyet etmiştir.

önce birbirinize) düşmanlar iken, Allah kalplerinizin arasını birleştirdi de O'nun lütfuyla kardeşler oldunuz."¹

Şüphesiz ki Allah Teâlâ, bizden tek bir grup ve hizip olmamızı istemektedir ki o da kurtuluşa eren Allah Teâlâ'nın dostlarıdır.

"Avrupa, siyâsî ve kültürel yönden İslâm dünyasını ele geçirdikten sonra, İslâm dünyası milliyetçilik, ırkçılık ve yurtseverlik gibi akımlara boyun eğmiş ve bunlara bilimsel, doğruluğu kabul edilen ve kaçınılmaz gerçek bir dâvâ gibi inanmaya başlamıştır.İslâm dünyasının toplulukları da İslâm dîninin öldürdüğü bu ırkçılıkları yeniden yaşatmak için hayret edilecek bir şekilde atağa geçmiş, bu ırkçılıkları terennüm etmeye, onların sloganlarını yaşatmaya ve İslâm'dan önceki dönemleri ile iftihar etmeye başlamıştır ki İslâm, bu döneme ısrarla câhiliyet adını vermiştir.

Allah Teâlâ müslümanları, bu câhiliyet karanlığından çıkmayı lütfedip bu nimete (câhiliyet karanlığından İslâm nûruna çıkma nimetine) şükretmeye teşvik etmiştir.Mü'minin, zamanı geçen veya geçmeye yakın olan câhiliyeti hatırlamak istememesi, ondan nefret etmesi, onu çirkin görmesi, ondan

¹ Âl-i İmrân Sûresi: 103

hoşnut olmaması ve ondan ürpermesi doğaldır.

Bir mahkum, serbest bırakıldığında tutuklanıp işkence gördüğü ve aşağılandığı günleri hatırladığında tüyleri ürperiyorsa, o günleri hatırlamak ister mi?

Yine, şiddetli ve uzun süren bir hastalığa yakalanıp ölümle burun buruna gelen kimse, hastalık günlerini hatırladığında hali kötüleşip rengi değişiyorsa, hastalıktan iyileştikten sonra hastalandığı o günleri hatırlamak ister mi?"¹

Bilinmesi gerekir ki bu partizanlıkların, Allah Teâlâ'nın şeriatından yüz çeviren ve O'nun dînine kötülük edenlere, Allah Teâlâ'nın gönderdiği bir azaptır.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ قَوْكُمْ أَوْ مِّنْ تَحْتَ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا وَيَذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ انظُرْ - رَكِبَ - فَنَصْرَفَ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ} [سورة الأنعام الآية: ٦٥]

"(Ey Muhammed!) De ki: O, size üstünüzden (taş yağdırmak gibi) ya da ayaklarınızın altından (deprem veya yerin dibine geçirmek gibi) azap göndermeye ya da sizi

¹ Ebul-Hasen en-Nedevî'nin-Allah ona rahmet etsin- "Riddetun ve Lâ Ebâ Bekr'in Lehâ" adlı risâlesinden alınmıştır.

birbirinize düşürüp kiminizin kiminizi öldürmesine ve kiminizin kiminize hıncını tattırmasına gücü yeter.(Ey Muhammed!) Bak! İyice anlamaları için âyetlerimizi nasıl açıklıyoruz!"¹

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((يَا مَعْشَرَ الْمُهَاجِرِينَ! خَمْسٌ إِذَا ابْتَلَيْتُمْ بِهِنَّ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ تُدْرِكُوهُنَّ لَمْ تَظْهَرَ الْفَاحِشَةُ فِي قَوْمٍ قَطُّ حَتَّى يُعْلِنُوا بِهَا إِلَّا فَشًا فِيهِمُ الطَّاعُونَ وَالْأَوْجَاعُ الَّتِي لَمْ تَكُنْ مَضَتْ فِي أَسْلَافِهِمُ الَّذِينَ مَضُوا، وَلَمْ يَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِلَّا أَخَذُوا بِالسِّنِينَ وَشِدَّةِ الْمُؤْنَةِ وَجَوْرِ السُّلْطَانِ عَلَيْهِمْ، وَلَمْ يَمْنَعُوا زَكَاةَ أَمْوَالِهِمْ إِلَّا مُنِعُوا الْقَطْرَ مِنَ السَّمَاءِ، وَلَوْ لَا الْبَهَائِمُ لَمْ يُمَطَّرُوا، وَلَمْ يَنْقُضُوا عَهْدَ اللَّهِ وَعَهْدَ رَسُولِهِ إِلَّا سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ غَيْرِهِمْ، فَآخَذُوا بَعْضَ مَا فِي أَيْدِيهِمْ وَمَا لَمْ تَحْكَمْ

¹ En'âm Sûresi: 65

أَتَمَّتْهُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ وَيَتَخَيَّرُوا مِمَّا أُنْزِلَ اللَّهُ إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ
بِأَسْهُمَ بَيْنَهُمْ)) [رواه ابن ماجه وقال الألباني: الحديث حسن]

"Ey Muhâcirler topluluğu! Beş şey vardır, onlarla imtihan olduğunuzda (o toplumda hiçbir hayır kalmamış demektir.) Siz hayatta iken onların ortaya çıkmasından Allah'a sığınırım. (Bu beş şey şunlardır:)

1. Zina: Bir toplumda zina ortaya çıkar ve açıktan işlenecek bir hale gelirse, o toplumda mutlaka vebâ ve onlardan önce gelmiş-geçmiş hiçbir millette görülmeyen hastalıklar yayılır.

2. Ölçü ve tartıda hile: Bir toplum, ölçü ve tartıyı eksik yaparsa, o toplum mutlaka kıtlık, geçim sıkıntısı ve sultanın (yöneticinin) zulmüne uğrar.

3. Zekat vermemek: Bir toplum, mallarının zekâtını vermezse, mutlaka gökten yağmur kesilir. Şayet hayvanlar da olmasaydı, tek damla yağmur bile yağmazdı.

4. Ahdin bozulması: Bir toplum, Allah ve Rasûlünün ahdini bozarsa, (düşmanla yaptığı anlaşmayı ihlal ederse) Allah Teâlâ, kendilerinden olmayan bir düşmanı o topluma

musallat eder ve ellerindeki (servet)lerin bir kısmını onlar alırlar.

5.Allah'ın kitabı Kur'an ile hükmetmeyi terketmek:
Bir toplumun imamları (yöneticileri), Allah'ın kitabı Kur'an ile hükmetmeyi terkedip Allah'ın indirdiği hükümlerden işlerine gelenleri seçerlerse, Allah Teâlâ onları kendi aralarında savaştırır (onları birbirine düşürür)."¹

Bu partizanlıklar için bağnaz davranmak, -yahûdilerin yaptıkları gibi- başkalarında olan hakkı reddetmeye sebep olur.

Nitekim Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

{وَإِذَا فِيلَ لَهُمَ آمَنُوا بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا نُوْمِنُ بِهِ... أُنزِلَ عَلَيْهِ... وَكَفَرُوا بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ قُلْ قُلْ... مَن نَّقْتُلُ... وَأَنْبِيَاءَ اللَّهِ مَن قَبْلُ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ} [سورة البقرة الآية: ٩١]

"Onlara (yahûdilere): Allah'ın indirdiğine (Kur'an'a) îmân edin, denildiğinde (onlar:)Biz (sadece) biz(im peygamberlerimiz)e indirilenlere îmân ederiz, derler.

¹ İbn-i Mâce rivâyet etmiş, Elbânî de 'hadis, hasendir' demiştir.

(Allah'ın) ondan sonra indirdiğini ise, onlarla beraber tasdik edici olanı hak olduğu halde inkar ederler. (Kendilerine indirilen kitaplara gerçekten îmân etselerdi, o kitapları tasdik edici olan Kur'an'a îmân ederlerdi. Ey Muhammed! Onlara) **De ki: Eğer siz, (Allah'ın size indirdiğine) îmân ediyorsanız, daha önce Allah'ın peygamberlerini niçin öldürdünüz?"**¹

Yine, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in hak olarak getirdiği şeyi, atalarını üzerinde buldukları şeye bağnazlıkları sebebiyle reddeden câhiliyet dönemi insanları da böyle yapmışlardır.

Nitekim Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

**وَإِذَا فِيلَ لَهُمِ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْقَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءُنَا
أُولُو كَانٍ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ} [س-ورة البقرة-آية: ١٧٠]**

"Onlara: Allah'ın indirdiğine uyun, denildiğinde (onlar, kendilerinden önceki müşrikleri taklit etmekte ısrar ederek

¹ Bakara Sûresi: 91

şöyle dediler: Biz sizin dîninize uymayız) Bilakis biz, ataları-
mızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız! derler. Onlar,
(Allah hakkında) hiçbir şey akıl etmeyen ve doğru yolu
idrâk edemeyen atalarına mı uyuyorlar?"¹

Bu partizancılar, Allah Teâlânın insanlığa lütfettiği
İslâm nimetinin yerine bu partizanlıkları geçirmek
istemektedirler.

HAYATA MADDÎ AÇIDAN BAKIŞ VE BU MADDÎ BAKIŞIN ZARARLARI:

Hayat için iki bakış açısı (teorisi) vardır:

Birincisi: Hayata maddî açıdan bakış

İkincisi: Hayata doğru açıdan bakış

Her iki bakış açısının sonuçları vardır.

1. Hayata maddî açıdan bakışın tanımı:

¹ Bakara Sûresi: 170

İnsanın, sadece zevk aldığı şeyleri hemen elde etmeye çalışma düşüncesi ve işi de bu alanla sınırlı kalmasından ibâret olan bir bakış açısidir. Buna göre insanın düşüncesi, bu hayatın sonunu düşünemez, bunun için çalışmaz, buna önem vermez ve Allah Teâlâ'nın bu dünya hayatını âhiret için tarla kıldığını, dünyayı amel, âhireti de amelin karşılığının alındığı bir mükâfat veya cezâ yurdu olduğunu bilemez. Bu sebeple kim, güzel amellerde bulunarak dünyasını değerlendirirse, hem dünya, hem de âhirette kazanmış olur. Kim de dünyasını kaybederse, âhiretini de kaybetmiş olur.

Nitekim Allah Teâlâ böyle kimseler hakkında şöyle buyurmaktadır:

{وَإِذَا فِيلَ لَهُمِ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أُولُو كَانٍ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْمَلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ} [سورة الحج الآية: ١١]

"İnsanlardan kimi Allah'a yalnız bir yönden (tereddütle) ibâdet eder. (Bir dağın veya duvarın ucunda durup da orada ayakta kalamayan kimse gibidir). O, kendisine bir iyilik dokunsa buna pek memnun olur (îmânını, dünyası ile bağlantılı kılar, eğer sıhhat ve bolluk içerisinde yaşarsa,

ibâdet etmeye devâm eder).Yok eğer başına bir belâ gelse, **çehresi değişir** (bunu dînine mal eder,bu sebeple de dîninden döner).O, (böylelikle) **hem dünyasını, hem de âhiretini de kaybetmiştir.İşte bu, apaçık hüsrânın tâ kendisidir.**"¹

Allah Teâlâ bu dünyayı boşuna yaratmamış, aksine büyük bir hikmet için yaratmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

**{الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْعَلِيمُ} [سورة الملك الآية: ٢]**

"(Ey insanlar!) Hanginizin daha güzel (ve daha ihlaslı) davranışta bulunacağını imtihan etmek için ölümü ve hayatı yaratan O'dur.Şüphesiz ki O, güçlüdür ve çok bağışlayandır."²

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

**{إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لِّهَا لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا} [سورة
الكهف الآية: ٧]**

¹ Hac Süresi: 11

² Mülk Süresi: 2

"Şüphesiz ki biz, insanların hangisinin daha güzel davranışta bulunduğunu imtihan edelim diye yeryüzündeki her şeyi dünyaya bir zînet (güzellik, dünya ehline de bir fayda) kıldık."¹

Bu dünya hayatında geçici zevkleri, mal, evlât, makam, yetki ve Allah Teâlâ'dan başka hiç kimsenin bilemediği diğer zevkler gibi görünen zînetleri yoktan var eden Allah Teâlâ'dır.

İnsanlardan kimisinin dünyaya olan bakış açısı -ki bu kesim çoğunluktadır-, onun sadece dış görünüşü ve aldatıcı güzellikleriyle sınırlıdır. Dünyada kendi arzusunu tatmin eder, dünyanın yaratılışındaki sırrı düşünemez. Bu sebeple o, dünya hayatından sonraki hayattan gâfil olarak dünya malını elde etmek, biriktirmek ve onunla arzusunu tatmin etmekle meşgul olur. Aksine bu dünya hayatından başka bir hayatın varlığını inkâr eder. Nitekim Allah Teâlâ onların ifâdesiyle şöyle buyurmaktadır:

{وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ} [سورة الأنعام الآية: ٢٩]

¹ Kehf Sûresi: 7

"Onlar (ölümünden sonraki dirilişi inkâr eden müşrikler):
'Hayat, şu yaşadığımız dünya hayatından başka bir şey
değildir. Biz öldükten sonra diriltilecek de değiliz'
dediler."¹

Allah Teâlâ, hayata bu gözle bakanları tehdit
ederek şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا-
وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ * أُولَٰئِكَ مَأْوَاهُم النَّارُ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ} [سورة يونس: ٧-٨]

"Şüphesiz ki (âhirette hesap ve cezâ için) bizimle
karşılaşmayı ümit etmeyen, (âhîret hayatının yerine) dünya
hayatına râzı olan, bununla tatmin olan ve (kevnî ve şer'î)
âyetlerimizden habersiz olanlar varya işte onlar, (dünyada)
kazandıkları sebebi ile barınacakları yer, cehennemdir."²

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

{مَنْ كَانَ يَرِيدَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ
فِيهَا لَا يَخْسُونَ * أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ}

¹ En'âm Sûresi: 29

² Yunus Sûresi: 7-8

**وَحِطُّ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِأَمَلٍ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ} [سورة هـ-ود الآية-ان:
[١٦-١٥]**

"Her kim, (ameliyle) dünya hayatını ve onun çekiciliğini isterse, onlara amellerinin karşılığını orada tam olarak öderiz ve onlar bunda hiçbir eksikliğe uğratılmazlar. İşte onlar için âhirette ateşten başka bir şey yoktur. Onların dünyada yaptıkları (amelleri) boşa gitmiştir. Yapmakta oldukları şeyler de zaten bâtıl idi. (Çünkü Allah rızâsı için yapılmamıştı)."¹

Bu tehdit, hayata bu gözle bakan kimseleri kapsar. Bu kimseler, ister âhiret ameli işleyerek dünya hayatını isteyen münâfıklar ve amelleriyle gösteriş yapan kimseler olsunlar, isterse ölümden sonraki diriliş ve hesaba inanmayan câhiliyet dönemi insanları ile kapitalizm, komünizm ve inkârcı lâiklik gibi yıkıcı mezheplere mensup kâfirler olsunlar, bu tehdit herkesi kapsar. Onlar, hayatın kıymetini bilememişler ve hayata bakışları, hayvanların hayata bakışları kadar olamamıştır. Hatta onlar, yol bakımından daha sapıktırlar. Zirâ onlar akıllarını geçersiz kılmış, güçlerini, kendilerine kalmayacak ve kendileri de ona kalmayacak-

¹ Hûd Sûresi: 15-16

ları şeylerin hizmetine sunmuş ve vakitlerini boşa kaybetmiş, onları bekleyen ve kaçınılmaz olan âkibetleri için çalışmamışlardır.

Hayvanları bekleyen bir âkibet yoktur. Onların aksine, hayvanların, düşünebilen akılları da yoktur. Bunun için Allah Teâlâ onlar (kâfirler) hakkında şöyle buyurmaktadır:

﴿أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا﴾ [سورة الفرقان الآية: ٤٤]

"(Ey Muhammed!) Yoksa sen, onların pek çoğunun (Allah Teâlâ'nın âyetlerini düşünüp) işittiklerini veya anladıklarını mı sanıyorsun? Onlar, işittiklerinden istifâde etmeme konusunda ancak hayvanlar gibidirler. Hatta onlar, (izledikleri) yol bakımından (hayvanlardan) daha sapıktırlar."¹

Allah Teâlâ, hayata bu gözle bakan kimseleri bilgisizlikle nitelendirerek şöyle buyurmaktadır:

¹ Furkân Sûresi: 44

{وَعَدَ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ} *
بِعِلْمُونِ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ} [سورة
الروم: ٦-٧]

"(Bu), Allah'ın va'didir. Allah asla va'dinden dönmez; fakat insanların çoğu (Allah'ın va'dinin hak olduğunu) bilmezler. Onlar, dünya hayatının görünen yüzünü (ve süsünü) bilirler. Onlar, âhiret (ile ilgili kendilerine âhirette fayda verecek şeyler)den tamamen habersizdirler (âhireti düşünmezler)."¹

Kâfirler, buluşlar ve teknoloji gibi alanlarda tecrübeli olsalar bile, onlar bilgisizdir ve bilimle nitelendirilmeyi hak etmezler. Çünkü onların işleri, dünya hayatının görünen yüzünü geçmez. Bu, noksan bilgidir. Bu noksan bilgiye sahip kimseler, bu şerefli vasfı ve kendilerine âlimler denilmesini hak etmezler. Bu şerefli vasfı, ancak Allah Teâlâ'yı bilen ve O'ndan gereği gibi korkan kimseler için kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ} [سورة فاطر
الآية: ٢٨]

¹ Rûm Sûresi: 6-7

"Kulları içerisinde ancak âlimler, Allah'tan (gereği gibi) korkarlar."¹

Kârun'un kıssasında Allah Teâlâ'nın kendisine verdiği hazineler, dünya hayatına maddî açıdan bakışa başka bir örnektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:
{فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ} [سورة القصص الآية: ٧٩]

"Derken Kârun, (büyüklüğünü ve malının çokluğunu göstermek için) ihtişam içinde kavminin karşısına çıktı. Dünya hayatını(n süsünü) arzulayanlar (onu bu hal üzere görünce): **Keşke Kârun'a verilenin (mal, zînet ve makam gibi) bir benzeri bizim de olsaydı.** Doğrusu o, (dünyada) büyük nasip sahibidir, dediler."²

Kârun'un kavmi, hayata maddî açıdan baktıkları için, Kârun'un sahip olduğu malın bir benzerini temenni edip ona imrendiler ve onu büyük nasip sahibi olmakla nitelendirdiler.

¹ Fâtır Sûresi: 28

² Kasar Sûresi: 79

Nitekim günümüzdeki kâfir devletler ve onların sahip oldukları endüstriyel ve ekonomik ilerleme, işte bunun örneğidir. Bazı zayıf îmânlı müslümanlar, üzerinde bulundukları küfrü ve kendilerini âhirette bekleyen kötü âkibete bakmaksızın onları takdir etmekte ve onlara hayranlıkla bakmaktadırlar. Bu yanlış bakış açısı onları, kâfirleri yüceltmeye, gönüllerinde onlara saygı duymaya, ahlâk ve kötü âdetlerinde onlara benzemeye sevk etmektedir. Bu müslümanlar, ciddî olmada, güç ve kuvvet hazırlamada, buluşlar ve teknoloji alanında kâfirleri taklit etmemişlerdir.

2. Hayata doğru olan ikinci açıdan bakış:

Bu bakış açısına göre, insanın bu dünya hayatındaki mal, yetki ve maddî güç gibi şeylerin, âhiret amelini yerine getirmede ondan istifâde edilen birer vesile olduğunu bilmesidir. Hakikatte dünyanın kendisi yerilmez. Övgü ve yerme, ancak bir kulun dünyada işlediği şeylerde olur. Dünya, âhiret için bir geçit ve geçiş yeridir. Yine, cennetin azığı dünyadır. Cennet halkının elde edeceği en iyi yaşam, ancak dünyada ettiklerinden elde edilir. Bu sebeple dünya, cihad, namaz, oruç, Allah yolunda harcama gibi ibâdetler ve hayırlı ameller için yarışılan bir meydandır.

Nitekim Allah Teâlâ cennet halkına hitâben şöyle buyurmaktadır:

{كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ} [سورة الحافه الآية: ٢٤]

"(Cennet ehline denir ki: Dünyada) **geçen günlerde, işlediğiniz (sâlih amellere) karşılık,** (her türlü eziyetten uzak bir şekilde) **âfiyetle yiyin ve için.**"¹

RUKYE² VE NAZARLIK:

1.Rukye: Ateşli hastalık (humma), sara ve buna benzer hastalıklara yakalanan kimsenin, hastalıktan kurtulmak için yaptığı ve muska diye adlandırılan hastalıktan korunma şeklidir ki bu rukye iki çeşittir.

Birincisi: İçerisinde şirk olmayan rukye

Buna göre, hastanın üzerine Kur'an'dan bazı bölümlerin okunması ya da Allah Teâlâ'nın isim ve sıfatları ile hastanın korunmasıdır ki bu mübahtır. Çünkü Peygamber

¹ Hâkkâ Sûresi: 24

² Kur'an-ı Kerim âyetleri ve hadis-i şeriflerde bildirilen duâları okumak sûretiyle yapılan tedâvidir. (Mütercim)

-sallallahu aleyhi ve sellem- rukye yapmış, yapmayı emretmiş ve yapılmasına da izin vermiştir.

Nitekim Avf b. Mâlik'ten-Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle der:

((كُنَّا نَرْقِي فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَيْفَ تَرَى فِي ذَلِكَ؟ فَقَالَ: اعْرِضُوا عَلَيَّ رُقَاكُمْ، لَا بَأْسَ بِالرُّقَى مَا لَمْ يَكُنْ فِيهِ شِرْكٌ)) [رواه مسلم]

"Biz,câhiliyet döneminde rukye yapardık.Ey Allah'ın elçisi! Bu konuda ne dersiniz? diye sorduk.'Rukyenizi bana arzedin (ona bakayım).İçerisinde şirk olmadıkça rukye yapmakta bir sakınca yoktur."¹ buyurdu.

İmam Suyûfî de bu konuda şöyle der:

"İslâm âlimleri, üç şart bulunduğu takdirde rukyenin câiz olduğunda oybirliğine varmışlardır. Bu üç şart:

1. Rukyenin Allah Teâlâ'nın kelâmı (Kur'an-ı Kerîm) veya O'nun isim ve sıfatları ile olması.

¹ Müslim

2. Rukyenin Arap diliyle olması ve anlamı bilinen şeylerle yapılması.

3. Rukyenin bizzat kendisinin etkili olmadığına, aksine Allah Teâlâ'nın takdiri ile olduğuna inanması¹."

Rukyenin Yapılışı:

Hastanın üstüne okuyup üflemek veya bir suya okuyup o suyu hastaya içirmekle olur.

Nitekim Sâbit b. Kays'tan-Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan hadiste o şöyle der:

((ثُمَّ أَخَذَ (النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) تُرَابًا مِنْ
بُطْحَانَ، فَجَعَلَهُ فِي قَدَحٍ، ثُمَّ نَفَثَ عَلَيْهِ بِمَاءٍ، وَصَبَّهُ
عَلَيْهِ)) [رواه أبو داود]

"Sonra Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- Buthân'dan²
toprak alarak bir kadehe koydu, üzerine su döküp üfledi

¹ Fethu'l-Mecid, sayfa: 135

² **Buthân**: Medine-i Münevvere'de bir vâdinin adıdır. (Mütercim)

ve sonra (su ile karışan toprağı hastanın) üstüne döktü (serpti)."¹

İkincisi: İçerisinde şirk olan rukye

Bu rukye, Allah Teâlâ'dan başkasına yalvarmak, O'ndan başkasından yardım dilemek ve O'ndan başkasına sığınmak gibi, Allah Teâlâ'dan başkasından yardım istenen bir rukyedir.

Örneğin cinlerin, meleklerin, peygamberlerin ve sâlih kimselerin isimleriyle yapılan rukyeler, bu rukyelerdendir. Allah Teâlâ'dan başkasına yalvarmak olan bu davranış, büyük şirk veya rukyenin Arapça olmaması ve anlamı bilinmeyen şeylerle yapılmasıdır. Zirâ küfür veya şirk rukyeye girer de o kimsenin bu durumdan habersiz olmasından korkulur. Dolayısıyla bu tür rukye dînen yasaktır.

Nazarlık: Göz değmesin diye çocukların boyunlarına asılan şeydir. Kadın olsun, erkek olsun, büyüklerin boyunlarına da asılan bu nazarlıklar iki çeşittir:

Birinci çeşit nazarlık: Kur'an-ı Kerîm'den bazı âyetleri veya Allah Teâlâ'nın bazı isim ve sıfatlarını yazıp ondan şifâ

¹ Ebû Dâvûd

dilemek için boyunlara asılan nazarlıklardır ki, bunları asmanın hükmü konusunda âlimler iki görüştedirler:

Birinci görüş: Boyunlara nazarlık asmak, câizdir. Abdullah b. Amr b. Âs-Allah ondan ve babasından râzı olsun- bu görüştedir ki Âişe'den-Allah ondan râzı olsun- rivâyet edilen hadis bunu göstermektedir.Ayrıca Ebû Câfer Bâkır ile -bir rivâyetinde de- İmam Ahmed b. Hanbel-Allah'ın rahmeti onların üzerine olsun- bu görüştedirler.Bu görüşteki âlimler, boyunlara nazarlıklar asmanın yasak oluşu hakkında (Abdullah b. Mes'ud'dan) rivâyet edilen hadisi, şirk içeren nazarlıklar olarak yorumlamışlardır.

İkinci görüş: Boyunlara nazarlık asmak haramdır. Abdullah b. Mes'ud ve Abdullah b. Abbas bu görüştedir ki, Huzeyfe, Ukbe b. Âmir ve İbn-i Akîm'in-Allah onlardan râzı olsun- görüşleri bunu göstermektedir.Abdullah b. Mes'ud'un tâbiîinden bir kesim arkadaşları da bu görüştedir.İmam Ahmed'in ashâbı başka bir rivâyette bu görüştedirler. Daha sonraki âlimler de bu görüşü te'yid etmiş ve Abdullah b. Mes'ud'dan-Allah ondan râzı olsun- rivâyet edilen şu hadisi delil göstermişlerdir:

((إِنَّ الرُّقَى وَالتَّمَائِمَ وَالتَّوَلَّهَ شِرْكٌ)) [رواه أبو داود وابن ماجه وأحمد والحاكم]

"(Arapça yazılmayan ve içerisinde Allah'ın adı anılmayan) **rukyeler**, **nazarlıklar**¹ ve (kadını kocasına sevdiren) **muhabbet muskalarının her biri, ya açıktan ya da gizli olarak şirke götürür.**"²

Hadiste geçen "Tivele" lafzı; kadını kocasına, kocasını da kadınına sevdirmek için koydukları ve böyle olduğunu iddiâ ettikleri şeydir.

İkinci görüş, şu üç yönden doğrudur:

1. Bu konudaki nehiy (yasaklama) geneldir. Bu genellemeyi (belirli bir olayla) sınırlı kılan herhangi bir delil yoktur.

2. Harama götüren her yolun tıkanması gerekir. Çünkü bu olay, mübah olmayan şeylerin boyunlara asılmasına sebep olur.

¹ Câhiliyet devrinde kadınlar, göz değmesinden korumak için çocuklarının boyunlarına nazarlık asarlardı. İslâm gelince, müşriklerin bu bâtıl geleneğini ortadan kaldırmıştır. (Mütercim)

² Ebû Dâvûd, İbn-i Mâce, İmam Ahmed ve Hâkim rivâyet etmişlerdir.

3. İçerisinde Kur'an âyetleri yazılı bir şeyi boynuna asan kimse, tuvâlet ihtiyacını gidermek veya buna benzer durumlarda, boynuna astığı o şeyi, küçük düşürmesi ve ona saygısızlık yapması kaçınılmazdır.

İkinci çeşit nazarlık:

Kimi insanların taktıkları, boncuk, kemik, midye kabuğu, iplik, ayakkabı, çivi, şeytan ve cinlerin isimleri ile tılsımlı sözler gibi, içerisinde Kur'an âyetleri olmayan nazarlıklar, kesin olarak haram ve şirktir. Bu hareket, Allah Teâlâ, O'nun güzel isimleri, yüce sıfatları ve O'nun âyetlerinden başka şeylere bel bağlamaktır.

Nitekim bir hadiste Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وَكَلَّ إِلَيْهِ)) [رواه أحمد والترمذي]

"Kendisine fayda verdiğine veya kendisinden kötülüğü giderdiğine inanarak kendisine muska, nazarlık ve buna benzer şey takan kimseyi, Allah Teâlâ o taktığı şeyle başbaşa bırakır."¹

¹ İmam Ahmed ve Tirmizî

Allah Teâlâ'ya güvenen, O'na tevekkül eden, O'na sığınan ve işlerini O'na havâle eden kimseye, Allah Teâlâ yeter. Allah Teâlâ kendisine uzak olan herkesi yakınlaştırır, zor olan her şeyi ona kolaylaştırır. Her kim, yaratılanlarla, nazarlıklarla, ilaçlarla veya kabirlerde yatan ölülerle Allah Teâlâ'dan başkasına bel bağlarsa (onlara tevekkül ederse), Allah Teâlâ o kimseyi, kendisine hiçbir fayda vermeyen ve kendisinden bir zararı savuşturmaya veya kendisine bir fayda sağlamaya gücü yetmeyen o şeyle başbaşa bırakır. İnancını kaybeden ve Rabbi ile ilişkisi kesilen kimseyi, Allah Teâlâ yüzüstü ve yarımsız bırakır.

Müslümanın, inancını bozan veya ona zarar veren şeylere karşı inancını koruması gerekir. Câiz olmayan ilaçları kullanmaması ve hastalıklardan tedâvi olmak için hurâfeci ve hokkabazların yanına gitmemesi gerekir. Zîrâ onlar hastanın kalbini ve inancını hasta ederler. Allah Teâlâ'ya tevekkül eden kimseye, Allah Teâlâ yeter.

Kimi insan, kendisinde gözle görülen bir hastalığı olmadığı halde bu şeyleri asar. Oysa onun hastalığı, ancak vehmî (kuruntu) olan bir hastalıktır. Bu durum, onun nazar

ve hasetten korkmasından ya da otomobiline, bineğine, evinin kapısına veya dükkanına bu şeyleri asması, onun inancından ve Allah Teâlâ'ya tevekkülünün zayıf oluşundan kaynaklanır.Tevhîdi ve doğru inancı öğrenmekle tedâvi edilmesi gereken gerçek hastalık, işte budur.

ALLAH TEÂLÂ'DAN BAŞKASI ADINA YEMÎN ETMENİN, YARATILANLA TEVESSÛLDE BULUNMANIN VE ONDAN YARDIM DİLEMENİN HÜKMÜ:

A). ALLAH TEÂLÂ'DAN BAŞKASI ADINA YEMÎN ETMEK:

Yemîn: Azamet sahibini (Allah'ı) özel bir şekilde anarak bir hükmü pekiştirmek demektir.

Tâzim: Allah Teâlâ'nın hakkıdır.O'ndan başkası adına yemîn etmek, câiz değildir. Nitekim ilim ehli, yemînin ancak Allah Teâlâ, O'nun güzel isim ve yüce sıfatları ile olacağı,

O'ndan başkası adına yemîn etmenin haram olduğu konusunda görüş birliğine varmışlardır.¹

Allah Teâlâ'dan başkası adına yemîn etmek, şirktir. Nitekim İbn-i Ömer'in-Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ)) [رواه الترمذي

وحسنه، وصححه الحاكم]

"Kim, Allah'tan başkası adına yemîn ederse, kâfir olur veya Allah'a şirk koşmuş olur."²

Allah Teâlâ'dan başkası adına yemîn etmek, küçük şirktir. Fakat adına yemîn edilen, yemîn eden tarafından yüceltilmiş ve ona ibâdet edilme noktasına ulaşmışsa bu, büyük şirktir.

Nitekim günümüzde kabirlerde yatanlara ibâdet edenlerin hali buna örnektir. Zîrâ kabirlerde yatan ölümlere ibâdet eden bu insanlar, tâzim gösterdikleri bu ölümlerden,

¹ İbn-i Kasım'ın "Tevhîd Kitabı Hâşiyesi". Sayfa: 303

² Tirmizî rivâyet etmiş ve hadîs hasen'dir demiş, Hâkim ise hadîsin sahîh olduğunu belirtmiştir.

Allah Teâlâ'dan daha çok korkmakta ve onlara, Allah Teâlâ'dan daha çok tâzim gösterirler.Öyle ki onların birisinden, kendisine tâzim gösterdiği velînin adına yemîn etmesi istendiği zaman, velînin adına yalan yere yemîn etmez. Fakat Allah Teâlâ adına yemîn etmesi istendiği zaman, yalan da olsa Allah Teâlâ adına yemîn eder.

Yemîn, adına yemîn edilene tâzim göstermektir ki, buna Allah Teâlâ'dan başkası lââyık değildir.Bu sebeple yemîne saygı göstermek ve çok yemîn etmemek gerekir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَلَا تَطْعَمْ كُلَّ حَلَاْفٍ مَّهِينٍ} [سورة الفلم الآية : ١٠]

"(Ey Muhammed!) **Çokça yemîn eden, her** (yalancı) **aşağılık kimseye itaat etme.**"¹

Başka bir âyetle şöyle buyurmaktadır:

{وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ} [سورة البائدة من الآية : ٨٩]

"(Ey müslümanlar!) **Yemînlerinizi koruyun.**"²

¹ Kalem Sûresi:

² Mâide Sûresi: 89

Yani "ancak gerektiğinde ve doğruluk ve iyilik halinde yemin edin" demektir. Çünkü çok yemîn etmek veya yalan yere yemîn etmek, Allah Teâlâ'yı hafife almak ve O'na tâzim göstermemektir. Bu ise, tevhîdin kemâline aykırıdır.

Nitekim Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ [يَوْمَ الْقِيَامَةِ] وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ: أَشِيمُطٌ زَانٍ وَعَائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ وَرَجُلٌ جَعَلَ اللَّهُ بِضَاعَتَهُ لَا يَشْتَرِي إِلَّا بِيَمِينِهِ وَلَا يَبِيعُ إِلَّا بِيَمِينِهِ)) [رواه الطبراني

بسند صحيح]

"Üç sınıf insan vardır ki, Allah Teâlâ kıyâmet günü onlarla (hoşlarına gidecek bir sözle) konuşmayacak, onları (günahlarından) temizlemeyecek ve onlar için acıklı bir azap olacaktır. (Bunlar): Saçı-başı ağarmış, yaşlı zinâkâr erkek, kibirli fakir ve satın alırken malının üzerine yemîn ederek satın alan ve satarken de malının üzerine yemîn ederek satan kimsedir."¹

¹ Taberânî sahih bir senedle rivâyet etmiştir.

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu hadiste, çok yemîn edeni tehdit etmesi, Allah Teâlâ'nın ismine saygı duyulması gerektiğine ve O'na tâzim gösterilmesi gerektiği için çok yemîn etmenin haram olduğuna delâlet eder.

Aynı şekilde, Allah Teâlâ'nın adına yalan yere yemîn etmek de haramdır ki buna, **Yemîn-i Ğamûs**¹ denir. Nitekim Allah Teâlâ münâfıkları, bilerek Allah Teâlâ'nın adına yalan yere yemîn etmekle nitelendirmiştir.

Bu konuyu şöyle özetlemek mümkündür:

1. Emânet veya Kâbe üzerine yemîn etmek veyahut da Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- adına yemîn etmek gibi, Allah Teâlâ'dan başkası adına yemîn etmek, haramdır. Bu yemîn, şîrktir.

2. Allah Teâlâ adına bilerek ve kasten yalan yere yemîn etmek, haramdır. Bu yemîn, Yemîn-i Ğamûs'tur.

¹ Bu yemîn, sahibini günaha, sonra da cehenneme daldıran yemindir. Bu yeminin sahibi, geçmişte olan bir şey üzerine bildiği halde yalan söyleyerek yemîn etmiştir. (Mütercim)

3. Gerek duyulmadığı takdirde -doğru olsa bile- Allah Teâlâ adına çok yemîn etmek, haramdır. Çünkü çok yemîn etmek, Allah Teâlâ'yı hafife almak demektir.

4. Doğru olduğu ve gerek duyulduğu takdirde Allah Teâlâ adına yemîn etmek, câizdir.

B).YARATILANLA ALLAH TEÂLÂ'YA TEVESSÛLDE BULUNMAK :

Tevessül: Bir şeye yakınlaşmak, o şeyi elde etmek ve ona ulaşmak demektir. **Vesîle** ise yakınlık, yakın olma demektir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ } [سورة المائدة الآية: ٣٥]

"Ey îmân edenler! Allah'tan korkun ve (itaat ederek ve râzı olduğu şeylere uyarak) O'na yakınlaşmaya yol

arayın.O'nun yolunda cihad edin ki (cennetini kazanıp) kurtuluşa eresiniz."¹

Tevessül iki kısımdır:

Birinci Kısım: Meşrû (câiz olan) tevessül.

Bu tevessül, altı çeşittir.

Birincisi: İsim ve sıfatlarıyla Allah Teâlâ'ya tevessülde bulunmaktır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

﴿وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [سورة الأعراف الآية: ١٨٠]

"En güzel isimler,Allah'ındır.O halde o güzel isimlerle O'na duâ edin (O'ndan isteyin).O'nun isimleri hakkında eğri yola gidenleri (isimlerini değiştirenleri) bırakın.Onlar

¹ Mâide Sûresi: 35

(dünyada iken) yapmakta olduklarının cezâsını (âhirette) göreceklerdir."¹

İkincisi: İmân ile tevessülde bulunan kimsenin yaptığı salih amellerle Allah Teâlâ'ya tevessülde bulunmaktır.

Allah Teâlâ imân ehli hakkında şöyle buyurmaktadır:
 ﴿رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا
 فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ﴾ [سورة آل عمران
 الآية: ١٩٣]

"Ey Rabbimiz!Gerçek şu ki biz,(insanları) 'Rabbimize imân edin, diye imâna çağıran bir dâvetçiyi (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i) işittik, hemen imân ettik.Ey Rabbimiz! Artık günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört ve iyi kimselerle birlikte canımızı al."²

Yine, Buhârî ve Müslim'in sahihlerinde bulunan meşhur "Mağara Arkadaşları Kıssası" olarak bilinen kıssada, sağanak yağmurdan mağaraya sığınan üç arkadaş, dağdan yuvarlanan kayanın mağaranın ağzını kapatmasıyla

¹ A'râf Sûresi: 180

² Âl-i İmrân Sûresi: 193

dışarıya çıkamamışlardı. Bunun üzerine herkes sâlih ameliyle Allah Teâlâ'ya tevessülde bulunmuş, Allah Teâlâ da onları bu sıkıntıdan kurtararak kayayı mağaranın ağzından uzaklaştırmış ve dışarı çıkarak gitmelerini sağlamıştı.

Üçüncüsü: Allah Teâlâ'yı birlemek -tevhîd- ile O'na tevessülde bulunmaktır.

Yunus-*aleyhisselâm*- Allah Teâlâ'ya bu şekilde tevessülde bulunmuştu.

Nitekim Allah Teâlâ, Kur'an'da Yunus-*aleyhisselâm*-'ın şöyle tevessülde bulunduğunu haber vermektedir:

{وَدَا النُّونَ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ} [سورة الأنبياء الآية: ٨٧]

"(Ey Muhammed!) Zünnûn (balık sahibi, Yunus'un) kıssasını da hatırla. (Kavmi kendisine îmân etmeyince onların arasından) öfkeli bir şekilde çekip gitmişti. Bizim kendisini asla sıkıştırmayacağımızı zannetmişti. (Denizde balık onu yutup) karanlıklar içinde kalınca, 'Senden başka hakkıyla ibâdetle lâîyk hiçbir ilah yoktur. Seni her türlü noksanlık-

lardan tenzih ederim.Gerçekten ben, zâlimlerden oldum'
diye niyaz etti."¹

Dördüncüsü: Âcizliğini, ihtiyacını ve affına muhtaç olduğunu göstermek sûretiyle Allah Teâlâ'ya tevessülde bulunmaktır.

Nitekim Allah Teâlâ, Eyyüb-Aleyhisselâm-'ın şöyle tevessülde bulunduğunu haber vermektedir:

{وَأَبُوبُ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ} [سورة الأنبياء الآية: ٨٣]

"(Ey Muhammed! Kulumuz) Eyyüb'ü de hatırla.Hani o Rabbine:'Başıma bu dert geldi.Sen, merhametlilerin en merhametlisisin (benden bu sıkıntıyı gider)' diye niyaz etmişti."²

¹ Enbiyâ Sûresi: 87

² Enbiyâ Sûresi: 83

Beşincisi: Hayatta olan sâlih kimselerin duâsı ile Allah Teâlâ'ya tevessülde bulunmaktır.

Sahâbe-Allah onlardan râzı olsun- yağmur yağmadığı ve kuraklık olduğu zaman, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'den Allah Teâlâ'ya kendileri için duâ edip yağmur yağdırmasını isterlerdi. Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- vefat edince, amcası Abbas'tan-Allah ondan râzı olsun- isterler, Abbas da onlar için duâ ederdi.¹

Altıncısı: Günahları itiraf etmek sûretiyle Allah Teâlâ'ya tevessülde bulunmaktır:

{قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِذْ هُوَ الْغُدُّوَرُ الرَّحِيمُ} [سورة القصص الآية: ١٦]

"(Musa) Rabbim! Doğrusu ben, (öldürmemi emretmediğin cana kıyarak) kendime zulmettim. Beni bağışla, dedi. Allah da onu bağışladı. Çünkü Allah, (kullarının günahlarını) çok bağışlayan ve (onlara) merhametli olandır."²

¹ Buhâri

² Kasas Sûresi: 16

İkinci Kısım: Meşrû (câiz) olmayan tevessül:

Bu tevessül, ölülerden kendisi için duâ edip şefa'at istemek veya Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in yüce makamı ile veya yaratılanın zâtı ile veyahut da hakkı ile tevessülde bulunmaktır.

Bunun açıklaması şöyledir:**1. Ölülere yalvarıp yakarmak, câiz değildir:**

Çünkü hayatta iken gücü yettiği gibi, öldükten sonra ölünün duâ etmeye gücü yetmez. Ölülerden şefa'at istemek de câiz değildir. Çünkü Ömer b. Hattâb, Muâviye b. Ebî Süfyan ve onlarla birlikte sahâbe-Allah onlardan râzı olsun- ve onlara en güzel bir şekilde uyan tâbîin, yağmur yağmadığında Abbas-Allah ondan râzı olsun- ve Yezîd b. Esved-Allah ondan râzı olsun- gibi hayatta olanlardan, Allah Teâlâ'nın yağmur yağdırması için duâ etmesini isteyerek onunla tevessülde bulunmuş ve ondan şefa'atçi olmasını istemişlerdir.

Onlar ne Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in, ne de başkasının kabrinin yanında tevessülde bulunmuşlar veya şefa'atçi olmasını istemişler veyahut Allah Teâlâ'nın yağmur

yağdırması için duâ etmesini istemişlerdir. Aksine onlar, Abbas ve Yezîd gibi hayatta olanlara yönelmişlerdir. Nitekim Ömer-Allah ondan râzı olsun- şöyle demiştir:

"Allahım! Şüphesiz ki bizler, (hayatta iken yağmur yağdırman için) senin peygamberinle sana tevessülde bulunur, sen de bize yağmur yağdırırdın. Artık peygamberimizin amcası Abbas ile sana (yağmur yağdırman için) tevessülde bulunuyoruz. Bize yağmur yağdır (Allahım!)."

Sahâbe-Allah ondan râzı olsun-, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- ile hayatta iken meşrû tevessülde bulunma imkânı ortadan kalkınca, onun yerine hayatta olan salih kimselerle tevessülde bulunmaya başlamışlardır. Vefâtından sonra Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- ile tevessülde bulunmak câiz olsaydı, sahâbe onun kabrine gelir ve onunla tevessülde bulunabilirlerdi.¹ Onların bunu yapmamaları, ölümlerle tevessülde bulunmanın câiz olmadığına delâlet eder. Sahâbe, ölümünden sonra Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'den kendileri için duâ etmesi veya şefaâtçi olması için tevessülde bulunmamışlardır. Şayet hayatta iken olduğu gibi

¹ Mecmûl-Fetâvâ: İbn-i Teymiyye (1/318)

ölümünden sonra da Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'den duâ etmesini ve şefaathı olmasını istemek câiz olsaydı, sahâbe ondan daha aşağı derecede olan başka birisinden değil de Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'den isterlerdi.

2. Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in veya başka birisinin makamıyla tevessülde bulunmak, câiz değildir:

((إِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوهُ بِجَاهِي، فَإِنَّ جَاهِي عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ))

"Allah'tan bir şey istediğinizde, benim makamımla O'ndan isteyin.Çünkü benim makamım, Allah katında büyüktür."¹

Bu hadis, uydurmadır.İslâm âlimlerinin yazdıkları muteber kitapların hiçbirisinde bu hadisin aslı yoktur. İlim ehliinden hadis bilen hiç kimse de bu hadisi zikretmemiştir.

¹ Bu hadisin başka bir rivâyeti vardır ki, o da şöyledir:

((تَوَسَّلُوا بِجَاهِي، فَإِنَّ جَاهِي عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ))

"Benim makamımla (Allah'a) tevessülde bulunun.Çünkü benim makamım Allah katında büyüktür." Bu hadis de uydurmadır. (Mütercim)

Bir meselede delil sahih olmadığına göre, onunla amel etmek de câiz değildir. Çünkü ibâdetler, ancak sahih ve açık bir delille sâbit olur.

3. Yaratılanın zâtıyla tevessülde bulunmak, câiz değildir:

Eğer Arapçadaki "Bâ" harfi, kasem (yemîn) için olursa, o takdirde Allah Teâlâ adına yemîn edilmiş olur. Yaratılanla yaratılanın üzerine yemîn etmek olursa, bu câiz değildir. Çünkü hadiste de belirtildiği gibi bu, şirktir. O halde nasıl olur da yaratılanla Allah Teâlâ adına yemîn edilir.

Yok eğer "Bâ" harfi, "sebebiye" için ise, Allah Teâlâ, yaratılana yalvarıp yakarmayı, duâya icâbet etmek için sebep kılmamış ve kullarına da bunu meşrû saymamıştır.

4. Yaratılanın hakkıyla tevessülde bulunmak, iki sebepten dolayı câiz değildir:

Birincisi: Hiç kimsenin, Allah Teâlâ'nın üzerinde hakkı yoktur. Aksine yaratılana lütuf ve ihsanda bulunan, O'dur.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرَ الْمُؤْمِنِينَ} [سورة الروم من الآية: ٤٧]

"Mü'minlere yardım etmek, (lütuf ve ihsan olmak üzere) üzerimize bir haktır.^{1,2}

İtaat edenin mükafatı hak etmesi, onun lütuf ve ikramı hak etmesidir.Yoksa onun bu mükafatı hak etmesi, yaratılanın yaratılardan bir şey karşılığında almış olduğu hak gibi değildir.

İkincisi: Allah Teâlâ'nın lütuf ve ihsanda bulunarak kuluna verdiği bu hak, O'na has olan bir haktır ve buna hiç kimse karışamaz.Bir kimse Allah Teâlâ'ya hak etmediği bir şeyle tevessülde bulunduğunda, kendisiyle hiçbir alakası olmayan bir şeyle tevessülde bulunmuş olur ki bu, kendisine hiçbir fayda vermez.

((مَنْ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ إِلَى الصَّلَاةِ فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ السَّائِلِينَ عَلَيْكَ وَأَسْأَلُكَ بِحَقِّ مَمْشَايَ هَذَا فَإِنِّي لَمْ

¹ Bu hak, Allah Teâlâ'dan bir lütuf ve ihsan olmak üzere kulları için kendi üzerine farz kıldığı bir haktır.Nitekim buna benzer bir âyet-i kerîmede Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır: "**Rabbimiz** (kullarına bir lütuf ve ihsan olmak üzere) **merhamet etmeyi kendine farz kıldı....**" En'am Sûresi: 54 (Mütercim)

² Rûm Sûresi: 47

أَخْرَجَ أَشْرًا وَلَا بَطْرًا وَلَا رِيَاءً وَلَا سُمْعَةً، وَخَرَجْتُ اتِّقَاءَ
سَخَطِكَ وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِكَ فَأَسْأَلُكَ أَنْ تُعِيدَنِي مِنَ النَّارِ
وَأَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، أَقْبَلَ
اللَّهُ عَلَيْهِ بِوَجْهِهِ وَاسْتَغْفَرَ لَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ)) [رواه أحمد

وابن خزيمة وابن ماجه وحسنه الحافظ عن أبي سعيد الخدري]

"Her kim, namaza gitmek için evinden çıkarken:

Allahım! Niyaz edenlerin senin üzerindeki hakkı ve bu
(câmiye) gidişimin hakkı ile tevessülde bulunarak senden
niyaz ediyorum. Zirâ ben, evimden iftihar etmek, kendimi
beğenmek, gösteriş ve şöhret amacı ile çıkmadım. Gaza-
bindan sakınmak ve rızâna nâil olabilmek için (evimden)
çıktım. Senden, beni cehennem azabından korumanı ve
günahlarımı bağışlamanı diliyorum. Zirâ senden başka
günahları bağışlayan yoktur' derse, Allah ona yüzünü
çevirir ve yetmişbin melek ona istiğfarda bulunur."¹

Bu hadis, sâbit değildir. Zirâ hadisin isnadında Atıyye
el-Avfî adında bir râvi vardır ki bu şahıs, bazı hadisçilerin de

¹ Ebû Saïd el-Hudrî'den Ahmed, İbn-i Huzeyme ve İbn-i Mâce rivâyet etmişler, Hâfız İbn-i Hacer ise hadisin hasen olduğunu söylemiş, ancak Elbânî 'hadisin senedi zayıftır', der.

dediği gibi, zayıf olduğu konusunda âlimler ittifak etmişlerdir.¹ Böyle olunca da akâidle ilgili konuda bu hadis delil olarak gösterilemez.

Sonra, yukarıdaki hadiste belirli bir şahsın hakkı ile Allah Teâlâ'ya tevessülde bulunma diye bir şey sözkonusu değildir.Aksine genel olarak Allah Teâlâ'ya yalvarıp O'ndan isteyenlerin hakkı vardır.Allah Teâlâ'ya yalvarıp O'ndan isteyenlerin hakkı ise, Allah Teâlâ'nın onlara vâ'dettiği gibi, duâlarına icâbet etmektir. Bu, hiç kimsenin Allah Teâlâ'ya farz kılmadığı, bizzat O'nun onlar için kendine farz kıldığı bir haktır. Bu ise yaratılanın hakkı ile değil de Allah Teâlâ'nın doğru vâ'di ile tevessülde bulunmak demektir.

C).YARATILANDAN YARDIM VE İMDAT DİLEMENİN HÜKMÜ:

¹ İbn-i Hacer'in Atıyye el-Avfî hakkında; "Sadûk, çok hata eden, hadisleri tedlis eden ve şii birisiydi" dedikten sonra Elbânî şöyle der:"Ben de derim ki:Atıyye el-Avfî,Ebû Saîd el-Hudrî'den bu hadisi an an (den...den) yaparak rivâyet etmiştir.Ebû Saîd el-Hudrî'den işittiğini açıkça beyan etmemiştir.Bu da hadisin zayıf olması için ikinci bir illettir ki bu şahsın hadisi nasıl hasen olabilir ki? (Mütercim)

İstiâne kelimesi, bir işte yardım ve destek istemek demektir.

İstiğâse kelimesi ise, sıkıntıyı gidermesini istemek, imdat dilemek demektir.

Yaratılardan yardım ve imdat dilemek iki tûrlüdür:

Birincisi: Gücünün yettiği şeylerde yaratılardan yardım ve imdat dilemektir ki, bu câizdir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ} [سورة المائدة من الآية: ٢]

"(Ey mü'minler! Kendi aranızda birbirinizle) iyilik ve takvâda birbirinizle yardımlaşın.(Allah'a isyan ve haddi aşmak gibi) günah ve düşmanlıkta birbirinizle yardımlaşmayın." ¹

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

¹ Mâide Sûresi: 2

{قَاسِطَاتُهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ} [سورة الف-مصم-ن
الآية: ١٥]

"Kendi taraftarından (kavminden) olanı, düşmanına karşı ondan (Musa'dan kendisine) yardım etmesini istedi..."¹

İkincisi: Allah Teâlâ'dan başkasının gücünün yetmediği şeylerde yaratılardan yardım ve imdat dilemektir. Örneğin ölümlerden yardım dilemek, hastalara şifâ vermek, sıkıntıları gidermek ve başına gelen zararı savmak gibi, Allah Teâlâ'dan başkasının gücünün yetmediği konularda hayatta olan kimselerden yardım etmelerini istemektir. Yaratılardan yardım ve imdat dilemenin bu türü câiz değildir ve bu büyük şirktir.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- zamanında münâfıklardan birisi mü'minlere eziyet veriyordu.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : قَوْمُوا نَسْتَعِثُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

¹ Kasas Sûresi: 15

اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ هَذَا الْمُنَافِقِ، فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى
 اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((إِنَّهُ لَا يُسْتَعَاثُ بِي، إِنَّمَا يُسْتَعَاثُ بِاللّٰهِ
 عَزَّ وَجَلَّ)) [رواه الطبراني]

Ubâde b. Sâmit'ten rivâyet olunduğuna göre o der
 ki: Ebû Bekîr-Allah ikisinden de râzı olsun-:

**"Haydi bu münâfiğa karşı Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve
 sellem-'den yardım isteyelim", dedi. Bunun üzerine Rasûlullah
 -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu: "Hiç şüphe yok ki benden
 yardım istenmez, yardım ancak Allah-azze ve celle-'den
 istenir."**¹

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-, hayatta iken gücünün
 yettiği şeylerden olmasına rağmen tevhîdi korumak, şirke
 götüren yolları tıkamak, Rabbine karşı edepli ve mütevâzi
 olmak, ümmetini şirke götüren söz ve fiillerden uyararak
 için kendisi hakkında bu sözün kullanılmasını çirkin
 görmüştür.

¹ Taberânî rivâyet etmiştir.Hadisın râvileri,Buhârî ve Müslim'in
 râvileri gibi sahihtir.Ancak râvilerden birinin İbn-i Lehiâ olması
 sebebiyle hadis zayıftır.İmam Ahmed bu hadisi başka bir lafızla
 rivâyet etmiştir.

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- hayatta iken gücünün yettiği şeylerden olmasına rağmen ondan yardım istenemediğine göre, vefâtından sonra Allah Teâlâ'dan başkasının gücünün yetmediği şeylerde, o kimseden nasıl yardım istenebilir?¹

Bu davranış, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- hakkında câiz olmadığına göre, onun dışındakiler hakkında câiz olmaması daha önce gelir.

3. BÖLÜM

RASÛLULLAH-sallallahu aleyhi ve sellem-, ONUN ÂİLESİ VE ASHÂBI KONUSUNDA GEREKENİN AÇIKLANMASI:

Bu bölüm şu fasıllardan meydana gelmiştir:

Birinci Fası: Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i sevmenin, ona saygı göstermenin, onun hakkında aşırıya gitmekten

¹ "Fethul-Mecid". Sayfa: 196-197

ve onu aşırı şekilde övmekten yasaklamanın farz oluşu, onun Allah Teâlâ katındaki yüksek makamının açıklanması hakkında.

İkinci Fasil: Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e itaat etmenin ve Onu örnek almanın farz oluşu hakkında.

Üçüncü Fasil: Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâmda bulunmanın meşrû oluşu hakkında.

Dördüncü Fasil: Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in âile halkının fazîleti, onlardan nefret etmeden ve aşırıya gitmeden onlar hakkında yapılması gereken şeyler hakkında.

Beşinci fasıl: Sahâbenin fazîleti ve onlar hakkında inanılması gereken şeyler, ehl-i sünnet vel-cemaat müslümanlarının sahâbe arasında meydana gelen olaylar konusunda izledikleri yol.

Altıncı Fasil: Sahâbe ve hidâyet önderi imamlara sövmenin yasak oluşu hakkında.

1. FASIL

RASÛLULLAH-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'İ SEVMENİN, ONU YÜCELTMENİN, ONUN HAKKINDA AŞIRIYA GİTMEKTEN VE ONU AŞIRI BİR ŞEKİLDE METHETMEKTEN YASAKLAMANIN GEREKLİ OLUŞU VE ONUN ALLAH TEÂLÂ KATINDAKİ YÜKSEK MAKAMININ AÇIKLANMASI:

1. RASÛLULLAH-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'İ SEVMEK VE ONU YÜCELTMEK FARZDIR:

Kulun, ilk önce Allah Teâlâ'yı sevmesi gerekir. Çünkü bu, ibâdetlerin en büyüklerindendir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرْوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ} [سورة البقرة الآية: ١٦٥]

"İnsanlardan kimisi Allah'ı bırakıp birtakım putları O'na denk tutar ve Allah'ı sevdikleri gibi onları severler. Ama îmân edenlerin Allah sevgisi, (onlardan) daha kuvvetlidir.(Allah'a şirk koşarak nefislerine) zulmedenler, şayet (âhirette) azabı gördüklerinde, güç ve kuvvetin hepsinin Allah'a âit olduğunu ve Allah'ın azabının çetin olduğunu

önceden bilmiş olsalardı, (Allah'ı bırakıp da putlara tapmazlardı)."¹

Çünkü kullarına, açık ve gizli her nimeti bol bol ihsan eden Rab, O'dur. O'nun sevgisinden sonra, elçisi Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sevgisi gelir. Zirâ Allah Teâlâ'nın dînine dâvet eden, onu haber veren, şeriatını tebliğ eden ve hükümlerini açıklayan, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in kendisidir. Dünya ve âhirette mü'minler için iyilik olarak bir şey hâsıl olmuş ise, bu elçinin eliyle olmuştur. Hiç kimse ona itaat etmeden ve tâbi olmadan cennete giremez.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ: أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا ، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَذَّفَ فِي النَّارِ)) [متفق عليه]

¹ Bakara Sûresi: 165

"Üç haslet kimde bulunursa, o kimse îmânın tadına varmıştır.(Bu üç haslet):Allah ve Rasûlünü her şeyden daha çok sevmek, bir kimseyi ancak Allah için sevmek ve Allah'ın kendisini küfürden kurtardıktan sonra küfre dönmeyi, ateşe atılmayı çirkin gördüğü gibi çirkin görmektir."¹

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sevgisi,Allah Teâlâ'nın sevgisine bağlıdır ve O'nun sevgisinden ayrılamaz.Allah Teâlâ'nın sevgisinden sonra ikinci derecede Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sevgisi gelir.

Nitekim Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sevgisi ve onun sevgisinin -Allah Teâlâ'nın sevgisi hariç- herkesin sevgisinden daha önce gelmesi gerektiği konusunda Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-şöyle buyurmaktadır:

((لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَلَدِهِ
وَوَالِدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ)) [متفق عليه]

¹ Buhârî ve Müslim

"Ben sizden birinize evlâdından, babasından ve bütün insanlardan daha sevimli gelmedikçe, (tam anlamıyla) îmân etmiş sayılmaz."¹

Aksine mü'minin, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i kendi nefsinden daha çok sevmesi gerekir. Nitekim Ömer-Allah ondan râzı olsun-, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e:

"Ey Allah'ın elçisi! Andolsun ki sen, bana -nefsimden başka-, her şeyden daha sevimlisin" deyince, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-: **"Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, ben sana nefsinden daha sevimli olmadıkça, bana tam îmân etmiş olmazsın"** buyurdu.

Bunun üzerine Ömer-Allah ondan râzı olsun-: **"Hiç şüphe yok ki sen, bana nefsimden de sevimlisin (ey Allah'ın elçisi!)"** deyince, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-: **"İşte şimdi oldu ey Ömer!"**² buyurdu.

Bu hadis, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i sevmenin farz olduğuna ve onun sevgisinin, -Allah Teâlâ'nın sevgisi hariç- her şeyin sevgisinden önce geldiğine delâlet etmek-

¹ Buhârî ve Müslim

² Buhârî

tedir.Çünkü Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sevgisi, Allah Teâlâ'nın sevgisine bağılı olup O'nun sevgisinden ayrılamaz. Zirâ onun sevgisi, Allah içindir.

Mü'minin kalbinde, Allah Teâlâ sevgisi arttıkça, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sevgisi de artar, Allah Teâlâ sevgisi azaldıkça, onun sevgisi de azalır. Allah Teâlâ'yı seven herkes, ancak Allah Teâlâ ve O'nun rızası için sever.

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i sevmek, onu yüceltmeyi, ona saygı göstermeyi, ona uymayı, onun sözünü herkesin sözünün üstünde tutmayı ve onun sünnetini yüceltmeyi gerektirir.

Büyük âlim İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle der:

"Beşere duyulan her sevgi ve tâzim, ancak Allah Teâlâ'ya duyulan sevgi ve tâzime bağılı olarak câiz olur. Örneğin Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i sevmek ve ona tâzim göstermek, onu gönderen Allah Teâlâ'ya duyulan saygı ve tâzimin tamamındandır.Çünkü Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'i Allah Teâlâ sevdiği için ümmeti onu sevmekte, Allah Teâlâ ona tâzim gösterdiği için ümmeti ona tâzim göstermekte ve

Allah Teâlâ onu yücelttiği için ümmeti onu yüceltmektedirler. Onu sevmek, Allah Teâlâ'yı sevmenin gereklerindendir. Bundan kasıt; Allah Teâlâ, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e bir heybet ve sevgi vermiştir. Bu sebeple sahâbenin-Allah onlardan râzı olsun- gönüllerinde Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'den daha sevimli, daha heybetli ve daha yüce hiç kimse olmamıştır."

Nitekim Amr b. Âs-Allah ondan râzı olsun- müslüman olduktan sonra şöyle demiştir:

"Hiç şüphesiz ki, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'den daha sevimsiz hiç kimse bana yoktu. Ben müslüman olunca, hiç kimse bana ondan daha sevimli gelmemiştir. Hiç kimse, gözümde ondan daha kıymetli olmamıştır. Onu size vasfetmem istenseydi, buna güç yetiremezdim. Çünkü ben, kendisine olan saygımdan dolayı ona doyasıya bakamazdım."¹

Urve b. Mes'ud, Kureyşin ileri gelenlerine şöyle demiştir:

¹ Buhârî ve Müslim

"Ey kavmim! Allah'a yemîn ederim ki ben, İran hükümdârı Kisrâ'nın, Bizans imparatorunun ve daha nice kralların huzuruna çıktım. Ancak Muhammed'in ashâbının, kendisine tâzim gösterdikleri kadar hiçbir kralın ashâbının, krallarına tâzim gösterdiklerini görmedim. Allah'a yemîn olsun ki ashâbı, tâzimlerinden dolayı Muhammed'e gözlerini dikip bakmıyorlardı. Tükürdüğünde daha henüz tükürüğü yere düşmeden ashâbından birisi avucunu açar ve onuna yüzüne ve göğsüne sürerdi. Abdest aldığı anda abdest suyu üzerinde (onu alabilmek için) neredeyse birbirleriyle kavga ediyorlardı."¹

2. Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'i övmeye aşırıya gitmek ve haddi aşmak, haramdır:

"**Ğuluv**" kelimesi, haddi aşmak demektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ} [سورة النساء م- ن الآية:

[١٧١]

¹ Buhârî ve Müslim

"Ey kitap ehli! Dîniniz konusunda (aşırıya giderek) haddi aşmayın."¹

"İtrâ" kelimesi ise, övgüde haddi aşmak ve övgüde yalan söylemek demektir.

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- hakkında aşırıya gitmekten kasıt:Onu kulluk ve peygamberlik mertebesinin üzerine çıkarmak ve ona ulûhiyet özelliklerinden bir şeyler vererek Allah Teâlâ tarafından onun için takdir olunan haddi, sınırı aşmak demektir.

Örneğin Allah Teâlâ'ya değil de, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'e yalvarıp yakarmak, ondan imdat ve yardım dilemek ve onun adına yemîn etmek gibi...

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- hakkında övgüde haddi aşmaktan kasıt: Onu gereğinden fazla övmek demektir.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- kendisini aşırı bir şekilde övmekten yasaklayarak şöyle buyurmuştur:

¹ Nisâ Sûresi: 171

((لَا تُطْرُونِي كَمَا أَطْرَبَ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ، فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ)) [متفق عليه]

"Hristiyanların Meryem oğlu İsa'yı aşırı bir şekilde övdükleri gibi, beni övmeyin. Ben ancak bir kulum. O halde benim için 'Allah'ın kulu ve elçisidir' deyin."¹

Bunun anlamı; "Hristiyanların Meryem oğlu İsa -aleyhisselâm- hakkında aşırıya giderek onun ilah olduğunu iddiâ ettikleri gibi, beni bâtil bir şekilde övmeyin ve beni överken de haddi aşmayın. Beni, Rabbimin vafsettiği şekilde vafsedin. Benim için Allah'ın kulu ve elçisidir, deyin" demektir.

((عَنْ مُطَرِّفٍ قَالَ، قَالَ أَبِي: إِنِطَلَقْتُ فِي وَفْدِ بَنِي عَامِرٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْنَا: أَنْتَ سَيِّدُنَا، فَقَالَ: السَّيِّدُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، قُلْنَا: وَأَفْضَلُنَا فَضْلًا وَأَعْظَمُنَا طَوْلًا، فَقَالَ: قُولُوا بِقَوْلِكُمْ أَوْ بَعْضُ قَوْلِكُمْ وَلَا يَسْتَجْرِيَكُمْ الشَّيْطَانُ)) [رواه أبو داود بسند صحيح]

¹ Buhârî ve Müslim

Mutarriif'ten rivâyet olunduğuna göre, o der ki: Babam¹ dedi ki: "**Âmir oğulları heyetiyle beraber Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e gitmek üzere yola çıktım.** (Yanına vardığımızda ona): **Sen bizim seyyidimizsin** (efendimizsin), **dedik.**Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-:"**Seyyid, Allah Tebâreke ve Teâlâ'dır.**(O, buna daha lâyıktır) buyurdu. Biz: **Sen, derece ve makam bakımından bizim en fazîletlimiz,güç ve kudret bakımından da en büyüğümüz-sün, dedik.**Bunun üzerine o şöyle buyurdu:"**Bu sözünüzle veya bu iki sözden birisi ile yetinerek konuşun ve mübalağâ etmeyin.Şeytan sizi câiz olmayan şeyi konuşmaya cesâret ettirmesin** (veya şeytan sizi kendisine vekil kılıp kendi lisanı ile konuşturmasın)."²

((عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا سَيِّدَنَا وَابْنَ سَيِّدِنَا وَيَا خَيْرَنَا وَابْنَ خَيْرِنَا. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ! قُولُوا بِقَوْلِكُمْ وَلَا يَسْتَهْوِيَنَّكُمْ الشَّيْطَانُ. أَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ

¹ Mutarriif'in babasının adı, Abdullah b. Şihhir'dir. (Mütercim)

² Ebû Dâvûd sahih bir senedle rivâyet etmiştir.

اللَّهُ وَرَسُولُ اللَّهِ. وَاللَّهُ مَا أَحَبُّ أَنْ تَرْفَعُونِي فَوْقَ مَا رَفَعَنِي
اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ (([رواه الإمام أحمد]

Enes b.Mâlik'ten-Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, bir adam Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'e:

"Ey bizim efendimiz, bizim efendimizin oğlu, bizim en hayırlımız,bizim en hayırlınızın oğlu!" dedi.Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-: "Ey insanlar! Kendi sözünüzle söyleyin. Şeytan sizi câiz olmayan şeyi söylemeye cesâret ettirmesin (veya şeytan, sizi kendisine vekil kılarak kendi diliyle konuşturmasın).Ben, Abdullah oğlu Muhammed'im ve Allah'ın elçisiyim.Allah'a yemîn olsun ki ben, Allah-azze ve celle-'nin beni yücelttiği makamdan fazla yüceltmenizden hoşlanmıyorum."¹ buyurdu

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- tartışmasız yaratılmış-ların en fazîletlisi ve en şereflişi olduğu halde: "Sen, bizim efendimizsin" "Sen, bizim en hayırlımanızın", "Sen, bizim en fazîletlimizsin", "Sen, bizim en büyüğümüzün" gibi sözlerle, kendisini övmeyi ashâbına yasaklamıştır.Fakat Peygamber

¹ İmam Ahmed ve Nesâî

-sallallahu aleyhi ve sellem- ashâbını, aşırıya gitmekten ve kendisi hakkında haddi aşmaktan uzak tutmak ve tevhîdi korumak için bundan yasaklamıştır. Onları kulluk mertebelerinin en yüce makamı olan, içerisinde aşırıya gitme olmayan ve akîdeye zarar vermeyen "**Allah'ın kulu**" ve "**Allah'ın elçisi**" diye iki vasıfla vasıflandırmaya yönlendirmiştir.

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-, Allah Teâlâ'nın kendisini yücelterek uygun gördüğü makamdan daha yüksek makama yüceltilmekten hoşlanmamıştır.

Birçok insan, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in bu yasağına aykırı davranarak ona yalvarıp yakarır, ondan imdat ve yardım diler, onun adına yemîn eder ve Allah Teâlâ'dan başka hiç kimseden istenmeyen şeyleri ondan ister hale gelmişlerdir. Nitekim mevlid, kaside ve ilahîlerde bu şeyler yapılmış ve Allah Teâlâ ile Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in hakları birbirinden ayırt edilemez hale gelmiştir.

Büyük âlim İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- "**Nûniyye**"sinde şöyle der:

Hak, Allah'ındır, O'ndan başkasının olamaz,

Kulunun da hakkı vardır, bu ikisi iki haktır.

Siz, bu iki hakkı bir hak haline getirmeyin,

Birbirinden ayırt etmeden ve yaklaştırmadan.

3. Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in Allah Teâlâ katındaki yüksek makamının açıklanması:

Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'i Allah Teâlâ'nın methettiği gibi methodip onun yüksek makamını açıklamak, Allah Teâlâ'nın üstün kıldığı makamını zikretmek ve buna inanmakta bir sakınca yoktur.Allah Teâlâ'nın, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e verdiği bir yüksek makamı vardır.

Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem- Allah Teâlâ'nın kulu ve elçisi, tartışmasız yaratılmışların en hayırlısı ve fazîletlisidir. Cinler ve insanların hepsine birden gönderilen Allah Teâlâ'nın elçisidir.O, rasûllerin en fazîletlisi ve peygamberlerin sonuncusudur.Ondan sonra (kıyâmete kadar) başka bir peygamber gelmeyecektir.

Allah Teâlâ, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in gönlünü açmış, adını yüceltmış ve ona aykırı davrananları zelîl kılıp alçaltmıştır.

Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem- (kıyâmet günü Allah Teâlâ'nın huzurunda şefaât edeceği) **Makam-ı Mahmûd**'un sahibidir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{عسى أن يبعثك ربك مقاما محمودا} [سورة الإسراء الآية: ٧٩]

"(Ey Muhammed! Kıyâmet günü insanlara şefaât etmen için) **Rabbinin seni övülen makama göndereceğini umabilirsin.**"¹

Yani Allah Teâlâ, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e kıyâmet gününün o dehşetli sahnesinden rahatlatması için insanlara şefaât etme iznini verdiği makam, Makam-ı Mahmûd'dur.

Bu makam, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e has olan ve ondan başka hiçbir peygambere verilmeyen makamdır.Çünkü o, yaratılmışların Allah Teâlâ'dan en çok

¹ İsrâ Sûresi: 79

korkanıdır.Nitekim Allah Teâlâ onun huzurunda sesi yükseltmeyi mü'minlere yasaklamış ve onun yanında seslerini kısınları överek şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ * إِنَّ الَّذِينَ يَغْضَوْنَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلنَّفْيِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ * إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنَ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ * وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ {سورة الحجرات ٢: ٥ - ٥}

"Ey îmân edenler! (Ona hitap ederken) seslerinizi Peygamberin sesinin üzerine yükseltmeyin.Birbirinize bağırdığınız gibi, ona yüksek sesle bağırmayın.Yoksa siz farkında olmadan amelleriniz boşa gidiverir.Rasûlullah'ın huzurunda seslerini kısın-lar var ya, işte onlar, Allah'ın kalplerini takvâ ile imtihan ettiği kimselerdir.Onlar için bağışlanması ve büyük bir mükâfat (cennet) vardır.(Ey Muhammed!) Seni odaların arkasından (yüksek sesle) çağıranların çoğu, (sana nasıl davranacaklarını) akıl etmeyen

kimselerdir.Şayet onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi, elbette bu onlar için (Allah katında) daha hayırlı olurdu.Allah (bilmedikleri için işledikleri günahları ve Rasûlullah'a karşı saygısız davranmalarını) çok bağışlayan ve (onları hemen cezâlandırmayarak onlara) çok merhametli olandır."¹

İmam İbn-i Kesîr-Allah ona rahmet etsin- de bu konuda şöyle der:

"Allah Teâlâ, bu âyetlerde Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'e saygı göstermek,ona ihtiram duymak, hürmet etmek, onu yüceltmek ve onun huzurunda seslerini onun sesinin üzerine yükseltmemek gibi konularda mü'min kullarını terbiye etmektedir.Yine, Allah Teâlâ insanların birbirlerini çağırdıkları gibi, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i 'Ey Muhammed!' diye çağdırmaktan mü'min kullarını yasaklamıştır.Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem- ancak risâlet ve nübüvvet sıfatıyla çağırılır ve ona:'Ey Allah'ın Elçisi!Ey Allah'ın Peygamberi!' diye seslenilir.

¹ Hucurât Sûresi: 2-5

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

**{ لا تجعلوا دعاء الرسول بينكم كدعاء بعضكم بعضا } [سورة النور
من الآية: ٦٣]**

"(Ey mü'minler!) **Rasûlullah'ı, kendi aranızda çağırır gibi, (ey Muhammed! diye) çağırmayın.**(Fakat onu ey Allah'ın peygamberi! Ey Allah'ın elçisi! diyerek şereflendirin)." ¹

Yine Allah Teâlâ, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e **"Ey Peygamber", "Ey Rasûl"** diye seslenmiştir.

Allah Teâlâ ve O'nun melekleri, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât² ve selâmda bulunmuş, kullarına da kendisine salât ve selâmda bulunmalarını emretmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

¹ Nûr Sûresi: 63

² Hiç şüphe yok ki Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâm getirmek, en faziletli ve mü'mini Allah'a yaklaştıran en büyük amellerdendir. Bir müslüman, O'na salât ve selâm getirmekle, Rabbinden de salât ve selâma, cennette derecesinin yükselmesine, sevaplarının artmasına, günahlarının bağışlanmasına, dünya ve âhirette mutluluğa nâil olur. (Mütercim)

**{ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ
وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا } [سورة الأحزاب الآية: ٥٦]**

"Hiç şüphesiz ki Allah ve O'nun melekleri, Peygamber'e salavât getirirler. Ey îmân edenler! Siz de ona salavât getirin ve ona (İslâm'ın selâmı ile) selâm verin."¹

Fakat Kur'an ve sünnetten sahih bir delil getirmeden Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-i methetmek için, belirli bir vakit veya belirli bir şekil tahsis edilemez. Doğum günü olduğunu iddiâ ederek o günü ona övgüye has kılıp mevlid kandilini kutlayanların yaptıkları şey, çirkin bir bid'attır.

Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-in sünnetini yüceltmenin, sünnetine göre hareket etmenin, ona göre hareket etmenin gerektiğine ve sünnetin, Kur'an-ı Kerîm'den sonra ikinci derecede geldiğine inanmak da, ona olan saygıdandır. Çünkü Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-in sünneti, Allah Teâlâ'dan gelen bir vahiydir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

¹ Ahzâb Sûresi: 56

{وما ينطق عن الهوى * إن هو إلا وحي يوحى} [سورة النجم: ٣-٤]

"O (Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-) hevâ ve arzusuna göre konuşmaz.O (Kur'an ve sünnet), vahyedilen vahiyden başka bir şey değildir."¹

Sünnetten şüphe duymak, onu küçümseyip hafife almak veya sünnetin rivâyet edilen yolları, senedleri veya anlamlarının açıklanması hakkında bilgisizce ve ihtiyatsız konuşmak, câiz değildir.

Nitekim günümüzde câhiller, özellikle de eğitimin ilk merhalesindeki yeni yetişen gençler, birkaç kitap okumalarının dışında ve bilgisizce, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine karşı pervasızca ve cüretkâr konuşmaya yeltenip hadisleri zayıf ve sahih, râvilerinin de doğruluğu hakkında tartışmaya başlamışlardır.Bu davranış, hem kendileri, hem de İslâm ümmeti için büyük bir tehlikedir.Bu kimselerin Allah Teâlâ'dan korkmaları ve haddi aşmamaları gerekir.

¹ Necm Sûresi: 3-4

2. FASIL

RASÛLULLAH-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'E İTAAT ETMENİN VE ONU ÖRNEK ALMANIN FARZ OLUŞU:

Emirlerini yerine getirmek ve yasaklarını da terketmek sûretiyle Peygamber-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'e itaat etmek, farzdır. Allah Teâlâ birçok âyette ona itaat etmeyi emretmiş ve kimi zaman ona itaat etmeyi, kendisine itaat etmekle birlikte zikretmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:
**{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ } [سورة النساء مـ ن
 الآية: ٥٩]**

"Ey îmân edenler! Allah'a itaat edin. Peygamber'e de itaat edin..."¹

Bu âyet gibi, daha birçok âyet vardır.

Allah Teâlâ, bazen Rasûlullah-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'e itaati tek başına zikretmektedir.

¹ Nisâ Sûresi: 59

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{من بطع الرسول فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَن تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا -يَهُم حَفِظًا} [سورة النساء الآية : ٨٠]

"Kim, (dâvetine uymak ve sünnetine göre yaşamak sûretiyle) **Rasûle itaat ederse**, (dâvetine uyarak ve emrine göre yaşayarak) Allah'a itaat etmiş (gibi) olur. Kim de (Allah'a ve Rasûlüne itaat etmekten) yüz çevirirse, (ey Muhammed!) **Biz seni onların üzerine bir gözetleyici olarak göndermedik.**"¹

{وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ -وَل لَّعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ} [سورة النور الآية: ٥٦]

"Namazı dosdoğru kılın, zekâtı (hak edene) verin ve Rasûle itaat edin. Umulur ki merhamet olunursunuz."²

Allah Teâlâ, Rasûlüne karşı gelenleri kimi zaman (cehennem azabıyla) tehdit etmiştir.

{قُلِحَذَرَ الَّذِينَ يَخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} [سورة النور من الآية: ٦٣]

¹ Nisâ Sûresi: 80

² Nûr Sûresi: 56

"O'nun (Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in) emrine aykırı hareket edenler, (kalplerine küfür, münâfıklık veya bid'at fitnesi veya dünyada öldürülmek, had cezâsı uygulanmak, hapsedilmek veya başka âcil bir ceza ile cezalandırılmak sûretiyle) başlarına bir belânın gelmesinden veya kendilerine acıklı bir azabın isabet etmesinden sakınsınlar."¹

Allah Teâlâ, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e itaat ederek ona uymayı, kulunu sevmesi ve günahlarını bağışlaması için bir vesile kılmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِيْ يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ} [سورة آل عمران الآية: ٣١]

"(Ey Muhammed!) De ki:Allah'ı gerçekten seviyorsanız, bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.Allah, (mü'min kullarının günahlarını) çok bağışlayan ve (onlara) çok merhametli olandır."²

Allah Teâlâ, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e itaat etmeyi hidâyet, ona karşı gelmeyi ise, dalâlet saymıştır.

¹ Nûr Sûresi: 63

² Âl-i İmrân Sûresi: 31

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حَمَلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْإِبْلَاجُ الْمَمِينِ} [سورة النور الآية: ٥٤]

"(Ey Muhammed!) De ki: Allah'a itaat edin. Rasûle de itaat edin. Yüz çevirirlerse, Rasûlün sorumluluğu kendisine yüklenen risâleti tebliğ etmek, sizin sorumluluğunuz ise, size yüklenen (emrolunduğunuz görev)leri yerine getirmenizdir. Eğer ona itaat ederseniz, doğru yolu bulursunuz. Rasûle düşen (onun görevi), ancak (Rabbinden gelen risâleti) açık-seçik duyurmaktır."¹

{فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمِنْ أَصْلٍ مِمَّنْ تَبِعَ هَوَاهُ بَغِيرَ هُدًى مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ} [سورة القصص الآية: ٥٠]

"(Ey Muhammed!) Eğer sana (kitap getirmek sûretiyle) cevap vermezlerse, bilmelisin ki onlar, hevâlarına uymaktadırlar. Allah'tan bir doğru yolu gösterici olmaksızın kendi hevâsına uyan kimseden daha sapık kim olabilir?

¹ Nûr Sûresi: 54

Şüphesiz ki Allah, (emrine aykırı hareket ederek haddi aşan) zâlimler topluluğunu asla doğru yola iletmez."¹

Allah Teâlâ, ümmeti için onda alınması gereken güzel örnekler olduğunu haber vermiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَ
وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا} [سورة الأحزاب الآية: ٢١]

"(Ey mü'minler!) Andolsun ki sizin için, Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Rasûlullah'ın (söz, fiil ve her halinde) güzel bir örnek vardır."²

İbn-i Kesîr-*Allah ona rahmet etsin*- bu konuda şöyle der:

"Bu âyetler, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i söz, fiil ve her halinde örnek alıp taklit etme konusunda büyük bir esastır.Bu sebeple Allah Teâlâ insanlara, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in Hendek savaşındaki sabrı, sabırdaki metâneti, düşmana karşı cephede yılmadan duruşu, mücâhedesı ve

¹ Kasas Sûresi: 50

² Ahzâb Sûresi: 21

Rabbinden sıkıntısını gidermesini beklemesi gibi konularda onu örnek almayı emretmiştir. Allah'ın salât ve selâmı, kıyâmete kadar dâimâ onun üzerine olsun."

Allah Teâlâ, Kur'an'da yaklaşık 40 yerde Rasûle itaat edip ona uymayı emretmiştir. İnsanlar, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirdiği dîni tanıyıp ona uymaya, yeme ve içmeden daha muhtaçtırlar. Zîrâ insan yemez ve içmezse, dünyada ölür. Ancak Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e itaat etmeyi ve ona uymayı kaybederse, sürekli bir azaba ve bedbahtlığa maruz kalır. Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-, ibâdetlerin edâ edilmesi konusunda kendisinin örnek alınmasını ve kendisinin edâ ettiği şekilde edâ edilmesini emrederek şöyle buyurmuştur:

((وَصَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي)) [رواه البخاري]

"Beni namaz kılarken gördüğünüz gibi namaz kılın."¹

(Yani namazı benim kıldığım şekilde kılın).

((خُذُوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ)) [رواه مسلم]

¹ Buhârî

"Hac ile ilgili ibâdetlerinizi ben alın."¹

(Yani benim yaptığım şekilde hac yapın).

((مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ)) [متفق عليه]

"Her kim, işimiz (dînimiz) üzere olmayan bir amel işlerse, o işlediği şey reddolunmuştur (bâtıldır ve kendisine itibar edilmez)."²

((... فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي)) [متفق عليه]

"Her kim, benim sünnetimden yüz çevirirse, benden değildir."³

Bunlardan başka, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-i örnek almayı emreden ve ona aykırı hareket etmeyi yasaklayan daha nice âyet ve hadisler vardır.

3. FASIL

¹ Müslim

² Buhârî ve Müslim

³ Buhârî ve Müslim

RASÛLULLAH-sallallahu aleyhi ve sellem-'E SALÂT VE SELÂM GETİRMENİN MEŞRÛ OLUŞU:

Allah Teâlâ'nın, ümmetine meşrû kıldığı haklardan birisi de, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâm getirmektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

**﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ
وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ [سورة الأحزاب الآية: ٥٦]**

"Hiç şüphesiz ki Allah ve O'nun melekleri, Peygamber'e salavât getirirler.Ey îmân edenler!Siz de ona salavât getirin ve onu (İslâm'ın selâmı ile) selâmlayın."¹

"**Salât**" kelimesinin ne anlama geldiği konusunda şu rivâyet edilmiştir:

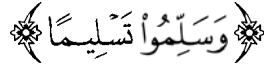
Allah Teâlâ'nın kuluna salât etmesi; onu meleklerinin yanında methetmesidir.

Meleklerin salât etmesi; ona duâ etmesidir.

¹ Ahzâb Sûresi: 56

İnsanların salât etmesi ise; onun için Allah Teâlâ'dan istiğfarda bulunmasıdır.¹

Allah Teâlâ bu âyette, yüce katında yakın meleklerin yanında kulu ve peygamberinin makamını övdüğünü ve meleklerin de ona istiğfarda bulunduğunu haber vermiştir. Sonra Allah Teâlâ aşağı âlem olan yeryüzü sakinlerine ona salât ve selâm getirmelerini emretmiştir. Böylece göklerle yeryüzü sakinlerinin övgüleri birleşmektedir.

Âyetin bu kısmı; **"Yani onu İslâm'ın selâmı ile selâmlayın"** anlamındadır.

Bir müslüman, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât getirdiği zaman, salât ve selâmı birlikte zikretmesi, sadece birisiyle yetinmemesi gerekir.Örneğin sadece: "sallallahu aleyh" veya "aleyhisselâm" dememesi gerekir. Çünkü Allah Teâlâ, her ikisini birlikte söylemeyi emretmiştir.

¹ Buhârî, Ebul-Âliye'den zikretmiştir.

Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâm getirmenin meşrû olduğu yerlerde, salât ve selâm getirmek, kimi zaman farz, kimi zaman da müekked sünnettir. Nitekim İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- "**Celâul-Efhâm**" adlı eserinde salât ve selâm getirilen 41 yer zikretmiş ve sözüne şöyle başlamıştır:

Birinci Yer: En önemlisi ve en müekked olanı, namazın sonundaki son oturuşta olanıdır.

Nitekim İslâm âlimleri, namazın sonundaki son oturuşta salât ve selâm getirmenin meşrû olduğunda oybirliğine, farz olup olmadığı konusunda ise görüş ayrılığına varmışlardır.¹

İbn-i Kayyim daha sonra başka yerleri zikretmiştir.

Bu yerler: Kunut duâsının sonunda, Cuma ve bayram namazları ile istiskâ namazı hutbelerinde, müezzin ezânı bitirdikten sonra, duâ ederken, mescide girerken, mescidden çıkarken ve Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in adı anıldığı zaman salât ve selâm getirmek meşrûdur.

¹ "**Celâul-Efhâm**". Sayfa: 222-223

İbn-i Kayyim-Allah ona rahmet etsin- daha sonra Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâm getirmekten elde edilecek faydalardan 40 tanesini zikretmiştir.¹

Bu faydalardan bazıları şunlardır:

1. Böylelikle Allah Teâlâ'nın emri yerine getirilmiş olur.
2. Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e bir defa salât ve selâm getiren, Allah Teâlâ tarafından on defa salât ve selâma nâil olur.
3. Duâ etmeye başlarken, duânın başında salât ve selâm getirirse, duânın kabul olunması umulur.
4. Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâm getirir ve onun için Allah Teâlâ'dan vesîlesi isterse, şefaatine nâil olur.
5. Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâm getirmek, günahların bağışlanmasına vesile olur.
6. Kendisine salât ve selâm getirene, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in onun selâmına karşılık vermesine

¹ "Celâul-Efhâm". Sayfa: 302

vesile olur.Allah Teâlâ'nın salât ve selâmı, bu kıymetli peygamberin üzerine olsun.

4. FASIL

RASÛLULLAH-*sallallahu aleyhi ve sellem*-İN ÂİLE HALKININ FAZÎLETİ, ONLARDAN NEFRET ETMEDEN VE ONLAR HAKKINDA AŞIRIYA GİTMEDEN YAPILMASI GEREKEN ŞEYLER:

Ehl-i Beyt, kendilerine sadaka verilmesi haram olan Peygamber-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'in âilesidir ki bunlar: Ali, Câfer, Akîl ile Abbas'ın-Allah onlardan râzı olsun- âileleri, Abdulmuttalib oğlu Hâris oğulları, Peygamber-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'in hanımları ve kızlarıdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا} [سورة الأحزاب الآية: ٣٣]

"(Ey Peygamber hanımları!) Evlerinizde oturun (ve ihtiyaç dışında evlerinizden dışarı çıkmayın.) Eski câhiliye kadınlarının açılıp saçıldıkları gibi açılıp-saçılmayın (güzelliğinizi göstermeyin).Namazı dosdoğru kılın, zekâtı (Allah'ın farz kıldığı şekilde hak edene) verin, (emir ve yasaklarında) Allah'a ve Rasûlüne itaat edin.Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."¹

İbn-i Kesîr-Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle der:

"...Kur'an'ı düşünerek okuyan kimse, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in hanımlarının Allah Teâlâ'nın şu sözüne dâhil olduklarında şüphe etmez:
{إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا}
[سورة الأحزاب من الآية: ٣٣]

¹ Ahzâb Sûresi: 33

"Ey Ehl-i Beyt!Allah sizden,sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."¹

Çünkü sözün gelişi, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in hanımlarından bahsetmektedir.

Nitekim bütün bunlardan sonra Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

{وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا} [سورة الأحزاب الآية: ٣٤]

"(Ey Peygamber hanımları!) Evlerinizde okunmakta olan Allah'ın âyetlerini ve hikmeti (Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetini) hatırlayın.(Ona göre yaşayın ve onun kıymetini iyi bilin.Zirâ bu,Allah Teâlâ'nın sizin üzerinizdeki nimetlerindendir).Şüphesiz ki Allah, (her şeyin içyüzünü) hakkıyla bilen ve (her şeyden) hakkıyla haberdâr olandır."²

Katâde ve başkaları âyetin bu kısmını şöyle açıklamışlardır:

¹ Ahzâb Sûresi: 33

² Ahzâb Sûresi: 34

"Yani evlerinizde Allah Tebâreke ve Teâlâ'nın, Kur'an ve sünnetten, Rasûlü-sallallahu aleyhi ve sellem-'e indirdiği şeyleri bilin."

İnsanlar arasından sadece sizin sahip olduğunuz bu nimeti hatırlayın: Vahiy, diğer insanlar arasından sadece sizin evlerinize inmektedir.Ebû Bekir Sıddık'ın kızı Sıddıka Âişe-Allah ondan ve babasından râzı olsun- bu nimete en lâıyk ve bu umûmî rahmete en has olandır.Çünkü -Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in de belirttiği gibi- onun yatağından başka hiçbir hanımının yatağında vahiy inmemiştir.

Bazı âlimler de şöyle demişlerdir:

"Çünkü Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- onun dışında bâkire bir kızla evlenmemiştir.Âişe'nin yatağında, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'den başkası uyumamıştır." (Yani Âişe, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'den başkasıyla evlenmemiştir.) Bu sebeple bu meziyete sadece onun sahip olması ve bu yüce makamın yalnızca ona âit olması daha yerinde olur.Fakat Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in eşleri, kendi âilesinden olduğuna göre onlar, bu isme yakın olmaya daha lâıyktırlar."¹

¹ İbn-i Kesîr'in sözü burada bitmiştir.

Ehl-i sünnet vel-cemaat, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in âilesini sever, onlara dostluk besler ve Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in onlar hakkındaki vasiyetini muhafaza ederler.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- Ğadîr Hûm denilen yerde bu konuda şöyle buyurmuştur:

((وَأَهْلُ بَيْتِي، أَذْكُرُّكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي، أَذْكُرُّكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي)) [رواه مسلم]

"Ehli beytim.Ehli beytime iyi davranmanız konusunda size Allah'tan korkmanızı hatırlatırım.Ehli beytime iyi davranmanız konusunda size Allah'tan korkmanızı hatırlatırım.Ehli beytime iyi davranmanız konusunda size Allah'tan korkmanızı hatırlatırım."¹

Ehl-i sünnet vel-cemaat, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in âilesini sever ve onlara kıymet verirler.Çünkü onları sevmek ve onlara kıymet vermek, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'i sevmek ve ona kıymet vermek demektir. Bu ise Abbas ve oğulları, Ali ve oğulları ile ilk müslümanların

¹ Müslim

izledikleri yol gibi, ehli beytin sünnete uymaları ve İslâm üzere olmaları şartını yerine getirmeleri gerekir. Ehl-i Beytten olsa bile, sünnete aykırı hareket eden ve İslâm'a göre yaşamayana dostluk beslemek câiz değildir.

Ehl-i sünnet vel-cemaat, Ehl-i Beyte karşı itidalli ve insafî bir tavır takınırlar. Ehl-i sünnet vel-cemaat, dîndâr ve doğru yolda olan kimselere dostluk besler, Ehl-i Beytten olsa bile, sünnete aykırı hareket eden ve dînden sapanlardan uzak dururlar.Çünkü Ehl-i Beytten ve Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in akrabası olması, Allah Teâlâ'nın dîni üzere olmadıkça kendisine hiçbir fayda sağlamaz.

Nitekim Ebû Hureyre'den-Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle der:

((قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : {وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ} قَالَ: يَا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ! أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا اشْتَرُوا أَنْفُسَكُمْ، لَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ! لَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، يَا عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ! لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ

شَيْئًا، وَيَا صَفِيَّةَ عَمَّةَ رَسُولِ اللَّهِ! لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، وَيَا فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ! سَلِّينِي مَا شِئْتَ مِنْ مَالِي، لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا. (([رواه البخاري]

'''(Ey Muhammed! Kendilerine azabımızın gelmezden önce) yakın akrabaları uyar.¹ Âyeti nâzil olunca, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- (kavmini topladı ve onlara) şöyle dedi: Ey Kureyş topluluğu! -veya buna benzer bir söz söyledi- kendinizi (Allah'ın azabından) kurtarın (müslüman olun, Allah'ın azabından kurtulun). Ben, Allah'tan gelecek hiçbir şeyi sizden savamam. Ey Abdi Menâf oğulları! Ben, Allah'tan gelecek hiçbir şeyi sizden savamam. Ey Abdulmuttalib oğlu Abbas! Ben, Allah'tan gelecek hiçbir şeyi senden savamam. Ey Rasûlullah'ın halası Safiyye! Ben, Allah'tan gelecek hiçbir şeyi senden savamam. Ey Muhammed'in kızı Fâtıma! Malımdan dilediğini benden iste, sana vereyim. Ancak ben, Allah'tan gelecek hiçbir şeyi senden savamam."²

Başka bir hadiste şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ بَطَأَ بِهٖ عَمَلُهُ لَمْ يُسْرِعْ بِهٖ نَسَبُهُ)) [رواه مسلم]

¹ Suarâ Sûresi: 214

² Buhârî ve Müslim

"Kimin ameli,kendisini saadet mertebesine ulaşmak-
tan geri bırakırsa, onun soyu kendisini öne almaz (soy ve
şerefi,onu Allah'a yaklaştırmaz.Ancak sâlih ameli onu Allah'a
yaklaştırır)."¹

Ehl-i sünnet vel-cemaat,Ehl-i Beytin bazıları hakkında
aşırıya giden ve mâsum olduklarını iddiâ eden **Râfızîlerin**²,
dîni dosdoğru yaşayan Ehl-i Beyte düşmanlık eden, onları
karalayan ve onlar hakkında kötü konuşan **Nâsibîlerin**³,
Ehl-i Beyt ile tevessülde bulunarak onları Allah Teâlâ'nın
dışında rabler edinen bid'atçılarla hurâfecilerin yolundan
uzak dururlar.

¹ Müslim

² **Râfızîler**:Râfıza mezhebine mensup kimselerdir.Bunlar Şiânın
aşırıları olup, Hz.Ebû Bekir ve Ömer'in halifelliğini kabul ettiği için
Zeyd b. Ali Hüseyin'i terketmişler ve daha önce dedesinden yardımı
esirgedikleri gibi, Kûfe'de yardımı ondan da esirgemişlerdir.Böylece
onlara **Râfıza** veya **Ravâfız** denilmiştir. Bunlar **Zeydiyye**, **İmâmiyye**
ve **Keysâniyye** olmak üzere üç gruba ayrılmışlardır.Bu üç grup da
kendi aralarında birçok gruba ayrılmışlardır. Râfıza kelimesi, bazı
âlimler tarafından Şiâ anlamında kullanılmıştır.Akâid meselesinde
Şiânın çok azı ehli sünnet'e olmak üzere,bir kısmı **Müşebbihe**'ye, bir
kısmı da **Mu'tezile**'ye uyar. (Mütercim)

³ **Nevâsıb** ya da **Nâsıbe (Nâsibîler)**: Hz. Ali ve Ehli Beyt'e karşı
düşmanlık eden, onlara dil uzatan, söz ve hareketleriyle onlara
eziyet veren, bununla da yetinmeyerek onların kâfir olduklarını
söyleyip kanlarını akıtmayı helâl görenlerdir.Bunlar, Râfızilerin
karşıtlarıdır. (Mütercim)

Ehl-i sünnet vel-cemaat, bu ve diğer konularda, Ehl-i Beyt ve diğerleri hakkında ifrat ve tefrit, nefret ve aşırıya gitmenin olmadığı, itidalli bir metod ve dosdoğru bir yol üzeredirler.

İslâm üzere dosdoğru yaşayan Ehl-i Beyt, kendileri hakkında aşırıya gitmeyi reddeder ve aşırıya gidenlerden uzak dururlar.

Nitekim mü'minlerin emîri Ali-Allah *ondan râzı olsun*- kendisi hakkında aşırıya gidenleri ateşle yakmıştır.Abdullah b. Abbas-Allah *ondan râzı olsun*- onların öldürülmeleri gerektiği konusunda Hz.Ali'yi desteklemişti.Fakat o, ateşle yakmak yerine kılıçla öldürülmeleri gerektiği görüşündeydi.Hz.Ali, aşırıya gidenlerin başı olan Abdullah b. Sebe'yi öldürmeyi istemiş, fakat o kaçıp gizlenmiştir.

5. FASIL

SAHÂBENİN FAZÎLETİ, ONLAR HAKKINDA İNANILMASI GEREKEN ŞEYLER VE EHL-İ SÜNNET VEL-CEMAAT MÜSLÜMANLARININ SAHÂBE ARASINDA VUKÛ BULAN OLAYLAR KONUSUNDA İZLEDİKLERİ YOL:

Sahâbeden kasıt nedir? Onlar hakkında nasıl inanılması gerekir?

Sahâbe, sahâbî'nin çoğuludur. Sahâbî, mü'min olarak Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- ile karşılaşan ve bu hal üzere ölen kimsedir.

Sahâbe hakkında inanılması gereken şey; İslâm'a ilk giren, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte yaşayan ve onunla beraber cihad eden kimseler olmaları sebebiyle onlar, ümmetin en fazîletlileri ve dönemlerin en hayırlısıdır.

Nitekim Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerîm'de onları methederek şöyle buyurmaktadır:

**{وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ
بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ} [سورة التوبة الآية: ١٠٠]**

"(Allah'a ve Rasûlüne îmânda insanları) geçen Muhâcirler ile Ensar ve onlara güzelliikle tâbi olanlar var ya işte Allah, (Allah'a ve Rasûlüne itaatlarından dolayı) onlardan razı olmuş, onlar da (itaat ve îmânlarına karşılık onlara bahşettiği büyük mükafattan dolayı) O'ndan râzı olmuşlardır. Allah, içinde ebedî olarak kalmak üzere onlara altından nehirler akan cennetler hazırlamıştır. İşte büyük kurtuluş budur."¹

Allah Teâlâ başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

{محمد رسولُ الله والذين معه أشدُّاء على الكفار رحمـاء بيـهم نراهم ركعاً سجداً يبتغونَ فضلاً من الله ورضـواً سـمـاهم في وجوههم من أثر السجود ذلك مثلهم في التوراة ومثلهم في الإنجيل كزرع أخرج شملأه فآزره فاستغلط فاستوى على سـوفه بعجـب الزراع ليعطي بهم الكفار وعد الله الذين آمنوا وعملوا الصالحات منهم مغفرةً وأجراً عظيماً} [سورة الفتح الآية: ٢٩]

"Muhammed, Allah'ın elçisidir. Beraberinde olanlar da kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları, (namazlarında) rükûya varırken, secde ederken

¹ Tevbe Sûresi: 100

görürsün.Onlar, Allah'tan bir lütuf ve hoşnutluk ümit ederler.(Allah'a itaatlerinin) belirtileri, yüzlerindeki secde izindendir.Onların Tevrat'taki vasıfları budur.İncil'deki vasıfları da şöyledir:Onlar, filizini yarıp çıkarmış, gittikçe onu kuvvetlendirerek kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş bir ekine benzer ki bu, ekicilerin de hoşuna gider.Allah, böylelikle onları (mü'minleri) çoğaltıp kuvvetlendirmekle kâfirleri öfkelenendirir.Allah, onlardan îmân edip salih amel işleyenlere bir mağfiret ve büyük bir ecir (cennet) vâ'detmiştir."¹

Yine başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

{لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ ديارِهِمْ وَأُمَمٌ -وَالَهُمْ بَيْتَةٌ -وَنَقْضًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ} * وَالَّذِينَ تَبَوَّأُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يَحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ} {سورة الحشر الآيات: ٨-٩}

¹ Fetih Sûresi: 29

"(Allah'ın verdiği bu ganimet malları, Kureyş kâfirleri tarafından) yurtları ve mallarından uzaklaştırılan, Allah'tan (dünyada) bir lütuf ve (âhirette ise) rızâ isteyen, (Allah yolunda cihad ederek) Allah'ın dînine ve Rasûlüne yardım eden, fakir muhâcirleredir. İşte onlar, (söz ve fiillerinde) doğru olanların tâ kendileridir. Bir de önceden Medine'yi kendilerine yurt edinen ve (muhâcirlerin hicretinden önce) îmân eden kimseleridir. -Ki onlar kendilerine hicret edenleri sever ve onlara verilen şeylerden (ganimet mallarından) dolayı içlerinde hiçbir çekememezlik duymazlar. Kendileri fakirlik içinde bulunsalar dahi onları kendi nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin cimrilik ve bencilliğinden korunursa, işte onlar, kurtuluşa erenlerin tâ kendileridir."¹

Allah Teâlâ, bu âyetlerde Muhâcirlerle Ensânı methederek onları her türlü hayırlı işlerde öne geçmekle nitelendirmiş, onlardan râzı olduğunu haber vermiş ve onlara cennetleri hazırlamıştır.

¹ Haşr Sûresi: 8-9

Allah Teâlâ, onları kendi aralarında birbirlerine merhametli ve kâfirlere karşı çetin olmakla nitelendirmiştir.

Allah Teâlâ, onları çok rükûya varmak, çok secde etmek ve kalpleri düzgün olmakla nitelendirmiş, onların itaat ve îmân simâlarıyla tanındıklarını belirtmiştir.

Allah Teâlâ, kâfirleri öfkelenmek için onları elçisi Muhammed-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'e arkadaş olarak seçmiştir.

Allah Teâlâ, onları kendisi için, dînine yardım etmek için, O'nun lütûf ve rızasını istemek için vatanlarını ve mallarını terketmek ve (söz ve fiillerinde) doğru olmakla nitelendirmiştir.

Allah Teâlâ, Ensârı hicret, yardım ve gerçek îmân yurdunun sakinleri olmakla nitelendirmiştir.

Allah Teâlâ, Ensârı hicret eden kardeşlerini sevmek ve onları nefislerine tercih etmek, hicret eden kardeşlerini teselli etmek ve cimrilikten uzak olmakla nitelendirmiş, böylece onların kurtuluşa erdiklerini haber vermiştir. Bu sayılan şeyler, onların bazı genel fazîletleridir. Ayrıca onların özel fazîletleriyle mertebeleri vardır ki onlardan kimisi bazı

hususlarda kimisinden üstündür.İslâm dînine ilk girenler olmaları, Allah yolunda cihad etmeleri ve O'nun için hicret etmeleri sebebiyle Allah Teâlâ onlardan râzı olmuştur.

Buna göre sahâbenin en fazîletlileri, râşid halifeler Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali-Allah onlardan râzı olsun-, sonra da cennetle müjdelenen on sahâbîdir.

Cennetle müjdelenen on sahâbî şunlardır:

İlk dört halife ile birlikte Talha, Zubeyr, Abdurrahman b. Avf, Ebû Ubeyde el-Cerrâh, Sa'd b. Ebî Vakkâs ve Saîd b. Zeyd'dir.

Muhâcirler, Ensâr, Bedir'de savaşanlar ve Ridvân Bey'atında bulunanlardan daha fazîletlidirler.Mekke'nin fethinden önce müslüman olan ve Allah yolunda savaşan, Mekke'nin fethinden sonra müslüman olan ve Allah yolunda savaşandan daha fazîletlidir.

SAHÂBE ARASINDA VUKÛ BULAN OLAYLAR VE FİTNE KONUSUNDA EHL-İ SÜNNET VEL- CEMAAT MÜSLÜMANLARININ İZLEDİKLERİ YOL:

Fitnenin Sebebi; Yahûdilerin İslâm'a ve müslümanlara karşı çevirdiği entrika ve komplolardır. Yahûdiler, kurnaz ve hilekâr, şerli ve hâin olan, yalan ve iftirâlarla müslüman olduğunu gösteren Yemen yahûdilerinden Abdullah b. Sebe'yi müslümanların arasına gizlice sokuşturdular. Bu yahûdi, kin, garez ve zehirini, râşid halifelerin üçüncüsü Hz. Osman b. Affân-Allah ondan râzı olsun- aleyhine kumaya ve onun aleyhine yalan ithamlarda bulunmaya başladı. Aldatılan dar görüşlü, zayıf îmânlı ve fitneyi sevenler, bu yahûdinin çevresinde toplandılar. Nihâyet bu komplo, râşid halife Hz. Osman'ın-Allah ondan râzı olsun- mazlûm olarak öldürülmesi ile sona erdi.

H.z. Osman'ın-Allah ondan râzı olsun- öldürülmesinin ardından müslümanlar arasında ihtilaflar meydana gelmeye başladı. Bu yahûdi ile ona uyanların teşvik etmeleriyle fitne patlak verip yayılmaya başlamış ve içtihatlar sonucu sahâbe arasında savaşlar meydana gelmiştir.

"Tahâviye Akîdesi"ni şerheden yazar bu konuda şöyle der:

"Râfizîlerin kökü,zındık bir münâfığın çıkardığı şeyden gelmektedir.Onun kastı, âlimlerin de belirttikleri gibi, İslâm dînini ortadan kaldırmak ve Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i karalamak ve ona iftirâ etmektir.Zirâ Abdullah b. Sebe,-Polus'un hristiyanlık dînine yaptığı gibi-, müslüman olduğunu gösterince, hîle ve şerri ile İslâm dînini bozmayı istemiş, dîndâr olduğunu göstererek iyiliği emretmiş ve kötülükten yasaklamış, son olarak bu durum, Osman b. Affân olayına ve onun öldürülmesine kadar varmıştır.Abdullah b. Sebe daha sonra Kûfe'ye gelmiş ve burada emellerine ulaşabilmek için Ali hakkında aşırıya gitmeyi ve ona yardım etmeyi göstermiştir.Bu durum Ali b. Ebî Tâlib'e ulaştınca,Ali onun öldürülmesini istemiş, bunun üzerine o kaçıp Kırkıs'a sığınmıştır.İslâm tarihinde bu şahsın haberi bilinmektedir."

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin- de bu konuda şöyle der:

"Osman b. Affân-Allah ondan râzı olsun- öldürülünce, bir olan gönüllerin birlik ve bütünlüğü bozulup parçalandı, acı ve kederler büyüdü, şerli insanlar ortaya çıktı, iyi insanlar zellîl

oldu, fitne çıkarmaktan âciz olanlar, fitne çıkardılar, iyilik ve doğruluğu ayakta tutmayı sevenler, iyilik ve doğruluğu ayakta tutmaktan âciz oldular.(Osman öldürülünce) müslümanlar, o vakitte hilâfete en lââyık ve kalanlar içerisinde en fazîletlisi Ali b. Ebî Tâlib'e-Allah ondan râzı olsun- bey'at ettiler.Ancak kalpler hâlâ bölük bölük, fitne ateşi yanmaya devam etmekte idi.Sözbirliği sağlanamamış, müslümanların cemaati düzenli hale gelememiş, halife ve ümmetin en hayırlısı, onların her istedikleri iyiliği yerine getirmeyi başaramamış, nice topluluklar ayrılık ve fitneye girmiş ve olanlar olmuştu."¹

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin-sahâbeden Ali ve Muâviye ile savaşanların mazeretini şöyle açıklamaktadır:

"Muâviye-Allah ondan râzı olsun- hilâfet iddiâsında bulunmamış, Ali ile savaştığında, ona hilâfet üzerine de bey'at etmemiş, ayrıca halife olduğu için onunla savaşmamış, kendisinin hilâfete daha lââyık olduğunu da söylememiştir.Aksine kendisine bu konuda soru sorana Muâviye bunu kabul ettiğini söylerdi. Muâviye ve ashâbı, Ali ve ashâbına ilk önce kendileri

¹ İbn-i Teymiyye Külliyyâtı (Mecmu'ul-Fetâvâ); Cilt: 25, sayfa: 304-305

savaş açmayı uygun görmemişlerdir. Aksine Ali-Allah ondan râzı olsun- ve ashâbı, kendisine itaat edilmesi ve bey'at edilmesi gerektiğini, -ki müslümanların sadece bir halifesi olması gerekir-, Muâviye ve ashâbının, kendisine itaatten dışarı çıktıklarını ve kendileri güç ve kuvvet sahibi oldukları halde Muâviye ve ashâbının bu görevden kaçındıkları görüşünde idiler. Bu sebeple Ali, bu görevi yerine getirinceye, itaat ve cemaat oluncaya kadar onlarla savaşılması gerektiği görüşüne vardı. Muâviye ve ashâbı, bunun (Ali'ye bey'at etmenin) farz olmadığını, bunun için Ali ve ashâbının kendilerine savaş açtıkları takdirde kendilerinin zulme uğramış olacaklarını söylediler. Yine şöyle dediler: Çünkü Osman, müslümanların ittifakı ile zulme uğramış olarak öldürülmüştür. Osmanı öldürenler, Ali'nin ordusu içerisinde çoğunlukta olup güç ve kuvvet sahibi kimselerdir. Eğer biz bundan kaçınırsak, onlar bize zulmeder ve üzerimize saldırırlar. Ali'nin onları savması mümkün değildir. Nitekim Osman'ı öldürmekten savamamıştır. Biz, ancak bize insafli davranmaya gücü yetebilecek ve bizim için insafli olmaya çalışacak bir halifeye bey'at ederiz."

Ehl-i sünnet vel-cemaatin, meydana gelen ihtilaf ve ardından sahâbe arasında savaşlar meydana gelen fitne konusundaki izlediği yol iki şeyde özetlenmektedir:

Birincisi: Ehl-i sünnet vel-cemaat, sahâbe arasında meydana gelen olaylar konusunda konuşmaz ve bunu araştırmaktan uzak dururlar.Çünkü böyle bir konuda en güvenli yol, susmak ve Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi, onlar hakkında şöyle duâ etmektir:

﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ﴾ [سورة الحشر من الآية: ١٠]

"Ey Rabbimiz!Bizi ve îmânda bizi geçen kardeşlerimizi bağışla.Kalplerimizde îmân edenlere karşı hiçbir kin (ve haset) bırakma.Ey Rabbimiz!Şüphesiz ki sen (kullarına) çok şefkatli ve (onlara) çok merhametlisin."¹

İkincisi: Sahâbenin kötü yönlerini rivâyet eden eserlere şu yönlerden cevap verilebilir:

1. Bu eserlerin kimisi yalandır.Onların şânını karalamak isteyen düşmanları bu iffirâları atmışlardır.
2. Bu eserlerin kimisinde ilâveler, kimisinde eksiltmeler olmuş, gerçek halinden değiştirilmiş ve böylece bu rivâyetlere yalan girmiştir. Tahrîf edildiği için bunlara itibar edilmemesi gerekir.

¹ Haşr Sûresi: 10

3. Bu eserlerin doğru olanına gelince, -ki bunlar pek azdır-, onlar bu konuda mâzur sayılırlar. Çünkü sahâbe ya içtihadında doğruyu bulan, ya da içtihadında hata eden müçtehidler konumundadırlar. Bu, içtihadında doğruyu bulursa iki ecir, hata ederse bir ecir kazanan müçtehidin dayandığı içtihad esaslarındandır. Hataları, Allah Teâlâ tarafından bağışlanmıştır.

Nitekim Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmaktadır:

((إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ وَإِذَا حَكَمَ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ وَاحِدٌ)) [رواه البخاري ومسلم]

"Hâkim, hüküm vermek istediğinde içtihad eder, sonra da içtihadında doğruyu bulursa (Allah ve Rasûlünün hükmüne uygun olursa), ona (ictihad eciri ve doğruyu bulma eciri olarak) iki ecir vardır. Vîne hüküm vermek istediğinde içtihad eder ve içtihadında hata ederse, ona (ictihad eciri olarak) bir ecir vardır."¹

Dördüncüsü: Sahâbe de insandırlar. Onlardan birisi hata edebilir. Onlar, fert olarak günahattan masum değiller-

¹ Hadisi, Buhârî ve Müslim Amr b. Âs'tan rivâyet etmişlerdir.

dir.Fakat onlardan vukû bulan günahları affettiren birçok sebep vardır ki bunların bazıları şunlardır:

1. Sahâbî, o gûnahtan tevbe etmiş olabilir.Tevbe ise, günah ne kadar büyük olursa olsun, onu siler. Nitekim bu konuda birçok delil gelmiştir.

2. İslâm'a ilk girenler ve birçok faziletlere sahip olmaları gibi, sahâbeden vukû bulan -vukû bulmuş ise- günahları bağışlayan meziyetler vardır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

**{وَأْتِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَزُلْفًا مِنْ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ بِـذَهَبٍ
السَّـيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ} [سورة هود الآية: ١١٤]**

"(Ey Muhammed!) *Gündüzün* iki ucunda (sabah ve akşam), *gecenin de ilk saatlerinde dosdoğru* namaz kıl. *Çünkü iyilikler, kötülükleri* (günahları) *giderir*.Bu (namazı dosdoğru kılmayı emretmek ve iyiliklerin günahları gidereceğini açıklamak), *öğüt almak isteyenler için bir öğüttür*."¹

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte olmaları ve onunla beraber cihad etmeleri, sahâbenin yaptıkları ferdî hataları örter.

¹ Hûd Sûresi: 114

3. Sahâbenin yaptıkları iyiliklere, başkalarından kat kat daha fazla ecir verilir. Hiç kimse fazîlette onlara denk olamaz. Sahâbe, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-in sözüyle dönemlerin en hayırlılarıdır.

Nitekim Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((خَيْرُكُمْ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ))

[متفق عليه]

"Sizin en hayırlınız, benim çağımda yaşayanlarındır. Sonra onlardan sonra gelenler (tâbîîn), sonra onlardan sonra gelenler (etbâut-tâbîîn)dir."¹

Onlardan birisi bir müd² kadar sadaka infak etse, başkasının Uhud dağı kadar altın infak etmesinden, sevap bakımından daha fazîletlidir. (Allah onlardan râzı olsun, yaptıkları amellerden dolayı da onları râzı etsin).

Nitekim Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmaktadır:

¹ Buhârî ve Müslim

² **Müd:** Hububat ürünlerinde kullanılan 20 kileli bir ölçektir. (Mütercim)

((لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ
أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا، مَا بَلَغَ مُدًّا أَحَدِهِمْ، وَلَا نَصِيفَهُ))
[متفق عليه]

"Ashâbıma küfretmeyin. Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki sizden biriniz Uhud dağı kadar altını (Allah yolunda) infak etse (harcasa), yine de onlardan birisinin infak ettiği bir müd, hatta müddün yarısının sevabına bile erişemez."¹

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin- şöyle der:

"Ehl-i sünnet vel-cemaat ile dîn imamlarının hepsi, sahâbeden hiç kimsenin, hatta ne Ehl-i Beytin, ne de İslâm'a ilk giren hiçbir müslümanın mâsum olmadığına inanırlar. Aksine Ehl-i sünnet vel-cemaate göre, onlar da günaha düşebilirler. Allah Teâlâ tevbe ile onları bağışlar, derecelerini yükseltir, iyilikler veya başka sebeplerle onların günahlarını siler, bağışlar.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

¹ Buhârî ve Müslim

{والذي جاء بالصدق وصدق به أولئك هم المتفون * لهـم مـمـا
 يشاءون عند ربهم ذلك جزاء المحسين * ليكفر الله عنهم أسـوأ
 الذي عملوا ويجزيهم أجرهم بأحسن الذي كانوا يعملون} [سـورة
 الزمر الآيات: ٢٣-٢٥]

"(Söz ve fiilinde) doğruyu getiren ve onu tasdik edenler var ya, işte onlar bütün takvâ hasletlerini bir arada toplayanlardır. Onlar için Rableri katında diledikleri her şey vardır. İşte bu, (Rabbine gereği gibi itaat ve ibâdet eden) iyilerin mükafatıdır. (Onların tevbe etmeleri sebebiyle) Allah onların (dünyada) işledikleri en kötü amelleri affeder ve yaptıklarına karşılık olarak onları en güzel bir şekilde mükafatlandırır."¹

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

{ووصينا الإنسان بوالديه إحسانا حملته أمه كرها ووضعته كرها
 وحمله وفصاله ثلاثون شهرا حتى إذا بلغ أشده وبلغ أربعين سنة
 قال رب أوزعني أن أشكر نعمتك التي أنعمت علي وعلى والدي
 وأن أعمل صالحا ترضاه وأصلح لي في ذرئتي إني نبت إليك وإني

¹ Zümer Sûresi: 33-35

من المسلمين * أولئك الذين نتقبلُ عنهم أحسن ما عملوا وبتجاوز
عن سيئاتهم في أصحابِ الجنة وعد الصدق الذي كانوا يوعدون {
[سورة الأحقاف: ١٥ - ١٦]

"Biz insana, (hem hayatta, hem de öldükten sonra) ana-babasına iyilikte bulunmasını kesin bir şekilde emrettik. Annesi onu karnında (cenin iken) zahmet ve meşakkatle taşıdı ve (yine) onu zahmet ve meşakkatle doğurdu. Onu taşıması ve sütten kesmesi, otuz aydır.¹ Nihâyet insan, (akıl ve beden olarak) güçlü çağına erişip kırk yaşına geldiğinde (Rabbine yalvarıp şöyle) der: Rabbim! Bana ve ana-babama verdiğin nimete şükretmemi bana ilham eyle ve (gelecekte) râzı olacağın salih amel işlemeyi bana nasip eyle. Benim için zürriyetimi ıslah eyle (onları benim için sâlih kimseler eyle). Ben, (günahlarımdan) sana döndüm ve muhakkak ki ben, (itaat ederek sana boyun eğen, emir ve yasağına bağlı kalan ve hükmüne teslim olan) müslümanlardayım. Kendilerinden (sâlih amellerden) yaptıklarının en iyisini kabul edeceğimiz ve günahlarını bağışlayacağımız bu

¹ Babanın değil de, sadece annenin katlandığı bu zahmet ve meşakkatlerin zikredilmesi, annenin hakkının babanın hakkından önce geldiğine açık delildir. (Mütercim)

**kimseler, cennetlikler arasındadırlar.Bu (verdiğimiz söz),
onda şüphe olmayan doğru (ve hak) bir sözdür."**^{1,2}

Allah düşmanları, fitne zamanında sahâbe arasında meydana gelen ihtilaf ve savaşları, onları çekiştirmeyi, onların arkasından konuşmayı ve onların saygınlığına leke sürmeyi bir vesîle edinmişlerdir.

Nitekim bazı çağdaş yazarlar, bu çirkin plan dahilinde hareket ederek bilmediklerini abartmış, kendilerini Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbı arasında hakem kılıp hiçbir delile dayanmaksızın, aksine bilgisizce ve hevâlarına uyarak kimisinin doğru, kimisinin de yanlış ve hatalı olduğunu söylemişlerdir.Bu yazarlar, önyargılı, oryantalist ve onların kuyrukları olan kimselerin tekrar edip durdukları şeyleri tekrar etmeye başlamışlardır. Öyle ki bu yazarlar, İslâm ümmetinin asil tarihi ve en fazîletli devri olan ilk müslümanlar hakkındaki kültürleri, yüzeysel ve kıt olan yeni yetişen bazı müslümanları şüpheye düşürmüşlerdir. Onlar, böylelikle İslâm'ı karalamaya, müslümanların birliğini bozmaya ve Allah Teâlâ'nın:

¹ Ahkâf Sûresi: 15-16

² Bknz: Mecmû'ul-Fetâvâ. Cilt:35 Sayfa:69

**{والذين جاؤوا من بعدهم يقولون ربنا اغفر لنا ولإخواننا الذين سبقونا بالإيمان ولا تجعل في قلوبنا غلا للذين آمنوا ربنا إنا نك
رؤوف رحيم} [سورة الحشر الآية: ١٠]**

"Onların (Ensâr ve Muhâcirlerin) arkasından gelen (mü'min)ler, Ey Rabbimiz! Bizi ve îmânda bizi geçen kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde îmân edenlere karşı hiçbir kin (ve haset) bırakma. Ey Rabbimiz! Şüphesiz ki sen (kullarına) çok şefkatli ve (onlara) çok merhametlisin, derler."¹

Emri gereği, ilk müslümanları örnek almak yerine, onlara kin ve nefret duymak için bu ümmetin son müslümanlarının kalplerine kin ve nefret tohumları sokup emellerine ulaşmak istemişlerdir.

6. FASIL

¹ Haşr Sûresi: 10

SAHÂBE VE HİDÂYET ÖNDERİ İMAMLARA SÖVMENİN YASAK OLUŞU:

1. SAHÂBEYE SÖVMENİN YASAK OLUŞU:

Ehl-i sünnet vel-cemaat inancının esaslarından birisi de, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbına dil uzatmak, kalplerde kin ve haset beslememektir.

Nitekim Allah Teâlâ, Ehl-i sünnet vel-cemaati şöyle nitelendirmektedir:

{وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ} [سورة الحشر الآية: ١٠]

"Onların (Ensâr ve Muhâcirlerin) arkasından gelen (mü'min)ler, Ey Rabbimiz! Bizi ve îmânda bizi geçen kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde îmân edenlere karşı hiçbir kin (ve haset) bırakma. Ey Rabbimiz! Şüphesiz ki sen (kullarına) çok şefkatli ve (onlara) çok merhametlisin, derler."¹

Sahâbeye sövmemek, onlara kin ve haset beslememek, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e şu sözünde itaat etmektir:

¹ Haşr Sûresi: 10

((لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ
أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا، مَا بَلَغَ مُدًّا أَحَدِهِمْ، وَلَا تَصِيفُهُ))

[رواه البخاري ومسلم]

"Ashâbıma küfretmeyin. Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, sizden biriniz Uhud dağı kadar altını (Allah yolunda) harcasa, yine de onlardan birisinin harcadığı bir müd, hatta müddün yarısının sevabına bile erişemez."¹

Ehl-i sünnet müslümanları, sahâbeye söven, onlara buğzeden, onların fazîletlerini inkâr eden ve onların çoğunu kâfir sayan (tekfir eden) Râfızîler ve Hâricîlerin yolundan uzak dururlar.

Ehl-i sünnet müslümanları, sahâbenin Kur'an ve sünnette haber verilen fazîletlerini kabul eder ve onların, dönemlerin en hayırlısı olduklarına inanırlar.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- onların fazîleti hakkında şöyle buyurmaktadır:

((خَيْرُكُمْ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يُلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يُلُونَهُمْ))

[متفق عليه]

¹ Buhârî ve Müslim

"Sizin en hayırlınız, benim çağımda yaşayanlarınızdır. Sonra onlardan sonra gelenler (tâbîîn), sonra onlardan sonra gelenler (etbâut-tâbîîn)dir." ¹

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- Ümmetinin yetmiş üç fırkaya bölüneceğini ve birinin dışında hepsinin cehenne- me gireceğini haber verdiğinde, sahâbe o kurtulan fırkayı (Fırka-i Nâciye) sorunca, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- :

"Benim ve ashâbımın bulunduğu yol üzere olanlardır."² diye buyurmuştur.

İmam Müslim'in kıymetli hocası olan Ebû Zur'a-Allah ona rahmet etsin- şöyle der:

¹ Buhâri ve Müslim

² İmam Ahmed ve başkasının rivâyet ettiği hadis şöyledir:

((افترقت اليهود على إحدى وسبعين فرقة، وافتترقت النصارى على اثنتين وسبعين فرقة، وستفترق هذه الأمة على ثلاث وسبعين فرقة كلها في النار إلا واحدة. قال الصحابة: من هي يا رسول الله؟ قال: من كان على مثل ما أنا عليه وأصحابي))

"Yahudiler, yetmiş bir fırkaya, hristiyanlar da yetmiş iki fırkaya ayrıldılar. Bu ümmet de yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır. Biri dışında hepsi cehenneme girecektir" buyurunca, sahâbe: "O fırka hangisidir Ey Allah'ın Rasûlü? diye sordular. Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-: "Benim ve ashâbımın bulunduğu yol üzere olanlardır." buyurdu.

"Sahâbeden birinin şânını eksilten birisini gördüğün zaman bil ki o zındıktır.Çünkü Kur'an haktır.Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- ve getirdiği şeyler haktır.Bütün bunları bize ancak sahâbe ulaştırmıştır.Kim onları karalarsa, bununla Kur'an ve sünneti ortadan kaldırmak istemiş demektir.O kimse karalanmaya daha lâyıktır.Onun zındık ve dalâlette olduğuna hükmetmek, daha doğru ve daha yerinde olur."

Büyük âlim İbn-i Hamdân-Allah ona rahmet etsin-"Nihâyetul-Mübtedîn" adlı kitabında şöyle der:

"Kim, sahâbeden birine sövmeyi helâl sayıp ona söverse, kâfir olur.Sövmeyi helâl saymazsa, fâsık olur.-Mutlak olarak kâfir olur, dediği de rivâyet edilmiştir.- Kim onları fâsık sayar veya dînlerinde onları karalarsa veya onları kâfir sayarsa, kâfir olur."¹

¹ "es-Sefârîni Akîdesi Şerhi".Cilt: 2.Sayfa: 388-389

2.BU ÜMMETİN ÂLİMLERİNDEN OLAN HİDÂYET ÖNDERİ İMAMLARA SÖVMENİN YASAK OLUŞU:

Sahâbeden sonra fazîlet, saygınlık ve makam bakımından dönemlerin en fazîletlisi olan tâbiîn, etbâut-tâbiîn ve onlardan sonra gelen ve sahâbeye en güzel bir şekilde uyan, hidâyet önderi imamlardır.

Nitekim Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

**{ وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ
بِحَسَنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ } [سورة التوبة الآية: ١٠٠]**

"(Allah'a ve Rasûlüne îmânda insanları) geçen Muhâcir ile Ensar ve onlara güzellelikle tâbi olanlar var ya işte Allah, (Allah'a ve Rasûlüne itaat ettiklerinden dolayı) onlardan razı olmuş, onlar da (itaat ve îmân etmelerine karşılık onlara bahşettiği büyük mükafattan dolayı) O'ndan râzı olmuşlardır. Allah, içinde ebedî olarak kalmak üzere onlara

altından nehirler akan cennetler hazırlamıştır.İşte büyük kurtuluş budur."¹

Sahâbeyi ayıplamak ve onlara sövmek, asla câiz değildir.Çünkü onlar, hidâyet işâretleridir.

{ومن يشاقق الرسولَ من بعد ما تبين له الهدى ويتبع غيرَ سـ.بيل المؤمنين نوله ما تولى ونصله جهنم وساءت مصيرا} [سـ.ورة النـ.ساء الآية: ١١٥]

"Kim, kendisine doğru yol (hak) belli olduktan sonra Rasûle aykırı davranır ve mü'minlerin yolundan başka bir yolu izlerse,onu o yöneldiği şeyle başbaşa bırakırız ve onu cehenneme girdiririz.Orası, ne kötü bir dönüş yeridir."²

"Tahâviye Akîdesi"ni şerheden yazar bu konuda şöyle der:

"Her müslümanın, Kur'an-ı Kerîm'in de belirttiği gibi, Allah ve Rasûlünden sonra mü'minleri dost edinmesi gerekir.Özellikle peygamberlerin vârisleri olan ve Allah Teâlâ'nın, kara ve denizin karanlıklarında kendileriyle yol bulsunlar diye yarattığı yıldızlar konumuna getirdiği âlim-

¹ Tevbe Sûresi: 100

² Nisâ Sûresi: 115

leri dost edinmesi gerekir. Müslümanlar, onların (âlimlerin) hidâyet ve anlayış üzere oldukları konusunda ittifak etmişlerdir. Âlimler, ümmeti içerisinde Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in halifeleri ve ölmüş sünnetini yaşatanlardır. Öğretmek ve yaşatmak sûretiyle Kur'an-ı Kerîm onlarla ayakta tutulmuş, onlar da Kur'an-ı Kerîm ile yücelmiş ve ayakta kalmışlardır. Kur'an-ı Kerîm, onların fazîleti hakkında konuşmuş, onlar da Kur'an-ı Kerîm ile hüküm vermişlerdir. Onların hepsi, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e uymanın farz olduğunda kesin olarak ittifak etmişlerdir. Ancak âlimlerin birisinden, sahih hadise aykırı bir görüş bulunursa, mazeretinden dolayı onun görüşünü terketmek gerekir."

Âlimlerin mazeretlerini şu üç şekilde sınıflandırmak mümkündür:

Birincisi: Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in bunu söylediğine inanmamasıdır.

İkincisi: Bu sözle, o meseleyi kasdettiğine inanmamasıdır.

Üçüncüsü: Hükümün neshedildiğine (ortadan kalktığına/geçersiz kılındığına) inanmasıdır. Her türlü iyilikte

önde olmaları, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirdiği bu dîni bize ulaştırmada ve bize kapalı gelen şeyleri açıklama-
da, âlimlerin bizim üzerimizde fazîlet ve minnetleri vardır. Bu sebeple Allah Teâlâ onlardan râzı olsun, yaptıklarından dolayı da onları râzı etsin. Bize düşen, onlar hakkında Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi şöyle duâ etmektir:

**رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ {سورة الحشر من الآية: ١٠}**

**"Ey Rabbimiz! Bizi ve îmânda bizi geçen kardeşle-
rimizi bağışla. Kalplerimizde îmân edenlere karşı hiçbir kin
(ve haset) bırakma. Ey Rabbimiz! Şüphesiz ki sen (kullarına)
çok şefkatli ve (onlara) çok merhametlisin, derler."**¹

Kimi âlimin içtiğinde hata etmesi sebebiyle âlimlerin şânını düşürmek, bid'atçıların yolu ve İslâm dînin-
de şüphe uyandırmak, müslümanların arasına düşmanlık sokmak, İslâm ümmetinin başı ile sonunu birbirinden ayırmak isteyen, gençlerle âlimler arasında ayrılık tohumları yaymaya çalışan, İslâm ümmetinin düşmanlarının plan ve

¹ Haşr Sûresi: 10

oyunlarındandır. Nitekim günümüzde bunun sonucu olarak gençlerle âlimler arasında ayrılık tohumları yayılmıştır. Fıkıh âlimleri ile İslâm fıkıhının şânını düşüren, İslâm fıkıhını okumaktan, ondaki hak ve doğru olanlardan faydalanmaktan geri duran, yeni yetişen bazı öğrencilerin buna dikkat etmeleri, fıkıhlarına azimle sarılmaları, âlimlerine saygılı olmaları, sapık ve aldatıcı propagandalara kanmamaları gerekir.

Başarı, Allah Teâlâ'dandır.

4. BÖLÜM

BİD'ATLAR

Bu bölüm, aşağıdaki fasılları içermektedir:

Birinci Fasil: Bid'atın tanımı, çeşitleri ve hükümleri.

İkinci Fasil: Bid'atların müslümanların hayatında ortaya çıkışı ve bu çıkışın sebepleri.

Üçüncü Fası: İslâm ümmetinin bid'atçılara karşı tutumu ve ehli sünnet vel-cemaatin bid'atçılara karşı izlediği yol.

Dördüncü Fası: Günümüzdeki bid'atlara örnekler.

1. Mevlid-i Nebevî'yi (Mevlid Kandilini) kutlamak.
2. Bazı mekânlar, eserler, ölüler veya buna benzer şeylerden bereket ummak (bunlarla teberrükte bulunmak).
3. İbâdetler alanında yapılan bid'atlar ve bu bid'atlarla Allah'a yakınlaşmaya çalışmak.

BİD'ATIN TANIMI, ÇEŞİTLERİ VE HÜKÜMLERİ:

BİD'ATIN TANIMI:

Bid'at kelimesi, Arapça'da "**Bede'a**" kelimesinden gelir.

Anlamı: Daha önce benzeri olmayan bir şeyi meydana getirmek, yaratmak demektir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

{بدع السماوات والأرض} [سورة البقرة من الآية: ١١٧]

"(Allah) gökleri ve yeri, daha önce benzeri olmayan (benzersiz) bir şekilde yaratandır."¹

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

{قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِنَ الرُّسُلِ} [سورة الأحقاف من الآية: ٩]

"(Ey Muhammed!) De ki: Ben, (elçilikle görevlendirilerek kullara gönderilmiş) peygamberlerin ilki değilim. (Bilakis benden önce birçok peygamber gelmiştir)."²

"**Falanca bid'at çıkardı**" denildiği zaman, o kimsenin daha önce olmayan, yeni bir yolu ortaya çıkardığı anlaşılır.

BİD'AT ÇIKARMAK İKİ KISIMDIR:

Yeni buluşlar ortaya çıkarmak gibi, günlük hayatta yeni şeyler ortaya çıkarmak, dînimizce mübahtır. Zirâ günlük hayatta yeni şeyler ortaya çıkarmakta asıl olan, mübah oluşudur. Dînde yeni şeyler ortaya çıkarmak ise, haramdır. Çünkü dînde asıl olan, Kur'an ve sünnetle sâbit olmasıdır.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

¹ Bakara Sûresi: 117

² Ahkâf Sûresi: 9

((مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ)) [متفق عليه]

"Her kim, bu işimizde (dînimizde) onda olmayan bir şeyi ona ihdâs eder (açık veya gizli Kur'an ve sünnette aslı olmayan bir şey getirir)se o ihdâs ettiği şey, reddolunmuştur (bâtıldır)."¹

Başka bir rivâyette ise şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ)) [متفق عليه]

"Her kim, işimiz (dînimiz) üzere olmayan bir iş işlerse,o işlediği şey reddolunmuştur (bâtıldır ve ona itibar edilmez)."²

BİD'ATIN ÇEŞİTLERİ:

Dîndeki bid'atlar, iki türlüdür:

Birincisi: Cehmiyye, Mu'tezile, Rafizîler ve diğer sapık fırkaların söyledikleri sözler ve inandıkları inançlar gibi, sözlü ve itikâdî olan bid'attır.

¹ Buhârî ve Müslim

² Buhârî ve Müslim

İkincisi: Allah Teâlâ'ya, meşrû olmayan bir şekilde ibâdet etmek gibi, ibâdetlerde yapılan bid'attır ki bu, dört kısma ayrılır:

1. İbâdetin aslında yapılan bid'attır ki bu, dînde aslı olmayan bir ibâdeti ihdâs etmek yani ortaya çıkarmaktır.

Örneğin dînen meşrû olmayan namaz, oruç veya doğum gününü kutlamak gibi yeni bayramlar ihdâs etmek.

2. Dînen meşrû olan ibâdetin özünde fazlalık yapmaktır.

Örneğin öğle veya ikindi namazının farzına bir rekât ekleyip onu beş rekât kılmak.

3. İbâdeti, dînen meşrû olmayan bir şekilde edâ etmektir.

Örneğin dînen meşrû olan duâ ve zikirleri, gruplar halinde nağmelerle yapmak.

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinin dışına çıkacak şekilde ibâdetlerde aşırıya gitmek, bu kabildendir.

4. Dînen yapılması câiz olan bir ibâdeti, câiz olmayan bir vakitle sınırlandırmaktır.

Örneğin Şaban ayının 15. gününün gecesini ibâdet etmekle, gündüzünü de oruç tutmakla sınırlı tutmak. Zirâ oruç tutmak ve geceyi ibâdetle geçirmek, dînen meşrûdur. Fakat bu ibâdetleri belirli bir vakitle sınırlandırmanın dîni bir delîle dayanması gerekir.

DÎNDE YAPILAN BİD'ATLARIN HÜKMÜ:

Dînde yapılan her türlü bid'at, haramdır, dalâlettir.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((وَاَيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ، وَكُلُّ

بَدْعَةٌ ضَلَالَةٌ)) [رواه أبو داود والترمذي وقال: حديث حسن صحيح]

"(Dîne sonradan sokulan) **yeniliklerden sakının. Zirâ** (dîne sonradan sokulan) **her yenilik, bid'attır. Her bid'at ise dalâlettir.**"¹

Başka bir hadiste şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ)) [متفق عليه]

"Her kim, bu işimizde (dînimizde) **onda olmayan bir şeyi ona ihdâs eder** (açık veya gizli Kur'an ve sünnette aslı olmayan bir şey getirir) **se o ihdâs ettiği şey, reddolunmuştur** (bâtıldır)." ²

Başka bir rivâyette ise şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ)) [متفق عليه]

"Her kim, **işimiz (dînimiz) üzere olmayan bir iş işlerse, o işlediği şey reddolunmuştur** (bâtıldır ve ona itibar edilmez)." ³

¹ Hadîsi, Ebû Dâvûd ve Tirmizî rivâyet etmiş, Tirmizî "hadîs, hasen sahîh" demiştir.

² Buhârî ve Müslim

³ Buhârî ve Müslim

Bu iki hadis, dînde yapılan her yeniliğin bid'at, her bid'atın da dalâlet olduğunu ve sahibine îade olunacağını göstermektedir.

Bunun anlamı: İbâdet ve itikâtta yapılan bid'atlar, haramdır. Fakat bid'atların haram oluşu, çeşitlerine göre farklıdır. Kabirlerde yatan ölüle yaklaşabilmek için kabirlerin çevresinde tavaf etmek, kabirlerde yatanlara kurbanlar kesmek ve adaklar adamak, onlara yalvarıp yakarmak ve onlardan yardım dilemek gibi bid'atlar vardır. Bu bid'atlar, açık küfürdür. Cehmiyye'nin aşırı olanları ile Mu'tezile'nin görüşleri de, bu tür bid'atlardandır.

Kabirlerin üzerine kubbe gibi şeyler binâ etmek, kabirlere yönelerek namaz kılmak ve ölüle yalvarıp yakarmak gibi bid'atlar da insanı şirke götürür.

Hâricîler, Kaderiyye ve Mürcie'nin şer'î delillere aykırı olarak söyledikleri ve inandıkları bid'atlar da itikâdî faktır.

Kendini sürekli ibâdete vermek, güneşin altında oruç tutmak ve şehveti kesmek amacıyla hadım (iğdiş) olmak gibi¹ bid'atlar da Allah'a ve Rasûlüne isyandır.

UYARI:

Bid'at-ı Hasene (güzel bid'at) ve Bid'at-ı Seyyie (çirkin bid'at) diye, bid'atları iki kısma ayıran kimse, yanılıya düşmüş ve:

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in: **"Ve her bid'at, dalâlettir"** emrine aykırı hareket etmiştir.Çünkü Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bütün bid'atların dalâlet olduğuna hükmetmiştir.Fakat bid'atları iki kısma ayıran kimse, her bid'at dalâlet değil, aksine güzel bid'at da vardır, demektedir.

Hâfız İbn-i Receb, Nevevî Kırk Hadîs şerhinde şöyle der:

¹ Şâtibî'nin "el-İ'tisâm (2/37)" adlı kitabına bakınız.

"Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

((وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ))

"Ve her bid'at dalâlettir", sözü Cevâmi'ul-Kelim-dendir.¹ Hadiste zikredilen hiçbir şey, Cevâmi'ul-Kelim ifâdesinin dışına çıkmaz.Bu hadis, İslâm dîninin büyük esaslarındandır.Bu hadis, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu hadîsine benzer:

((مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ)) [متفق عليه]

"Her kim, bu işimizde (dînimizde) onda olmayan bir şeyi ona ihdâs eder (açık veya gizli Kur'an ve sünnette aslı olmayan bir şey getirir)se o ihdâs ettiği şey, reddolunmuştur (bâtıldır)."²

"Yeni şeyler ihdâs edip onu dîne mal eden her kim, ihdâs ettiği şeyin dînde bir delîli yoksa, ihdâs ettiği şey kendisine döner.Onun bu hareketi dalâlettir.İslâm dîni de

¹ **Cevâmi'ul-Kelim:** Birçok anlam ifâde eden özlü söz demektir ki Kur'an ve Sünnette bunun örneği sayılamayacak kadar pek çoktur.

² Buhârî ve Müslim

kendisinden berîdir.Bütün bunlar ister itikâdî, ister amelî, isterse gizli ve açık sözlü meselelerde olsun, hepsi aynıdır."¹

Bid'at-ı Hasene diye bir bid'atın var olduğunu iddiâ edenlerin, Hz. Ömer'in-Allah ondan râzı olsun- terâvih namazı hakkında:

((نِعَمَتِ الْبِدْعَةُ هَذِهِ))

"Bu, ne güzel bir bid'attır" sözünden başka bir gerekçeleri yoktur.

Yine, bu kimseler "Kur'an-ı Kerîm'in bir kitapta toplanması, hadislerin yazılıp kitaplar haline getirilmesi gibi birçok şey ihdâs edilmesine rağmen, seleften hiç kimse bu durumu çirkin görmemiştir" demektedirler.

Onlara şöyle cevap verebiliriz:

Bu amellerin hepsinin dînde bir aslı vardır. Sonradan ihdâs edilmemiştir. Hz. Ömer'in-Allah ondan râzı olsun- terâvih namazı hakkında:

¹ "Câmi'ul-Ulûm vel-Hikem".Sayfa: 223

"Bu ne güzel bir bid'attır" sözüne gelince, Hz. Öme -Allah ondan râzı olsun- bununla bid'atın sözlük anlamını kasdetmiştir, terim anlamını kasdetmemiştir. Dinde aslı olan bir şeyin aslına dönülür. Bu bid'attır, denilecek olursa, sözlük anlamındadır, terim anlamında değildir. Çünkü **"bid'at, terim olarak, dinde kendisine müracaat edilecek aslı olmayan şey"** demektir.

Kur'an'ın bir kitapta toplanması, dinde aslı olan bir şeydir. Çünkü Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- vahiy kâtiplerine Kur'an'ı yazmalarını emrederdi. Fakat sahâbe-Allah onlardan râzı olsun- ayrı ayrı yazılmış durumda olan Kur'an-ı Kerim'i muhafaza etmek için bir mushafta toplamışlardır.

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bazı geceler ashâbına terâvih namazını kıldırması ve onlara farz kılınmasından çekindiğinden dolayı son gecelerde geri kalmıştır. Sahâbe -Allah onlardan râzı olsun- Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in hem hayatında, hem de vefâtından sonra gruplar halinde ayrı ayrı terâvih namazını kılmaya devam etmişlerdir.

Nitekim Hz. Ömer-Allah ondan râzı olsun- sahâbeyi, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in arkasında kıldıkları gibi, bir imamın arkasında namaz kılmaları için biraraya getirmiştir. Onun bu davranışı, dînde bid'at sayılmaz.

Yine, hadislerin yazılmasının da dînde bir aslı vardır. Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- ashâbından bazıları hadisleri yazmak istediklerinde, bazı hadislerini yazmaları için onlara izin vermiştir.Fakat hayattayken hadislerini yazmaktan sakındırmasının sebebi, hadislerin Kur'an âyetleriyle karıştırılmasından endişe duymasından dolayıdır.Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- vefât ettikten sonra bu sakıncalı durum ortadan kalkmıştır.Zirâ Kur'an-ı Kerîm, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in vefâtından önce tamamlanmış ve muhafaza edilmiştir.Müslümanlar daha sonra onun sünnetini kaybolup gitmekten korumak için kitaplar haline getirmişlerdir.

Rablerinin kitabı Kur'an ile Peygamberi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetini yok olup gitmekten ve onlarla oynamak isteyenlerden muhafaza ettikleri için

Allah Teâlâ, bizden ve müslümanlardan yana onlara en güzel şekilde mükâfatlarını versin.

2. FASIL

MÜSLÜMANLARIN HAYATINDA BİD'ATLARIN ORTAYA ÇIKIŞI VE BU ÇIKIŞIN NEDENLERİ:

1. MÜSLÜMANLARIN HAYATINDA BİD'ATLARIN ORTAYA ÇIKIŞI:

Bu konu, iki mesele altında toplanmaktadır:

Birinci Mesele: BİD'ATLARIN ORTAYA ÇIKIŞ ZAMANI:

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle der:

"Bilmen gerekir ki ilim ve ibâdetlerle ilgili bu veya başka miktardaki bid'atların geneli, bu ümmette râşid

halîfelerin son dönemlerinde ortaya çıkmıştır.Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu şöyle haber vermektedir:

((مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بَعْدِي فَسِيرَى اخْتِلَافاً كَثِيراً،
فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمُهَدِّينَ مِنْ

بَعْدِي)) [مجموع الفتاوى: ١٠/ ٣٥٤]

"Sizden her kim, benden sonra yaşarsa, (dînde) çok ihtilaflar görecektir.Bu sebeple benim sünnetime ve benden sonraki doğru yolu bulmuş râşid halîfelerimin sünnetine sarılın."¹*

İlk defa ortaya çıkan bid'atlar, Kader, İrcâ, Teşeyyu' (Şiâlaşma) ve Hâricîlik bid'atlarıdır.

Bu bid'atlar, sahâbenin olduğu bir zamanda hicrî 2. asırda ortaya çıkmıştır.Nitekim sahâbe, bid'atçıları reddedip inkâr etmişlerdir.

¹ Ebû Dâvûd ve Tirmizî'nin rivâyet ettikleri hadîsin bir kısmıdır.Tirmizî, "hadîs, hasen sahîh" demiştir.

* İbn-i Teymiyye Külliyyâtı.Cilt:10. Sayfa:354

Sonra **Mu'tezile**¹ bid'atı ortaya çıkmış, müslümanlar arasında fitneler meydana gelmiş, görüş ayrılıkları,

¹ **Mu'tezile**: Hasan Basrî'nin talebelerinden Vâsıl b. Atâ el-Ğazzâl, Ebû Huzeyfe el-Mahzûmî'nin hocasını terkederek kurduğu akâid mezhebine mensup kimselerdir. Kaderiyye olarak da bilinirler. Önceleri Ebû Hâşim Abdullah b. Muhammed b. el-Hanefiyye'nin derslerine devam eden Vâsıl b. Atâ daha sonra Hasan Basrî'nin derslerine devam etmiştir. Sessiz kişiliği ve uzun boynuyla bilinen Vâsıl b. Atâ, günah işleyen kimse hakkında "fâsık, ne mü'min, ne de kâfirdir" dediği için Hasan Basrî kendisini meclisinden kovmuştur. Amr b. Ubey de kendisine katılarak Hasan Basrî'nin derslerinden çekilmişlerdir. Böylece kendilerine "**çekilenler, ayrılanlar**" anlamına gelen **Mu'tezile** adı verilmiştir. İnanç konusundaki görüşleri bunlar beş esasta toplanmaktadır:

1. Menzile Beynel-Menzileteyn: Büyük günah işleyen kimse, dünyada imân ve küfür arasında bir yerdedir.

2. Tevhîd: Kadim, Allah Teâlâ'nın zâtına nisbet edilen en önemli sıfat olup ondan başka müstakil ve kadim sıfatlar O'na nisbet edilemez. Buna göre onlar, Cehmiyye gibi Allah'ın sıfatlarını inkâr etmişlerdir.

3. Adl: Kul, kendi fiillerini kendine ait müstakil bir irâde ile yapar. Yani kendi fiilini kendisi yaratır. Allah'ın bunda herhangi bir müdahalesi ve etkisi yoktur. Buna göre onlar, kader konusunda Kaderiyye ile aynı görüştedirler.

4. Va'd ve Vaid: Mü'minlerin mükâfatlandırılması (va'd) ve fâsıkların cezâlandırılması (vaid) Allah'ın üzerine vâciptir.

5. Emri bil-Ma'rûf ve Nehyi anil-Münker: İyiliği emredip kötülükten alıkoymak, farzdır.

Bu beş esasın dışında Kur'an'ın yaratılmış olduğu, mü'minlerin kıyâmet günü Rablerini göremeyecekleri ve aklın, nakilden önce geldiği ve aklın nakilden daha üstün olduğu gibi pekçok sapık fikirlere sahiptirler. (Mütercim)

bid'atlara,hevâ ve hevese meyletme hastalığı ortaya çıkmıştır.

Tasavvuf bid'atı ile kabirlerin üzerine kubbe gibi şeyler binâ etme bid'atı da, dönemlerin en hayırlısı olan sahâbe, tâbîîn ve etbâut-tâbîîn dönemlerinden sonra ortaya çıkmış ve bu fazîletli üç dönemden uzaklaştıkça bid'atlar çoğalarak yaygınlaşmıştır.

İkinci Mesele: BİD'ATLARIN ORTAYA ÇIKTIĞI YERLER:

Bid'atların ortaya çıkışı konusunda İslâm ülkeleri çok çeşitlidir.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle der:

"Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbının oturduğu, ilim ve îmânın çıktığı büyük şehirler beştir. Bunlar: Mekke, Medine, Bağdat, Kûfe ve Şam'dır.Bu yerlerden Kur'an, hadis, fıkıh,ibâdet ve bunlara bağlı olarak İslâm dîni ile ilgili şeyler çıkmıştır.Medine dışındaki şehirlerde ise köklü bid'atlar ortaya çıkmıştır.Kûfe'de Şiâ ve Mürcie bid'atları çıkmış ve diğer şehirlere yayılmıştır.Basra'da Kaderiyye, Mu'tezile ve

tasavvufçu bidâtlar çıkmış ve diğer şehirlere kadar yayılmıştır.Şam'da Nevâsıb¹ ve Kaderiyye bid'atları vardı.Cehmiyye bid'atı ise Horasan'ın ücrâ kesimlerinde ortaya çıkmıştır. Cehmiyye ise, bid'atların en şerlisi olmuştur.Bid'atların ortaya çıkışı,Medîne'ye uzak oluşuna göre farklılık arz etmiştir. Osman b. Affân-Allah ondan râzı olsun- öldürüldükten sonra müslümanlar arasında ayrılıklar meydana gelince, Harûrîyye² bid'atı ortaya çıkmıştır.Medine,bu bid'atların ortaya çıkmasından uzak bir şekilde emniyette idi.Medine'de Kaderiyye ve başka topluluklar, bid'atlarını içlerinde gizlemelerine rağmen, Kûfe'deki Şîâ ve Mürcie bid'atları, Basra'daki Mu'tezile ve tasavvufçu bid'atları ve Şam'daki Nevâsıb bid'atının tersine

¹ **Nevâsıb veya Nâsıbe (Nâsıbîler):** Hz.Ali ve Ehli Beyt'e karşı düşmanlık besleyen, onlara dil uzatan, söz ve hareketleriyle onlara eziyet veren, bununla da yetinmeyerek onların kâfir olduklarını söyleyerek kanlarını akıtmayı helâl görenlerdir.Bunlar, Râfızîlerin karşıtlarıdır. (Mütercim)

² **Hârûriye:** Hz.Ali'nin-Allah ondan râzı olsun- kendisi ile Muâviye-Allah ondan râzı olsun- arasındaki hakem etme olayını kabul etmesi üzerine karşı çıkan ve Ali'den ayrılıp Harûra denilen Kûfe'ye iki mil mesafedeki bir köyde toplanıp biraraya gelmişlerdir.Bu köye nisbetle Harûrîler olarak bilinirler.Bunlara göre kalbiyle tasdik edip, dili ile ikrar eden ve bütün farzları yerine getirmekle birlikte bütün günahlardan kaçınan kimseler dışında hiç kimse imân ismine lâyık değildir.Yine bunlar, büyük günah işleyen kimseye kâfir derler, kanını ve malını helâl kabul ederler.Bundan dolayı Ali, Muâviye ve onlarla birlikte olanlara kâfir demişlerdir. (Mütercim)

bu kimseler, Medine halkı tarafından alçalmış ve baskı altında bırakılmışlardı. Nitekim Deccâl'in Medine'ye giremeyeceğine dâir Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan sahih bir hadis vardır. İlim ve îmân, Medine'de İmam Mâlik'in hicrî 4. yüzyıldaki ashâbının dönemine kadar üstün bir durumdaydı."¹

Dönemlerin en hayırlısı olan sahâbe, tâbiîn ve etbâut-tâbiîn dönemlerinde Medine'de gözle görülen kesinlikle herhangi bir bid'at yoktu.

Yine, diğer şehirlerde ortaya çıktığı gibi, Medine'de dînin esaslarında kesinlikle herhangi bir bid'at ortaya çıkmamıştır.

2. BİD'ATLARIN ORTAYA ÇIKIŞ NEDENLERİ:

Hiç şüphe yok ki Kur'an ve sünnete sınırlı olmak, bid'atlara ve dalâlete düşmekten bir kurtuluştur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

¹ İbn-i Teymiyye Külliyyâtı. Cilt: 20. Sayfa: 300

**{وَأَنْ هـ-ذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السَّبِيلَ فَتَفْرَقَ بَكُمْ
عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكَمُ وَصَاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ}** [سورة الأنعام الآية: ١٥٣]

"Şüphesiz ki bu (İslâm), benim dosdoğru yolumdur. O halde o yola uyun, dalâlet yollarına uymayın.Çünkü o yollar, sizi Allah'ın yolundan uzaklaştırır.Allah, (emirlerini yerine getirmek ve yasaklarından da kaçınmak sûretiyle azabından) sakınmanız için bunları emretmiştir."¹

Nitekim Abdullah b. Mes'ud'un-Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste, o şöyle der:

((خَطَّ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَطًّا ، ثُمَّ خَطَّ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ خُطُوطًا ، ثُمَّ قَالَ: هَذَا سَبِيلُ اللَّهِ ، وَهَذِهِ السُّبُلُ عَلَى كُلِّ سَبِيلٍ مِنْهَا شَيْطَانٌ يَدْعُو إِلَيْهِ ، ثُمَّ تَلَا: **{وَأَنْ هـ-ذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السَّبِيلَ فَتَفْرَقَ بَكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكَمُ وَصَاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ}** [أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ وَابْنُ حَبَانَ

والحاكم]

"Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- bizim için yere bir çizgi çizdi.Sonra o çizginin sağına ve soluna çizgiler çizdi. Sonra da şöyle buyurdu:'Bu yol, Allah'ın yoludur.Bu yollar

¹ En'am Sûresi: 153

ise, dalâlet yollarıdır. Her yolun üzerinde o yola çağıran bir şeytan vardır. Ardından Allah Teâlâ'nın şu âyetini okudu: 'Şüphesiz ki bu (İslâm), benim dosdoğru yolumdur. O halde o yola uyun, dalâlet yollarına uymayın. Çünkü o yollar, sizi Allah'ın yolundan uzaklaştırır. Allah, (emirlerini yerine getirmek ve yasaklarından da kaçınmak sûretiyle azabından) sakınmanız için bunları emretmiştir."¹

Her kim, Kur'an ve sünnetten yüz çevirirse, dalâlet yolları ve sonradan ihdâs olunan bid'atlar arasında bocalayıp durur.

Bid'atların ortaya çıkmasına neden olan hususları şu şekilde özetlemek mümkündür:

İslâm dîninin hükümlerini bilmemek, nefsin arzu ve isteklerine uymak, görüş ve şahıslara körü körüne bağlanmak, kâfirlere benzemek ve onları taklit etmektir.

Şimdi bu nedenleri detaylı olarak ele alalım:

¹ İmam Ahmed: Hadis no: (1/435,465). İbn-i Hıbbân: (1/105). Hadis no: (6-7). Hâkim hadis no: (2/318). Hâkim, hadisin isnâdı sahihtir, ancak Buhârî ve Müslim hadisi tahric etmediler, demiştir. Heysemî, Mecmeu'z-Zevâid adlı eserinin (7/22)'de şöyle der: Hadisi, Ahmed ve Bezzâr rivâyet etmiştir. Hadisin isnâdında Âsım b. Behdele vardır. Bu kişi sika (güvenilir), ancak zayıftır. (Mütercim)

1. İslâm dîninin hükümlerini bilmemek:

Zaman uzadıkça ve insanlar risâletin (peygamberliğin) izinden uzaklaştıkça ilim azalır ve cehâlet yaygınlaşır.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bunu şu sözü ile haber vermektedir:

((مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بَعْدِي فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا،
فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمُهَدِّدِينَ
مِنْ بَعْدِي)) [رواه أبو داود والترمذي]

"Sizden kim benden sonra yaşarsa, (dînde) çok ihtilaflar görecektir. Bu sebeple benim sünnetime ve benden sonra gelecek olan doğru yolu bulmuş râşid halîfelerimin sünnetine sarılın."¹

Başka bir hadiste şöyle buyurmaktadır:

¹ Ebû Dâvûd ve Tirmizî rivâyet etmişlerdir. Tirmizî, "hadis, hasen sahîh" demiştir.

((إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ حَتَّى يَنْتَزِعَهُ مِنَ الْعِبَادِ ،
وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ حَتَّى إِذَا لَمْ يُبْقِ عَالِمًا
اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤُوسًا جُهَالًا فَسُئِلُوا فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ فَضَلُّوا
وَأَضَلُّوا)) [متفق عليه]

"Hiç şüphesiz ki Allah, insanlar arasından âlimler
ölmedikçe (hayatta oldukları sürece) kulları arasından ilmi
çekip (kendi katına) almayacaktır. Canlarını alınca da
(yeryüzünde) bir âlim bırakmayacaktır. Böylece insanlar,
câhil başları (âlimler) edinecekler ve bu âlimlere sorular
soracaklar, onlar da bilgisizce fetvâ vereceklerdir.
Böylelikle hem kendileri, hem de (fetvâ verdikleri) insanlar
sapıtacaklardır."¹

İlim ve âlimler olmadıkça, bid'atlara karşı konula-
maz. İlim ve âlimler yok olunca da bid'atların ortaya
çıkarak yaygınlaşmasına, bid'at ehlinin de etkin hale
gelmesine fırsat tanınmış olur.

2. Nefsin arzu ve isteklerine uymak:

¹ Buhârî ve Müslim

Kur'an ve sünnetten yüz çeviren kimse, hevâsına uyar.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

**{قُلْ إِن لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمِنْ أَضْلٍ مُّـنَّـنٍ
اتَّبِعْ هَوَاهُ بغير هدى من الله إِنْ الله لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ} [سورة
الفصص الآية: ٥٠]**

"(Ey Muhammed!) Şayet onlar, sana (senin çağrına) cevap veremezlerse, bil ki onlar, sadece hevâlarına uymaktadırlar. Allah'tan doğru yolu gösteren birisi olmaksızın hevâsına uyandan daha sapık kim olabilir? Şüphesiz ki Allah, zâlimler topluluğunu asla doğru yola iletmez."¹

Başka bir âyette ise şöyle buyurmaktadır:

**{أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَٰهَهُ هَوَاهُ وَأَضْلَاهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَنَّاهُ عَلَىٰ سَمْعِهِ
وَقُلُوبِهِ وَجَعَلَٰ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفُلَا
تَذْكُرُونَ} [سورة الجاثية الآية: ٢٣]**

"(Ey Muhammed!) Hevâsını ilâh edinen ve kendisine bilgi erişip huccet ikâme edildiği halde, öğüt dinlemeyip

¹ Kasas Sûresi: 50

ibret alma-dığından dolayı Allah'ın kendisini saptırdığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözünün üzerine de perde çektiği kimseyi gördün mü? Artık Allah'tan başka kim onu doğru yola iletebilir. Siz hâlâ düşünmüyor musunuz?"¹

Bid'atlar, ancak nefsin arzu ve isteklerine uymanın sonucunda ortaya çıkar.

3.Şahısların görüş ve düşüncelerine körü körüne bağlanmak:

Şahısların görüş ve düşüncelerine körü körüne bağlanmak, kişinin delile uymasına ve hakkı öğrenmesine engel olur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَإِذَا قِيلَ لَهُمِ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أُولَئِكَ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ} [س-ورة البقرة-آية: ١٧٠]

"Onlara: Allah'ın indirdiği şeye uyun, denildiğinde onlar, 'Hayır! Biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız' dediler. Onlar, (Allah hakkında) hiçbir şey anlamamış

¹ Câsiye Sûresi: 23

ve doğruyu da bulamamış idiyeler, (hâlâ atalarının yoluna mı uyuyorlar?)¹

Bu davranış, günümüzdeki bazı mezhep mensuplarının, tasavvufçuların ve türbelere ibâdet edenlerin hâlidir. Kur'an ve sünnete uymaya dâvet edildikleri ve onlardan Kur'an ve sünnete aykırı şeyleri terketmeleri istendiğinde mezheplerini, şeyhlerini, babalarını ve atalarını gerekçe gösterirler.

4.Kâfirlere benzemek:

Kâfirlere benzemek, bid'atlara düşüren hususların en tehlikelisidir.

Nitekim Ebû Vâkid el-Leysî'den-Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan hadiste, o şöyle der:

((خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى حُنَيْنٍ وَنَحْنُ حُدَنَاءُ عَهْدٍ بِكُفْرٍ، وَلِلْمُشْرِكِينَ سِدْرَةٌ يَعْكِفُونَ عَنْهَا وَيَنْوِطُونَ بِهَا أَسْلِحَتَهُمْ، يُقَالُ لَهَا ذَاتُ أَنْوَاطٍ، فَمَرَرْنَا بِسِدْرَةٍ فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ اجْعَلْ لَنَا ذَاتَ أَنْوَاطٍ كَمَا لَهُمْ

¹ Bakara Sûresi: 170

ذَاتُ أَنْوَاطٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : اللَّهُ أَكْبَرُ، إِنَّهَا السُّنَنُ،
 قُلْتُمْ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ كَمَا قَالَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ لِمُوسَى:
 {قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ} - أَلْ-إِنْكَ-م-وَم
 {جَاهِلُونَ} [س-ورة الأ-ء-راف: ١٣٨] ((لَتَرْكَبُنَّ سَنَنَ مَنْ كَانَ
 قَبْلَكُمْ)) [رواه الترمذي وقال حديث حسن صحيح]

"Biz, daha yeni müslüman olduğumuz bir halde,
 Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte (savaşmak için)
 Huneyn'e çıktık.Müşriklerin, yanında konaklayıp tâzim
 gösterdikleri ve bereket ummak amacıyla silahlarını
 astıkları Zât-u Envât denilen Sidre ağacının yanından
 geçtik.Biz: Ey Allah'ın Elçisi! Onların Zât-u Envât ağacı
 gibi, bize de bir Zât-u Envât ağacı yapsan', dedik.
 Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki: 'Allahu Ekber!
 Sizden öncekilerin izledikleri kötü yolu siz de izlediniz.
 Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki İsrâiloğulları-
 nın Musa'ya söylediklerinin aynısını siz de söylediniz.Onlar
 Musa'ya: '(Ey Musa!)Onların ilâhları olduğu gibi, sen de
 bizim için bir ilâh yap! Musa: Siz, gerçekten câhil bir

topluluksunuz, dedi.' Muhakkak ki siz, sizden öncekilerin izlemiş oldukları yola (adım adım) uyacaksınız."¹

Bu hadiste, İsrâîloğullarının kendi peygamberlerinden Allah Teâlâ'nın dışında kendilerine ibâdet etmek ve onlardan bereket ummak için ilâhlar edinmesini istedikleri gibi, onları böyle çirkin bir istekte bulunmalarına sevkeden şeyin, kâfirlere benzemek olduğu anlaşılmaktadır ki, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbından bazılarını, Allah Teâlâ'nın dışında birisinden bereket ummak için kendilerine bir ağaç edinmesini istemelerine sevkeden şey de, kâfirlere benzemek olmuştur.

İşte bu, günümüzde olanların aynısıdır. Zirâ müslümanların çoğu, doğum gününü kutlamak, belirli işler için günler ve haftalar düzenlemek, dînî münâsebet ve hâtıralarla şenlikler düzenlemek, heykel ve anıtlar yaptırmak, yas törenleri düzenlemek, cenâze bid'atları ve kabirlerin üzerine binâ yapmak gibi bid'at ve şirk olan şeylerde kâfirleri taklit etmişlerdir.

¹ Tirmizî; hadis no:2181.Ahmed:hadis no:(5/218).Tirmizî, "hadis, hasen sahih" demiştir.

3. FASIL

**İSLÂM ÜMMETİNİN BİD'ATÇILARA KARŞI
TUTUMU VE EHL-İ SÜNNET VEL-CEMAATİN
BİD'ATÇILARA KARŞI İZLEDİĞİ YOL:**

**İSLÂM ÜMMETİNİN BİD'ATÇILARA KARŞI
TUTUMU:**

Ehli sünnet vel-cemaat, bid'atçılara karşı koymaya devam etmiş, bid'atlarını kabul etmeyip onları inkâr etmiş ve onların bid'atlarını sürdürmelerine her zaman engel olmaya çalışmışlardır.

İşte bunlardan bazıları:

1. Ümmü Derdâ'dan-Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle der:

"Ebû Derdâ, (birgün) hiddetlenmiş bir halde eve girince, ona: Sana ne oldu? diye sordum. Bana: Allah'a yemîn

ederim ki,namaz kılmalarından başka onlarda Muhammed'in dîninden hiçbir şey bilmiyorum (görmüyorum)."¹ dedi

2. Amr b.Yahya'dan rivâyet olunduğuna göre, o şöyle der:

"Babamı,babasından şöyle rivâyet ederken işittim: Biz, öğle namazından önce, Abdullah b. Mesud'un evinin kapısının önünde oturur, onun dışarı çıkmasını beklerdik. Dışarı çıkınca da onunla birlikte câmiye kadar yürürdük. Yanımıza Ebû Musa el-Eş'arî geldi ve: 'Abdurrahman'ın babası! (Abdullah b. Mesud) hâlâ dışarı çıkmadı mı? diye sordu.Biz de: 'Hayır, daha çıkmadı' deyince, Abdullah b. Mesud dışarı çıkıncaya kadar yanımıza oturdu.Dışarı çıkınca hep birlikte ona doğru ayağa kalktık.Ebû Musa ona:'Ey Abdurrahman'ın babası!Ben, az önce mescitte bir olay gördüm ve bunu kabul etmeyip inkâr ettim.Ancak Allah'a hamdolsun ki hayırdan başka bir şey görmedim. Abdullah b. Mesud: Nedir o? diye sordu.Ebû Musa: 'Yaşarsan onu görürsün', dedi. Daha sonra şöyle dedi: Mescitte namazı bekleyen halkalar halinde oturmuş bir

¹ Buhârî

topluluk gördüm. Her halkanın ortasında bir adam, halkanın çevresinde de ellerinde taşlar olan insanlar vardı. Adam: 'Yüz defa Allahu Ekber' deyin, dedikten sonra halkanın çevresindekiler yüz defa 'Allahu Ekber' diyorlar. Adam: 'Yüz defa Lâ ilâhe illallah' deyin, dedikten sonra halkanın çevresindekiler yüz defa 'Lâ İlâhe İllallah' diyorlar. Adam: 'Yüz defa Subhânallah' deyin, dedikten sonra halkanın çevresindekiler yüz defa 'Subhânallah' diyorlar. Abdullah b. Mesud, Ebû Musa'ya: 'Onlara günahlarını saymalarını emredip sevap olarak hiçbir şey alamayacaklarını söylemedin mi? diye sordu. Ardından o yürüdü, biz de onunla beraber mescitteki halkalardan birisine gelinceye dek yürüdük. Halkanın başında durup onlara: 'Yapmakta olduğunuzu gördüğüm şey nedir? diye sordu. Onlar: 'Ey Abdurrahman'ın babası! Bunlar, 'Allahu Ekber, Lâ ilâhe illallah, Subhânallah ve Elhamdulillah' derken, dediklerimizi saymakta kullandığımız taşlardır' dediler. Abdullah b. Mesud onlara: 'O halde günahlarınızı sayın. Çünkü ben, sevap olarak hiçbir şey kazanmayacağınızı garanti ederim. Yazıklar olsun size ey Muhammed ümmeti! Ne kadar da erken helâk oldunuz! İşte bunlar, hayatta olan O'nun

ashâbıdır.İşte bu, O'nun henüz eskimemiş elbisesi,işte bu da kırılmamış kaplarıdır.Nefsim elinde olan Allah'a yemîn olsun ki siz, ya Muhammed'in dîninden daha doğru bir dîn üzeresiniz, ya da dalâlet kapısı açan kimselersiniz! Onlar: Ey Abdurrahman'ın babası! 'Allah'a yemîn olsun ki biz, hayırdan başka bir şey arzu etmedik' dediler. Abdullah b. Mesud onlara:'İyilik arzuladığı halde, iyiliği bulamayan nice insan vardır' dedi.Daha sonra şöyle dedi.Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, Kur'an okudukları halde, okudukları Kur'an'ın gırtlaklarından aşağıya inmediği bir topluluğ-ğuşu bize haber verdi.Allah'a yemîn olsun ki o topluluğun çoğuşu herhalde sizsiniz' deyip oradan ayrıldı.

Amr b. Seleme şöyle der: 'Bu kimselerin çoğuşunu, Nehravân savaşında Hâricîlerle birlikte bize karşı vuruşurken (savaşırken) gördük."¹

3. Adamın birisi, İmam Mâlik b. Enes'e-Allah ona rahmet etsin- gelerek şöyle der:

"Nereden ihrama gireyim?"

¹ Dârimî bunu, süneninin önsözünde rivâyet etmiştir.Hadis no:210

İmam Mâlik ona: 'Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem'-in mîkât olarak tayin edip ihrama girdiği yerden ihrama girersin' dedi. Adam: 'Daha uzaktan ihrama girsem olmaz mı' diye sordu. İmam Mâlik: 'Daha uzaktan ihrama girmeni uygun görmüyorum' deyince, adam: 'Bunu kerih mi görüyorsunuz' diye sordu. İmam Mâlik: 'Fitneye düşmeni kerih görüyorum' dedi. Adam: 'Fitne, iyiliğin (sevabın) fazla olmasının neresindedir?' deyince, İmam Mâlik: 'Çünkü Allah Teâlâ buyuruyor ki:

{قَلْبَحَذَرِ الذِّينَ يَخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} [سورة النور من الآية: ٦٣]

O'nun (Rasûlullah'ın) emrine aykırı hareket edenler, başlarına bir belânın gelmesinden veyâ âhirette acıklı bir azâba uğratılmalarından sakınsınlar"¹

'Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem'-in tayin etmediği bir şeyi, senin fazîlet olarak tayin etmenden daha büyük fitne mi olur?"² dedi.

¹ Nûr Sûresi: 63

² Ebû Şâme, "el-Bâis'ul-Hasîs alâ İnkârîl-Bide' vel-Havâdis" adlı kitabında Ebû Bekir Hallâl'den nakletmiştir. Sayfa:14

Bu saydıklarımız, birer örnektir.Allah'a hamd olsun her asırda İslâm âlimleri, bid'atçıları inkâr edip reddetmişler ve hâlâ onları inkâr edip reddetmektedirler.

EHL-İ SÜNNET VEL-CEMAATİN BİD'ATÇILARA KARŞI İZLEDİĞİ YOL:

Ehli sünnet vel-cemaatin bid'atçılara karşı izlediği yol, iknâ edici ve karşısındaki insanı cevap veremeyecek durumda bırakan Kur'an ve sünnet üzere olan bir yoldur.

Ehli sünnet vel-cemaat, öncelikle bid'atçıların ileri sürdükleri şüpheleri arzeder,sonra da bu şüpheleri geçersiz kılarlar.Bu konuda, sünnetlere sıkı sıkıya sarılmanın, bid'atları ve dîne sokulan yenilikleri yasaklamak gerektiğine dâir Kur'an ve sünnetten delil gösterirler.Bu konuda birçok eser yazarak akâidle ilgili kitaplarda Şiâ, Hâricîler, Cehmiyye, Mu'tezile ve Eş'arîlerin îmân ve inanç esasları konusunda söyledikleri makalelere reddiyeler vermiş ve bununla ilgili kitaplar yazmışlardır.

Nitekim İmam Ahmed-*Allah ona rahmet etsin*- "**Cehmiyye'ye Reddiye**" diye bir kitap yazmıştır. Yine, İmam Ahmed'den

başka, Osman b. Saîd ed-Dârimî-Allah ona rahmet etsin- gibi imamlar da bu konuda kitaplar yazmışlardır.

Ayrıca Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye, onun öğrencisi İbn-i Kayyim, Muhammed et-Temîmî-Allah onlara rahmet etsin- ve diğer âlimler, kitaplarında bu bâtil gruplara, kabircilere ve tasavvufçulara reddiyeler vermişlerdir.

Bid'at ehline reddiyeler vermek için bu konuda yazılmış özel kitaplara gelince, bunlar pek çoktur.

Bu konuda eskiden yazılan kitaplar şunlardır:

1. Şâtibî'nin "**el-İ'tisâm**" adlı kitabı.
2. Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye'nin "**İktidâus-Sırâtıl-Mustakîm**" adlı kitabı. Bu kitabın büyük bir bölümü, bid'atçılara reddiyeler vermekle geçmiştir.
3. İbn-i Vaddâh'ın "**İnkârul- Havâdisi vel-Bide'i**" adlı kitabı.
4. Tartûşî'nin "**el-Havâdisu vel-Bide'u**" adlı kitabı.
5. Ebû Şâme'nin "**el-Bâisu alâ İnkâril-Bide'i vel-Havâdis**" adlı kitabı.

Günümüzde bu konuda yazılan kitaplar şunlardır:

1. Ali Mahfûz'un "el-İbda'u fî Medârril-İbtida' " kitabı.
2. Muhammed b. Ahmed Şukayrî Havâmidî'nin "es-Sünen vel-Mubtedeâtul-Muteallika bil-Ezkâr ves-Salavât" adlı kitabı.
3. Abdulaziz b. Baz'ın "**et-Tehzîr minel-Bide**" adlı risâlesi.

Allah Teâlâ'ya hamdolsun, günümüzde İslâm âlimleri, müslümanları bilgilendirip aydınlatma, bid'atları ortadan kaldırma ve bid'atçıları da kontrol altına alma konusunda büyük etkisi olan gazete, dergi, radyo, cuma hutbeleri, sempozyum ve konferanslar yoluyla bid'atları inkâr etmekte ve bid'atçılara reddiyeler vermektedirler.

4. FASIL

GÜNÜMÜZDEKİ BİD'ATLARA ÖRNEKLER:

Zamanın ilerlemesi, ilmin azalması, bid'atlara, dînin emir ve yasaklarına aykırı olan şeylere çağırın dâvetçilerin çoğalması ve Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

((لَتَتَّبِعَنَّ سَنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ)) [رواه الترمذي و صححه]

"Muhakkak ki siz, sizden öncekilerin izledikleri yola (adım adım) uyacaksınız."¹

sözü gereği, geleneklerde ve dîni merasimlerde kâfirlere benzemenin hızla yayılması sebebiyle günümüzde bid'atlar çoğalmıştır.

Günümüzdeki bazı bid'atlara örnekler:

1. Mevlid-i Nebevî'yi (Mevlid Kandilini) kutlamak.
2. Bazı mekânlardan, eserlerden, ölülerden veya bu gibi şeylerden bereket ummak (bunlarla teberrükte bulunmak).
3. İbâdetler alanında yapılan bid'atlar ve bu bid'atlarla Allah Teâlâ'ya yakınlaşmaya çalışmak.

¹ Hadisi Tirmizî rivâyet etmiş ve 'hadis, sahihtir' demiştir.

**Birincisi: REBÎÜL-EVVEL AYINDA PEYGAMBER
-sallallahu aleyhi ve sellem-'İN DOĞUM GÜNÜNÜ (MEVLİD
KANDİLİNİ) KUTLAMAK:**

Bu davranış, İsa'nın doğum gününü kutlama merasimi olarak bilinen hususta hristiyanlara benzemektir. Câhil müslümanlar ya da sapıtmış âlimler, Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in doğumu münâsebetiyle her yıl Rebîul-Evvel ayında O'nun doğum gününü kutlamaktadırlar. Kimi müslümanlar, bu merâsimi câmilerde, kimisi evlerde, kimisi de bu iş için hazırlanan yerlerde düzenlemektedirler. Bu merâsimlere ayak takımı ve birçok câhil insan iştirak ederek hristiyanların İsa-*aleyhisselâm*-'in doğum gününü kutladıkları gibi kutlayarak onlara benzemektedirler.

Genellikle bu kutlamalarda, Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- hakkında aşırıya gidilen kasîdeler okunan, Allah Teâlâ'ya değil de Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e yalvaracak ve O'ndan yardım dileycek dereceye varacak şekilde şirke götüren ameller ve çirkin şeylerle doludur. Oysa Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- aşırı bir şekilde methedilmeyi yasaklayarak şöyle buyurmuştur:

((لَا تُطْرُونِي كَمَا أَطْرَبَ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ، إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ فَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ)) [رواه البخاري ومسلم]

"Beni, hıristiyanların Meryem oğlu İsa'yı aşırı bir şekilde methettikleri gibi methetmeyin. Ben, ancak bir kulum ve (benim için) Allah'ın kulu ve elçisidir, deyin."¹

Mevlid-i Nebevî'yi kutlayanlar, kutlamalarında Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in hazır bulunduğu bile inanmaktadırlar.

Bu kutlamalarda çalgılar çalınıp topluca kasîdeler söylenmekte, defler çalınmakta ve bid'atçı tasavvufçuların yaptığı zikirler gibi çirkin şeyler vukû bulmaktadır.

Yine, (bazı ülkelerde) bu kutlamalarda, erkeklerle kadınlar birarada bulunmaktadır ki bu davranış, fitne ve hayâsızlığa kadar götürmektedir.

Bu kutlamalarda, -iddiâ ettikleri gibi- bu sakıncalı durumlar olmasa ve sadece toplanmak, yemek yemek ve

¹ Buhârî ve Müslim

sevinmek için bile olsa dîne sonradan sokulan bir yeniliktir. Dîne sonradan sokulan her yenilik ise, bid'attır.

Nitekim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

"(Dîne sonradan sokulan) her yenilik, bid'attır, her bid'at da dalâlettir."

Yine, başka kutlamalarda yapılan çirkin şeyler, bu kutlamalarda da ileri gidilerek aynı şeyler yapılabilir.

Mevlid-i Nebevî'yi kutlamak, bid'attır, dedik.Çünkü bunun Kur'an ve sünnette hiçbir delili yoktur.Sahâbe, tâbiîn, etbâut-tâbiîn ve selef-i sâlih'ten hiç kimse de bunu yapmamıştır.

Mevlid-i Nebevî, hicrî 4. asırdan sonra kutlanmaya başlan-mış ve ilk defa ortaya çıkaranlar da şîânın bir kolu olan Fâtımîler olmuştur.

İmam Ebû Hafs Tâcuddîn Fâkihânî-Allah ona rahmet etsin- şöyle der:

"Cemaatten bazı kimselerin-Allah onları mübârek kılın-, Rebûl-Evvel ayında toplanıp yaptıkları ve adına mevlid

dedikleri iş hakkında tekrar tekrar soru sormaktadırlar. Bu amelin dînde bir aslı ve esası var mıdır? Meselenin açıklanıp bu konudaki cevabın doyurucu olmasını istemektedirler.

Derim ki: Başarı Allah'tandır.Bu doğum gününü kutlamakla ilgili olarak Kur'an ve sünnetten ne bir delil, ne de dînde bize örnek olan ve ilk müslümanların izledikleri şeylere sımsıkı sarılan bu ümmetin âlimlerinden böyle bir şeyin nakledildiğini biliyorum.Aksine bu kutlama, işsiz-güçsüz ve nefislerinin hevâsına uyan yiyicilerin ihdâs ettiği şeylerdir."¹

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye-Allah ona rahmet etsin- de şöyle der:

"Bazı insanların çıkardıkları şey, ya İsa-aleyhisselâm-'ın doğum gününü kutlayan hristiyanlara benzemektir ya da Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'e sevgi duymak ve saygı göstermektir.İnsanlar, doğum gününü kutlama konusunda farklı olmalarına rağmen, her kim Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in doğum gününü bayram edinirse, (bilmelidir ki) ilk müslümanlardan hiç kimse bunu yapmamıştır.Bu işte hayır olsa veya bunu yapmak terciqli bir görüş olsaydı, onlar

¹ "Risâletul-Mevrid fi Amelil-Mevlid"

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'i bizden daha çok sever ve ona saygı duyarlardı. Zirâ onlar, hayıra bizden daha düşün idiler. Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'i sevmek ve ona saygı göstermek, ancak onun yaptığı gibi yapmak, ona itaat etmek, onun emirlerine uymak, gizli ve açık olarak sünnetini yaşatmak, gönderildiği bu dîni yaymaya çalışmak ve bu uğurda kalp, el ve dil ile cihâd etmektedir. Çünkü bu yol, Muhâcir, Ensâr ve onlara en güzel bir şekilde uyan ilk müslümanların yoludur."¹

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in doğum gününü kutlama bid'atını inkar etme konusunda eskiden olduğu gibi, günümüzde de çeşitli risâle ve kitaplar yazılmıştır. Bunun bid'at ve hristiyanlara benzeme oluşunun yanında bu olay evliyâ, şeyh ve liderlerin doğum günlerini kutlama gibi, başka doğum günlerini kutlamaya kadar götürür ki bu, birçok şer kapısının açılmasına sebep olur.

İkincisi: MEKÂNLARDAN, PEYGAMBERLERDEN VE SÂLİH KİMSELERDEN ARTA KALAN ESERLERDEN, ÖLÜ

¹ İbn-i Teymiyye: "İktidâus-Sırâtıl-Mustekim" cilt:2. sayfa: 615.
Tahkik: Prof. Dr.Nâsır el-Akl

VEYA HAYATTA OLAN ŞAHISLARDAN BEREKET UMMAK:

Dinde çıkarılan yeniliklerden birisi de, yaratılanlardan bereket ummaktır ki bu hareket, putperestliğin başka bir şekli ve saf insanların mallarını bu yolla avlayan kiralık insanlar şebekesidir.

Teberrük kelimesi, bereket istemek demektir ki bu, bir şeyde iyiliğin sâbit olması ve ziyâdeleşmesidir. Bir şeyde iyiliğin sâbit olması ve ziyâdeleşmesini istemek, ancak bu iyiliğe sahip olan ve ona güç yetiren tarafından mümkündür ki o da Allah Teâlâ'dır. Bereketi indiren ve onu sâbit kılan sadece O'dur. Yaratılan kimse bereket vermeye, onu yoktan var etmeye, bereketin kalmasını sağlamaya veya onu sâbit kılmaya güç yetiremez.

Mekânlardan, peygamberlerden veya sâlih kimselerden arta kalan eserlerden, sağ veya ölü kimselerden bereket ummak, câiz değildir. Çünkü o şeyin bereket verdiği inandırılırsa, bu şirktir. O mekânı ziyâret edip oraya el-yüz sürmekle, Allah Teâlâ tarafından bereketin hâsıl olunacağına inanılırsa, bu da şirke götüren bir yoldur.

Sahâbenin-Allah onlardan râzı olsun-, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in saçı, tükürüğü ve bedeninden arta kalan şeylerden bereket ummasına gelince bu, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- sağ ve sahâbe ile birlikte iken kendisine has olan bir durumdu. Bunun en açık delili sahâbe, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in vefâtından sonra ne onun odasından ve kabrinden bereket ummuş, ne onun namaz kıldığı yerlere yönelmiş, ne de onun oturduğu yerlerden bereket ummuşlardır. Onlar bunu yapmadıklarına göre, evliyânın makamından bereket ummamak daha önce gelir. Onlar, Ebû Bekir ve Ömer gibi sahâbenin en faziletli olan sâlih kimselerden ne hayatta, ne de vefât ettikten sonra bereket ummuşlardır. Sahabe, namaz kılmak veya duâ etmek için Hirâ mağarasına da gitmemişlerdir.

Yine, namaz kılmak veya duâ etmek için Allah Teâlâ'nın Musa-aleyhisselâm- ile konuştuğu Tûr dağına gitmemişlerdir. Bunun dışında evliyâ makamlarının olduğu söylenen dağlara veya her-hangi bir peygamberin ayak izinin üzerine inşâ edilen bir türbeye de gitmemişlerdir.

Aynı şekilde seleften hiç kimse, ne Mescid-i Nebevî, ne Mekke, ne de başka bir yerde Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in devamlı olarak namaz kıldığı hiçbir yeri istilâm edip öpmemiştir.

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in mübârek ayaklarını bastığı ve namaz kıldığı yerlere el-yüz sürüp öpmek, ümmeti için câiz olmadığına göre, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'den başkasının orada namaz kıldığı veya uyuduğu nasıl söylenebilir?

İslâm âlimleri, ayak bastığı ve namaz kıldığı yerlere el-yüz sürüp öpmenin, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in şeriatından olmadığını Kur'an ve sünnetle sâbit olduğunu söylemişlerdir.¹

3. İBÂDETLER VE ALLAH TEÂLÂ'YA YAKINLAŞMA ALANINDA YAPILAN BİD'ATLAR:

¹ İbn-i Teymiyye: "İktidâus-Sırâtıl-Mustekîm" cilt:2, sayfa: 795-802 Tahkik: Prof. Dr.Nâsır el-Akl

İbâdetler alanında günümüzde çıkarılan pek çok bid'at vardır.Çünkü ibâdetlerde aslolan, Kur'an ve sünnet ile sâbit olmasıdır. Kur'an ve sünnetten uzak, delilsiz olarak yapılan bir ibâdet, câiz değildir. Delilsiz yapılan her amel de bid'attır. Çünkü Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-:

((مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ)) [متفق عليه]

"Her kim, işimiz (dînimiz) üzere olmayan bir iş işlerse, o işlediği şey reddolunmuştur (bâtıldır ve kendisine itibar edilmez)."¹ buyurmuştur.

Günümüzde yapılan ve hiçbir delîli olmayan iş ibâdetler çoktur. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Namaz kılarken açıktan niyet etmek.

Örneğin: "(Allah rızâsı için) **falanca namazı kılmaya niyet ettim**" demek, bid'attır. Çünkü açıktan niyet etmek, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinden değildir.

¹ Buhârî ve Müslim

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{قُلْ أُنْعِمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ} [سورة الحجرات الآية: ١٦]

"(Ey Muhammed! Onlara) De ki:Siz, dîninizi (ve içinizde olanları) Allah'a mı öğretiyorsunuz (haber veriyorsunuz). Oysa Allah, göklerde ve yerde olanları bilir.Allah, her şeyi hakkıyla bilendir (Kalplerinizde îmân, küfür, iyilik ve kötülük ne varsa, hepsini bilir.Hiçbir şey ona gizli-saklı kalmaz)."¹

2. Farz namazlardan sonra topluca tesbih çekmek. Çünkü câiz olan, herkesin vârid olan tesbihleri tek başına çekmesidir.

3.Bazı münâsebetlerde veya duâdan sonra veyahut da ölünün ardından Fâtiha sûresinin okunmasını istemek.

4. Ölünün arkasından yas töreni düzenlemek, yemek yapmak, tâziye olduğunu veya bunun ölüye fayda verdiğini iddiâ edip ücret karşılığında Kur'an-ı Kerîm okuyan kimseler kiralamak, bütün bunlar bid'attır.Dinde

¹ Hucurât Sûresi: 16

aslı olmayan ve Allah Teâlâ'nın hakkında hiçbir delil indirmedığı ağır şeyleri yüklenerek sorumluluk almak ve boyna zincir vurmaktır.

5. İsrâ ve Mîrâç gecesini, hicreti kutlamak gibi, dînî münâ-sebetleri kutlamak.Bu münâsebetlerle kutlamalar yapmanın dînde hiçbir aslı yoktur.

6. Receb ayında, bu aya has olmak üzere Recebiye umresi, nâfile namaz ve oruç gibi ibâdetleri yerine getirmek.Umre yapmak, oruç tutmak, namaz kılmak, ibâdet amacıyla kurban kesmek veya başka yönlerden bu ayın diğer aylardan hiçbir ayrı özelliği yoktur.

7. Tasavvufçuların yaptıkları duâ ve zikirlerin her türlü, bid'at ve dîne sonradan sokulan yeniliklerdir. Bu duâ ve zikirler, câiz olan duâ ve zikirlerden, yapılış olarak, görünüş ve yapıldığı vakitler olarak tamamen farklıdır.

8. Şaban ayının 15. gecesini ibâdet etmeye, gündüzünü ise oruç tutmaya has kılmak. Halbuki Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'den bu konuda ona has olan herhangi bir şey sâbit olmamıştır.

9. Kabirlerin üzerine kubbe gibi şeyler yapmak ve buraları namaz kılınan mescitler hale getirmek, bereket ummak için buraları ziyâret etmek,kabirlerde yatan ölülerle Allah Teâlâ'ya tevessülde bulunmak ve şirk amaçlı başka şeyler ve kadınların kabirleri ziyâret etmeleridir.Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kabirleri ziyâret eden kadınlara, kabirleri namaz kılınan mescitler edinen ve kabirlerin üzerinde kandiller yakan kimselere lânet etmiştir.

SONUÇ:

Sonuç olarak diyebiliriz ki bid'atlar, küfre götüren ve Allah Teâlâ ile Rasûlü Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in meşrû kılmadığı fazla bir dîndir.

Bid'at, büyük gûnahtan daha şerlidir. Çünkü şeytan, bid'at işlenmesine, büyük gûnah işlenmesinden daha çok sevinir.Zirâ gûnah işleyen kimse, gûnah işlerken onun gûnah olduğunu bilir ve o gûnahı işledikten sonra tevbe edebilir.Ancak bid'at işleyen kimse, işlediği bid'atın dîn olduğuna ve yaptığı şeyin kendisini Allah Teâlâ'ya yaklaştırdığına inandığı için o işten tevbe etmez. Bid'atlar,

Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetlerini ortadan kaldırır ve sünnetleri yaşamayı ve Ehl-i sünneti bid'atçılara çirkin gösterir.

Bid'atlar, bir mü'mini Allah Teâlâ'dan uzaklaştırır, O'nun gazabını ve acıklı azabını gerekli kılar ve kalplerin haktan saparak bozulmasına sebep olur.

BİD'ATÇILARA NASIL DAVRANILMASI GEREKİR?

Nasihat etmek ve yaptığı bid'atları inkâr etmenin dışında, bid'atçının ziyâret edilip onunla birarada oturulması haramdır.Çünkü bid'atçı ile birarada bulunmak, onunla birarada bulunan kimseyi kötü yönde etkiler ve bu hastalığının başkasına yayılmasına sebep olur.

Bid'atçıların, bid'atları işlemelerine engel olmak ve onları bid'atlardan alıkoymak mümkün olmadığı takdirde, onlardan ve onların şerrinden sakınılması gerekir.Böyle yapılmazsa, müslüman âlimlerle yöneticilerin bid'atları

yasaklamaları, bid'atçıları engellemeleri ve şerlerini yaymalarına engel olmaları gerekir.Zirâ onların İslâm dîni üzerindeki tehlikeleri çok büyüktür.Ayrıca bilinmesi gerekir ki, kâfir devletler, bid'atlarını yaymaları için bid'atçıları teşvik edip onlara her türlü yollarla yardım etmektedirler. Çünkü onlar, bu yolla İslâmı ortadan kaldırmak ve onu çirkin göstermek istemektedirler.

Allah Teâlâ'dan dînine yardım etmesini, sözünü yüceltmesini ve düşmanlarını da yardımsız ve yüzüstü bırakmasını dileriz.

Allah Teâlâ, Peygamberimiz Muhammed'e, âilesine ve ashâbına salât ve selâm eylesin.

İÇİNDEKİLER

Önsöz-----	4
Beşeriyet hayatında meydana gelen sapmalar -----	7

Şirkin tanımı -----	16
Şirkin en büyük günah olmasının sebepleri -----	16
Şirkin çeşitleri -----	23
Büyük şirk -----	23
Küçük şirk -----	24
Büyük şirk ile küçük şirk arasındaki farklar -----	31
Küfrün tanımı -----	32
Küfrün çeşitleri -----	33
Büyük küfür ile küçük küfür arasındaki farklar -----	41
Nifâkın tanımı -----	42
Nifâkın çeşitleri -----	45
Büyük nifâk (itikâdî nifâk) -----	45
Büyük nifâk altı çeşittir -----	47
Amelî nifâk -----	48
Büyük nifâk ile küçük nifâk arasındaki farklar -----	50
Câhiliyet kelimesinin tanımı -----	54

Fısk kelimesinin tanımı	58
Fısk iki türlüdür	58
Dalâlet kelimesinin tanımı	61
Dalâlet kelimesinin ifâde ettiği anlamlar	61
Riddet kelimesinin tanımı	64
Riddetin kısımları	65
Riddet sâbit olduktan sonra ne yapılması gerekir?	68
Tevhîde aykırı olan veya tevhîdi noksanlaştıran söz ve davranışlar	70
Avuç içine veya fincana okuyarak, yıldızlara ve başka şeylere bakarak gayptan haber verdiğini iddiâ etmek ---	72
Sihirbazlık, kâhinlik ve falcılık	77
Sihirin tanımı	77
Sihir iki yönden şirk sayılır	79
Kâhinlik ve falcılık	81
Türbe ve kabirlere kurban kesmek, adak adamak, bu yerlere hediyeler sunmak ve buraları yüceltmek	87

Heykel ve anıtları yüceltmenin hükmü-----	99
Temâsîl kelimesinin anlamı -----	99
Nusub kelimesinin anlamı-----	99
Dîn ile alay etmenin ve dînin mukaddes değerlerini hafife almanın hükmü -----	103
Dîn ile alay etmek iki türlüdür -----	108
Allah'ın indirdiği hükümlerden başka hükümlerle hükmetmek-----	113
Allah'ın indirdiği hükümlerden başka hükümlerle hükmeden kimsenin hükmü -----	127
Kanun koyma, helal ve haram kılma hakkına sahip olduğunu iddiâ etmek -----	133
İnkârcı ideoloji ve câhilî partilere üye olmak -----	142
Hayata maddî açıdan bakış ve bu bakışın zararları ----	158
Rukye ve nazarlık -----	169
Rukyenin câiz olabilmesi için aranan şartlar -----	170
Rukyenin yapılışı -----	171

Câiz olmayan rukye	171
Nazarlık	172
Nazarlık takmak hakkındaki âlimlerin görüşleri	172
Allah'tan başkası adına yemîn etmek	177
Yaratılanla Allah'a tevessülde bulunmak	182
Tevessül kelimesinin anlamı	182
Tevessülün kısımları	183
Meşrû tevessül	183
Allah'ın isim ve sıfatlarıyla tevessülde bulunmak	183
Sâlih amellerle Allah'a tevessülde bulunmak	184
Tevhîd ile Allah'a tevessülde bulunmak	185
Âcizliğini göstererek Allah'a tevessülde bulunmak	186
Hayatta olan sâlih kimsenin duâsıyla Allah'a tevessülde bulunmak	187
Günahlarını itiraf ederek Allah'a tevessülde bulunmak -	187
Meşrû olmayan tevessül	188

Yaratılıştan yardım ve imdât dilemenin hükmü -----	195
Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-, âilesi ve ashâbı hakkında gerekenin açıklanması -----	199
Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i sevmek ve yüceltmek ----	201
Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i övmekte aşırıya gitmek ---	207
Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in yüksek makamı-----	213
Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e itaat etmek ve onu örnek almak-----	220
Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâm getirmek	228
Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâm getirmenin bazı faydaları -----	231
Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'in âile halkının fazîleti hakkında aşırıya gitmeden yapılması gereken şeyler -----	233
Sahâbenin fazîleti -----	242
Cennetle müjdelenen on sahâbî -----	248
Sahâbe arasında vukû bulan olaylar ve fitne konusunda ehl-i sünnet vel-cemaatin izlediği yol -----	249

Sahâbeye sövmenin yasak oluşu -----	263
Hidâyet önderi imamlara sövmenin yasak oluşu -----	267
Bid'atlar -----	272
Bid'atın tanımı -----	273
Bid'at çıkarmak iki kısımdır -----	274
Bid'atın çeşitleri -----	275
Dinde yapılan bid'atların hükmü -----	277
Bid'atları, bid'at-ı hasene ve bid'atı seyyie diye iki kısma ayırmak -----	280
Müslümanların hayatında bid'atların ortaya çıkması ---	285
Bid'atların ortaya çıkış zamanı -----	285
Mu'tezile kimlerdir? Görüşleri nelerdir? -----	287
Bid'atların ortaya çıktığı yerler -----	288
Bid'atların ortaya çıkış nedenleri -----	291
İslâm ümmetinin bid'atçılara karşı tutumu -----	301
Ehl-i sünnet vel-cemaatin bid'atçılara karşı izlediği yol --	306

Bid'atçılara karşı yazılan eserler	307
Günümüzdeki bid'atlara örnekler	309
Mevlid-i Nebvî'yi kutlamak	310
Mekânlardan, peygamberlerden ve sâlih kimselerden arta kalan eserlerden, ölü veya hayattaki şahıslardan bereket ummak	315
İbâdetler ve Allah'a yakınlaşma alanında yapılan bid'atlar	318
Günümüzde yapılan ve hiçbir delili olmayan ibâdetler..	319
Sonuç	322
Bid'atçılara nasıl davranılması gerekir?	323
İçindekiler	325